

teykseen, Merimies- ja Tokankadun risteykseen, Hietalahden pohjoisrantaan ja Porvoonkadulla olevaan raitioteiden käännekohtaan, kuhunkin 1,800 markkaa, eli yhteensä 12,600 markkaa sekä uuden käymälän teettämiseksi Henrikinesplanadin pohjoispäähän Länt. Henrikinkadun alle 7,500 markkaa eli siis kaikkiaan 404,400 markkaa.

Kysymys Malmin kaatopaikan poistumistosta.

Kahdessa kaupunginvaltuustolle annettussa kirjoituksessa anoiivat useat kaupungin kaatopaikan läheisyydessä Malmilla asuvat henkilöt, että mainittu kaatopaikka heille sangen epäterveellisenä ja haitallisena sijoitettaisiin muuante.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa ehdotettua hakemusta evättäväksi päätti 1) kaupunginvaltuusto äänestettyään lähettää asian terveydenhoitolautakuntaan edelleen valmisteltavaksi.

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon.

Sen johdosta että Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta oli kaupunginvaltuustolta anonut yhtiön 1913 vuoden voittovarain kaupungille tulevasta osuudesta 124,203 markan 7 pennin määrärahaa käytettäväksi Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon vuonna 1914, myönsi 2) valtuusto yhtiölle mainittuun tarkoitukseen 35,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä aikansa takaisin suoritettavaksi kaupungin osuudesta mainittuja voittovaroja, minkä ohessa valtuusto sen kysymyksen valmistelemiseksi, minkä verran yhtiölle lopullisesti voitaisiin myöntää avustusta edellä mainitusta voittovaroista, lähetti asian siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta voittovarain jakamiseksi.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan inventtaajat.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valitsi 3) kaupunginvaltuusto herrat Salingren ja Stockmannin sekä heidän varamiehikseen pankinjohtaja H. Kihlmanin ja herra Krogiuksen.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1912 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 6 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1912 esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi 4).

1) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 18 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 15 §. —

3) Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 5 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 19 §.

Kirjelmässä huhtikuun 24 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen ¹⁾ kaupungin 1912 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Tilinpäätös oli yhteenvedettynä seuraava:

Kertomus kaupungin 1912 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Tulot.

Tuloja rahasäännön mukaan	Smk	21,295,719: 16
” yli rahasäännön	”	1,999,427: 02
Säästöä määrärahoissa	”	162,510: 81
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 23,457,656: 99</u>

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	21,295,719: 16
Määrärahoja ylitetty	”	868,635: —
Vajausta lasketuissa tuloissa	”	210,888: 92
		Smk 22,375,243: 08
Vuoden tulos, ylijäämää	”	1,082,413: 91
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 23,457,656: 99</u>

Edellä mainittu ylijäämä	Smk	1,082,413: 91
siihen lisättyä 1911 vuoden käyttämätön säästö	”	1,040,526: 31
antaa saldoksi vuodelle 1913	Smk	2,122,940: 22

Kirjelmässä toukokuun 10 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle kertomuksen ²⁾ kaupungin 1912 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kertomus kaupungin 1912 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kertomuksessa huomautettiin m. m., että kaupungin rahatoimen nopean kehityksen johdosta sen kirjanpito oli kasvanut siinä määrin, ettei nykyään käytännössä oleva kirjanpitotapa enää riittänyt tarkoitukseensa. Suuremman yhtenäisyyden ja selväpiirteisyyden aikaansaamiseksi olivat jo 1911 vuoden tilintarkastajat ehdottaneet annettavaksi yhteisen, tilitystä koskevan johtosäännön, eri lautakunnille ja laitoksille vahvistetuista erikoisohjesäännöistä huolimatta. Tarkastusta toimittaessaan olivat tilintarkastajat yhäkin enemmän vakuuttuneet tähänastisen tilitys- ja kirjanpitojärjestelmän perinpohjaisen uudistuksen tarpeellisuudesta ja mainitsivat eräitä seikkoja, jotka heidän mielestään vaativat toimeenpanemaan muutoksen puheenalaisessa kohden.

Edelleen huomauttivat tilintarkastajat, että kaupunginvaltuusto oli helmikuun 7 päivänä 1899 antanut määräyksiä, joihin sisältyi kasvatyslautakunnan toimintaohjelma. Tuohon aikaan oli kuitenkin

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 53.

olemassa ainoastaan kaksi pahantapaisten lasten turvakotia ja niiden vuosikustannukset nousivat 17,000 markkaan, jota vastoin näitä laitoksia vuonna 1912 oli kymmenen ja niitä varten oli rahasääntöön pantu määrärahoja yli 150,000 markan. Kasvatuslautakuntaan oli myös asetettu kassanhoitaja tarkemmin määrittelemättä hänen tehtäviään tai toimittamatta työnjakoa sihteerin ja kassanhoitajan kesken. Määräyksiä puuttui siitäkin, minkä verran opetusta lautakunnan oli kustannettava huostaansa ottamilleen lapsille. Tilintarkastajat ehdottivat sentähden, että kasvatuslautakunnalle ja sen virkailijoille aivan ensi tilassa laadittaisiin johtosääntö.

Sairaanhoidon, vaivaishoidon ja suojelukasvatuksen kustannusten vuosi vuodelta ilmenevä suuri kohoaminen oli kiinnittänyt tilintarkastajain huomiota. Näiden hallintohaarain menojen kasvaminen ei tosin ollut vältettävissä, mutta järjestämällä yhteistoiminta asianomaisten hallitusten kesken pitäisi ainakin olla vältettävissä menot, jotka eivät olleet välttämättömän tarpeellisia. Kun lähiaikoina tuli lisäksi uusia suurenmoisia sairaaloita, näytti olevan syytä asettaa erityinen ostolautakunta ainakin kaupungin sairaaloita varten, siihen katsomatta saatiinko tuollainen lautakunta kaupungin kaikkia laitoksia varten toimeen.

Revisionikonttori, johon kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 11 päivänä 1912 oli päättänyt 1) lähettää 1911 vuoden tilintarkastuskertomuksen saadakseen konttorin lausunnon kertomuksessa esitetyistä näkökohdista ja toivomuksista, antoi vaaditun lausunnon 2) ja ehdotti, että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen harkita, eikö muutoksia olisi tehtävä kaupungin vuosirahansäännön järjestykseen erittäinkin siinä kohden, että kirjanpitotilit mainittaisiin samoin kuin on laita yleisessä valtion rahansäännössä, sekä laadittua ehdotuksen yleiseksi kaupungin kassa- ja tililaitosta koskevaksi johtosäännöksi. Mitä tuli viimeksi mainitussa tilintarkastuskertomuksessa lausuttuihin toivomuksiin, että laitosten ja lautakuntain vuosikertomukset olisivat valmiina tilintarkastuksen alkaessa, huomautti revisionikonttori, että voimassa olevain ohje- ja johtosääntöjen mukaan tuli useiden laitosten antaa vuosikertomuksensa vasta touko- tai kesäkuussa. Konttori oli kuitenkin vuonna 1912 kehottanut laitoksia koettamaan valmistaa nämä kertomukset niin aikaisin kuin mahdollista, ja olivatkin useat laitokset voineet maaliskuulla tai huhtikuun alkupuolella 1912 vuoden tilintarkastajille antaa vuosikertomuksensa tai niiden pääasiallisimmat osat, kun taas muut laitokset olivat tilintarkastajain saatavina pitäneet taloudellisia oloja koskevat tarpeelliset yhdistelmät. Kun samanlaista myötämielisyyttä oli eri laitosten

1) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 82 ja 83. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 63.

taholta vastedeskin odotettavana, ei konttori pitänyt erikoista toimenpidettä nykyään tarpeellisena. Uusia ohje- ja johtosääntöjä annettaessa olisi joka kerta otettava harkittavaksi kysymys mahdollisimman lyhyen määräajan panemisesta vuosikertomusten antamista varten.

Edellä puheena ollutta kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä annettua kertomusta, 1912 vuoden tilintarkastuskertomusta sekä mainittua revisionikonttorin lausuntoa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

Vastuunvapaus kaupungin hallituksille ja lautakunnille vuodelta 1912.

myöntää rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille hallituksille ja lautakunnille vastuunvapauden niiden toiminnasta ja tilityksestä vuodelta 1912;

käskeä rahatoimikamarin ottaa harkittavaksi, eikö olisi tehtävä muutoksia kaupungin vuosibudjetin järjestykseen, erittäinkin siinä kohden että kirjanpitoilit mainittaisiin samaten kuin on laita yleisessä valtionbudjetissa, sekä laadituttaa ehdotuksen kaupungin kassa- ja tililaitosta koskevaksi yleiseksi johtosäännöksi, saaden siinä työssä käyttää asiantuntijain apua;

koska kysymykset täydellisen johtosäännön laatimisesta kasvatyslautakunnalle ja yhteisostojen järjestämisestä kunnan sairaalain varalle ovat erikoisvalmistelun varassa, muu toimenpide näissä kohdin sai jäädä siksi, kunnes tätä tietä odotettavana oleva selvitys on saatu; sekä

tilintarkastajain muuten esittämiin näkökohtiin nähden lähettää tilintarkastuskertomuksen rahatoimikamariin tiedoksi ja asianomaisten viranomaisten tietoon saatettavaksi.

Kirjelmässä toukokuun 13 päivältä lähetti Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta valtuustolle kertomuksen koulujen hallinnosta vuonna 1912 sekä kertomuksen koulujen samanvuotisten tilien tarkastuksesta.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto myöntää johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Kirjelmässä heinäkuun 28 päivältä esitti maistraatti että, koska kunnallispormestarin- ja oikeusneuvosmiehenvirka maistraatissa pormestari A. Aminoffin ja oikeusneuvosmies A. V. Lindbergin virasta eroamisen johdosta olivat tulleet avonaisiksi ja näin ollen virkoja seuraavat palkat, toinen 7,000 ja toinen 6,000 markkaa, kokonaan menivät vakanssisäästöinä siviilivirkakunnan leski- ja orpokasaan, kaupunginvaltuusto myöntäisi varoja näiden virkain voimassapitoon, kunnes ne jälleen tulivat asianmukaisessa järjestyksessä täytetyiksi, sekä sentähden virkaa toimittavan kunnallis-

Määrärahoja pormestarin- ja neuvosmiehenviran voimassapitoon.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 27 §.

pormestarin palkkaamiseksi, jolle virkamiehelle maksettiin palkkiota 5,000 markkaa vuodessa eli 416 markkaa 67 penniä kuukaudessa, myöntäisi 583 markan 33 pennin kuukausittaisen lisämäärärahan, maksettavaksi viime heinäkuun 1 päivästä, ja virkaa toimittavan oikeusneuvosmiehen palkkaamiseksi, joka virkamies ei saanut palkkiota, vaan ainoastaan virkaa seuraavat sivutulot, 500 markan kuukausimäärärahan, suoritettavaksi elokuun 1 päivästä, josta lähtien virkaan oli saatu sijainen.

Rahatoimikamarikin antoi asiasta heinäkuun 31:ntenä päivätyn kirjelmän, ilmoittaen maistraatin pyytäneen kamaria määräämään anotut rahamäärät maksettaviksi etuantina, minkä johdosta kamari oli katsonut olevan tähän pyyntöön myöntyminen ja sentähden käsenyt rahatoimikonttorin kaupunginkassasta edeltäpäin maksaa ylempänä mainitut kuukausittaiset rahamäärät, sekä esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto ei ainoastaan myöntyä maistraatin esitykseen, vaan myös hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen asiassa, ja oli tämän johdosta tarpeelliset lisämäärärahat maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisäys maistraatinarkiston tarverahain määrärahaan.

Maistraatin esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto 2,000 markan lisäyksen maistraatinarkiston 1913 vuoden tarverahain määrärahaan, ja oli tämä lisäys pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Korotettu määräraha raastuvanoikeuden viidennen osaston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan viransijaisten palkkaamiseen.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä päätti 3) kaupunginvaltuusto kuluvan vuoden menosäännössä raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan viransijaisten palkkausta varten olevat määrärahat heinäkuun 1 päivästä korotettavaksi kumpaisenkin 1,200 markalla sekä osotti tämän johdosta kuluvan vuoden jälkipuoliskoa varten 1,200 markan määrärahan mainittuun tarkoitukseen maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Palkkio raastuvanoikeuden notaarinviran hoitamisesta.

Kirjelmässä heinäkuun 10 päivältä ilmoitti rahatoimikamari sattuneesta syystä osottaneensa maksettavaksi 133 markkaa 33 penniä palkkioksi raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston siviilinohtaarin viran hoitamisesta edellisen kesäkuun aikana sekä esitti, että kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen hyväksyen käyttövaroistaan myöntäisi mainitun määrärahan. Valtuusto myöntyi 4) esitykseen.

Määrärahoja raastuvanoikeuden osastoja varten.

Yhteisen raastuvanoikeuden tehtyä kirjelmässä lokakuun 3 päivältä esityksen määrärahan myöntämisestä raastuvanoikeuden

1) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 9 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 2 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 32 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 24 §.

ensimmäisen osaston väliaikaisen toisen jaoston ja saman oikeuden väliaikaisen viidennen osaston voimassapitooon vuonna 1914 kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin antaman lausunnon 1) mukaisesti päätti 2) mainitun vuoden menosääntöön pantavaksi 14,850 markkaa raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston väliaikaista toista jaostoa sekä 29,850 markkaa väliaikaista viidettä osastoa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto 387 markan 12 pennin määrärahan virkaa toimittavan kolmannen kaupunginviskaalin F. L. A. Wickströmin palkkaamiseksi heinäkuun 8 ja elokuun 1 päivän väliseltä ajalta, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määräraha kaupunginviskaalin palkkaukseen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1912 oli erikoisvaliokuntaan valmisteltavaksi lähettänyt 4) useiden kaupunginpalvelijain ja ulosottoapulaisten valtuustolle tekemät palkankorotusanomukset sekä tämän komitean jäseniksi valinnut 5) herrat Stenrothin, Lasseniuksen ja Freyn, esitti valiokunta maaliskuun 3:nä päivänä mietinnössä 6) kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

Palkanparannusta kaupunginpalvelijoille ja ulosottoapulaisille.

että seuraavain kaupunginpalvelija- ja ulosottoapulaisryhmäin vuotuinen pohjapalkka ensintulevan huhtikuun 1 päivästä lukien korotettaisiin: maistraatin kanslian ja raastuvanoikeuden toisen, kolmannen ja neljännen osaston sekä väliaikaisen viidennen osaston kaupunginpalvelijain 1,600 markasta 2,000 markkaan, ensimmäisen kaupunginvoudin alaisten ulosottoapulaisten 2,400 markasta 2,800 markkaan sekä rikostuomioiden toimeenpanijan ulosottoapulaisten 2,700 markasta niinkään 2,800 markkaan;

että puheena olevat palkanparannusanomukset muilta kohdin evättäisiin; sekä

että myönnetty palkanparannus kuluvalta vuodelta, kaikkiaan 5,400 markkaa, pantaisiin maksettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi 7) kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 8) kaupunginvaltuusto kuluvan vuoden alusta lukien korottaa raatihuoneen talonmiehen A. Kupiaisen vuosipalkan 1,000:sta 1,680 markkaan, ja oli tämän johdosta tarvittava lisämääräraha vuodelta 1913 maksettava valtuuston käyttövaroista.

Talonmies A. Kupiaisen palkankorotus.

1) Rtk. kirj. lokak. 20 p. n:o 705. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 15 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 9 §. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 90. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 39 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — 7) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 20 §. — 8) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 8 §.

Määräraha kaupunginvoutien viransijaisten palkkaukseen.

Maistraatin esityksestä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin viransijaisten palkkaamiseksi kuukauden kesäloman aikana myöntää 500 markkaa sekä mainitun rahamäärän vuodelta 1913 maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määräraha Katariinan-kadun talon n:o 3 korjauksiin.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto Katariinankadun talossa n:o 3 olevain, kaupunginvoudinkonttoriksi käytettävain kahden huoneen ja eteisen korjauksiin 1,000 markan määrärahan.

Määräraha ulosottolaitoksen huoneiston vuokraan.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,073 markkaa 33 penniä ulosottolaitoksen huoneiston korotetun vuokran suoritukseen vuonna 1913.

Määräraha eduskunta-vaalien kustannuksiin.

Maistraatin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto osottaa 25,000 markan määrärahan tilityksen ehdolla maistraatin käytettäväksi ensi eduskuntavaalien kustannuksiin, ja oli mainittu rahamäärä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Palkankorotus kaupunginvaltuuston kanslian kanslistille ja vahtimestarille.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupunginvaltuuston kanslian kanslistille ja vahtimestarille oli tuleva palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta samassa virassa 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla.

Määräraha huoneiston vuokraamiseksi kaupunginvaltuuston kanslialle.

Kaupunginvaltuuston kansliahuoneiston laajentamiseksi päätti ⁵⁾ valtuusto kesäkuun 1 päivästä vuokrattavaksi mainittuun huoneistoon rajoittuvat kaksi huonetta pörssitalosta 2,100 markan vuosivuokrasta, lämmityksen korvaus siihen luettuna, sekä myönsi tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 1,050 markan määrärahan eli kahden neljänneksen vuokran vuodelta 1913.

Rahatoimikamarin kanslian palkkaussääntö.

Lopullisesti esiteltäessä kysymystä rahatoimikamarin, sen kanslian ja konttorin uudestijärjestämisestä ⁶⁾ vahvisti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto mainitulle kanslialle seuraavan palkkaussäännön olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1914 lähtien:

Rahatoimikamarin kanslian palkkaussääntö.

1 sihteeri, palkkaa	Smk	12,000: —
1 apulaissihteeri, teknillisesti sivistynyt, palkkaa	„	10,000: —
1 apulaissihteeri, palkkaa	„	8,000: —
1 asiamies, palkkaa	„	6,000: —
1 notaari, palkkaa	„	6,000: —
1 pöytäkirjuri, palkkaa	„	4,200: —
1 kanslisti, palkkaa	„	2,400: —

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 24 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 41 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 196 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 4 §.

1 kanslisti, palkkaa	Smk	1,800: —
1 vahtimestari, palkkaa	”	1,800: —
1 vahtimestarinapulainen, palkkaa	”	1,200: —

Kaikki virka- ja palvelusmiehet saavat 10 % palkankorotusta 5 ja 10 vuotta palveltuaan samassa virassa.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto:

oikeuttaa rahatoimikamarin kanslian silloiset viranpitäjät määrävuosien palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aikaisemman palvelusaikansa;

vakuuttaa rahatoimikamarin puheenjohtajalle 6,000 markan vuosipalkkion;

vahvistaa rahatoimikamarin jäsenten palkkiot 25 markaksi kullakin kokoukselta;

nämä määräykset astuviksi voimaan tammikuun 1 päivänä 1914; sekä

jättää kysymyksen rahatoimikamarin varapuheenjohtajan palkanjärjestelystä raukeamaan.

Lopullisesti esiteltäessä rahatoimikamarin kirjelmässä 1) toukokuun 21 päivästä tehtyä esitystä, olisiko syytä ryhtyä semmoisiin toimenpiteisiin, että kaupunginviranomaiset noudattaisivat yhdenmukaista menettelyä kunnan verolippujen ja laskujen venäjänkielisten käännösten antamiseen nähden, josta asiasta kaupunginvaltuuston asettama 2) erikoisvaliokunta, johon kuuluivat herrat Grotenfelt, Estlander, Schybergson, Serlachius ja Ståhlberg, oli antanut mietinnön 1), päätti 3) valtuusto jättää mainitun asian raukeamaan.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto oikeuttaa kamarin Helsingin makasiiniosakeyhtiöltä vuokraamaan kellariosaston tullikamarin käytettäväksi 1,600 markan vuosivuokrasta, ja oli vuodelta 1913 tarvittava vuokra pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli erikoisvaliokuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt 5) liikennekonttorin esityksen, että voimassa olevaa määräystä 50 %:n alennuksen myöntämisestä talvipurjehduskauden aikaisiin liikenne- ja satamamaksuihin muutettaisiin sikäli, että talvipurjehduskausi luettaisiin alkavaksi tammikuun 1 päivästä, sekä valtuusto oli tammikuun 30 päivänä 1912 valinnut 6) jäsenet mainittuun valiokuntaan, antoi valiokunta tammikuun 28:ntena päivätyn mietinnön 7) asiasta.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 78. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 22 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 21 §. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 16 §. —

5) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 122. — 6) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 268. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

Rahatoimikamarin puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot.

Rauennut kysymys kunnan verolippujen ja laskujen antamisesta venäjäksi käännet-

Määräraha kellariosaston vuokraamiseksi tullikamarille.

Rauennut kysymys talvipurjehduskauden aikaista liikenne- ja satamamaksujen huojennusta koskevan määräyksen muuttamisesta.

Mainitussa mietinnössä esitti valiokunta esiintuomillaan syillä, ettei kaupunginvaltuusto nykyään muuttaisi talvipurjehduskauden aikana liikenne- ja satamamaksujen panossa noudatettavia perusteita.

Mietintöön liittyvässä vastalauseessa herra Häggman esitti, että liikennetaksoa helmikuun 15 päivästä 1913 lähtien sinänsä sovellettaisiin vuoden umpeen.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä valiokunnan esityksen.

Kysymys vientitavarank maksuttomasta makausajasta kaupungin tavaravajoissa.

Kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjotuksessa 2) esittivät Helsingin kauppavaltuutetut määrättäväksi kuuden vuorokauden maksuttoman makausajan vientitavaralle kaupungin tavaravajoissa.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon 2) asiasta lähetti 3) kaupunginvaltuusto sen lähemmin valmisteltavaksi komiteaan, johon valittiin herrat Häggman ja Ek sekä valtioneuvos B. Winter.

Komitea antoi asiasta syyskuun 1:senä päivätyn mietinnön 4) esittäen siinä kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että asia nykyisessä muodossaan saa raueta;

että rahatoimikamari saa toimekseen mahdollisimman pian ryhtyä toimiin suunniteltujen satamatöiden teettämiseksi, joita varten tarpeelliset varat on merkittävä 1914 vuoden rahasääntöön, ollen erityistä huomiota pantava uusien tavaravajain teettämiseen; sekä

että rahatoimikamari, kohta kun tavaravajoissa on saatu tarpeellista tilaa, tekee kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sellaisiksi toimenpiteiksi, että ei ainoastaan vientitavaralle, vaan myös tullittomalle tuontitavaralle sekä kotimaiselle tavaraliikenteelle varataan tilaa tavaravajoissa niin kohtuullisesta vuokrasta, ettei kaupungilla siitä olisi muuta tuloa kuin mitä tarvitaan niiden menojen korvaamiseen, joita kaupungille koituu vajain hoidosta.

Lisäykseksi edellä olevaan ja koska rahatoimikamari kaupungin tavaravajain helmikuun 27 päivänä 1912 vahvistetun ohjesäännön 1 §:n mukaan on oikeutettu, kun vajoja ei tarvita tullilaitoksen käytettäväksi, vuokraamaan ne muihin tarkoituksiin, komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi rahatoimikamarin toistaiseksi sallimaan vajoihin, joita tullilaitos ei käytä, kuudeksi vuorokaudeksi maksutta sijoittaa vientitavaraa, jos tavarantavajien omalla kustannuksellaan pitävät huolen tavarain silmälläpidosta ja hoidosta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi 5) kaupunginvaltuusto komitean esityksen.

1) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 22 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 12 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 55. — 5) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 25 §.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjutuksessa esittivät Tornatorin ja Kaukaan tehtaan osakeyhtiöt, että rihmarullat vapautettaisiin liikennemaksuista näitä tavaroita Helsingin kautta maasta lähetettäessä.

Maasta vietävään rihmarullain ja fanerin liikennemaksujen poistaminen.

Eräässä toisessa valtuustolle annetussa kirjutuksessa anoi Wilh. Schaumans fanerfabrik osakeyhtiö samanlaista vapautusta fanerille.

Rahatoimikamarin annettua lausuntonsa ¹⁾ sekä komitean, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä maksutoman makausajan suomisesta vientitavaralle ²⁾, annettua syyskuun 1:senä päivätyn mietinnön ³⁾ asiasta päätti ⁴⁾ valtuusto maasta vietävään rihmarullain ja fanerin liikennemaksut poistettavaksi.

Edellä mainitun komitean tekemä ehdotus, että Helsingin kautta maasta lähetettävät tavarat, paitsi puutavara, vapautettaisiin liikennemaksuista lokakuun 1 päivästä 1913 lähtien, lähetettiin ⁴⁾ lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Kysymys vientitavaran liikennemaksujen poistamisesta.

Rahatoimikamarin kirjelmässä ⁵⁾ toukokuun 22 päivästä tehdyn, kaupungin pakkahuoneen työkunnan voimassa olevan taksan muuttamista tarkoittavan esityksen johdosta sekä Helsingin kauppavaltuutettujen annettua lausunnon asiasta päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto työpalkan laskemisen painon mukaan marraskuun 1 päivästä loppuun, minkä ohessa valtuusto vahvisti työkunnalle seuraavan muutetun taksan, noudatettavaksi viimeksi mainitusta päivästä lähtien:

Kaupungin pakkahuoneen työkunnan muutettu taksa.

I. Lastin vastaanottaminen ja varastoonpano:

a) yksityisten käärojen, 100 kilolta 25 penniä;

b) tukkutavarain, liikennekamreerin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan.

II. Tavarain nouto pakkahuonemakasiinista ja niiden anto pakkahuoneesta sekä avustus tullikäytellyssä, 75 penniä tunnilta.

Muist. Alotettu puolitunti luetaan täydeksi.

Vähin kannettava maksu on 50 penniä.

III. Postipaketin purkaminen ja pakkaaminen, 10 penniä kappaleelta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 30 päivänä 1912 oli päättänyt ⁷⁾ antaa rahatoimikamarin käytettäväksi enintään 10,000 markan määrärahan keskeyttömän talvilaivaliikenteen voimassapitomahdollisuuksien selvittämiseen Helsingissä sekä tästä johtuviin kustannuksiin, antoi kamari syyskuun 29:nä

Kysymys toimenpiteistä talvilaivaliikenteen turvaamiseksi.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o: 35 ja 74. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 92. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 74. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 26 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 61. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 26 §. — ⁷⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 94.

päivätyn esityksen ¹⁾ toimenpiteisiin ryhtymisestä täkäläisen talvi-laivaliikenteen turvaamiseksi. Esityksessään lausui kamari m. m. seuraavaa:

Kamarin hankkimasta selvityksestä näkyi, että Äransgrundin ja Gråharan loiston sivuitse Helsinkiin vievää väylää voi niinä talvina, jolloin säännölliset ilmastosuhteet ja sopivat tuulet vallitsivat, pitää avoinna samaa tai hiukan lujempaa tyyppiä olevalla jäänsärkijälaivalla kuin valtion jäänsärkijälaivat olivat, erittäinkin jos kaupungin jäänsärkijälaiva saisi tarpeellista apua joltakin vastamainituista laivoista. Mutta tutkimukset olivat sen ohessa osottaneet, että kovina talvina ja epäsuotuisain tuulten vallitessa Suomenlahteen Helsingin edustalle kasautui semmoisia ahtojäävyöhykkeitä, ettei laivoja voinut Äransgrundin ja Gråharan loiston sivuitse ensinkään tai ei ainakaan melkoiseen vaaraan antautumatta saattaa kaupungin satamaan. Toiselta puolen oli käynyt selville, että laivaliikettä tuollaisina talvina aivan luultavasti voisi ylläpitää käyttämällä Helsingistä Porkkalaan ja sieltä Rönnskärin y. m. saarien ja Rönnskäristä lounaaseen sijaitsevan Kallbådan karin länsipuolitse avomerelle kulkevaa väylää. Kun viimeksi mainittua väylää ei kuitenkaan ollut mitattu eikä sentähden ollut täysin varmasti osotettavissa, että sitä eri vedenkorkeuksien vallitessa voivat käyttää 18 jalan syvässä kulkevat laivat, oli kamari k. senaatilta anonut, että joko luotsilaitoksen toimesta Helsingin—Porkkalan ja sieltä Rönnskärin y. m. saarien sekä Kallbådan länsipuolitse avomerelle menevä väylä mitattaisiin enintään 23 jalan syvässä kulkevia laivoja varten tai myös että Helsingin kaupunki oikeutettaisiin omalla kustannuksellaan ja päteviä henkilöjä käyttämällä mittauttamaan puheenalainen väylä vastamainittuun syvyyteen asti, mutta senaatti oli hylännyt kamarin anomuksen, koska se tarkoitti lupaa saada mitata Helsingistä länteen Porkkalan niemekkeen editse kulkevan väylän. Sittenmin oli kamari tehnyt senaattiin uuden alistuksen, että joko luotsilaitoksen toimesta mitattaisiin Helsingistä Porkkalaan ja sieltä Rönnskärin y. m. saarien itäpuolitse avomerelle menevä väylä tarpeeksi leveältä enintään 23 jalan syvässä kulkevia laivoja varten, tai myös että Helsingin kaupunki oikeutettaisiin tutkituttamaan puheenalainen väylä. Tähän alistukseensa ei rahatoimikamari ollut vielä saanut vastausta.

Esillä olevaa asiaa taloudelliselta kannalta arvostellessa täytyy edellyttää jäänsärkijälaivan hankinnasta olevan kustannuksia vähintään 2,000,000 markkaa ja vuotuisten käyttö- ja kunnossapitokustannusten vakuutusmaksuineen nousevan ainakin 200,000 markkaan,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 81.

mihin lisäksi tulisivat mainitun pääoman korko ja kuoletus, nekin 200,000 markkaa. Kysymys oli siis, oliko kaupungin taloudellisten etujen mukaista panna yritykseen noin suuri pääoma ja noin tun-
tuvassa määrässä lisätä kaupungin vuotuisia menoja niiden etujen saavuttamiseksi, joita Helsingin talvilaivaliikenne epäilemättä tuot-
taisi kaupungille. Tähän kysymykseen oli sangen vaikea antaa varmaa vastausta, koska tässä ei voinut panna pohjaksi yksinomaan todellisia numerolukuja ja tiettyjä olosuhteita, vaan täytyi nojata edellytyksiin, jotka ehkä toteutuivat aivan toisin tavoin kuin nykyään saattoi odottaa. Kamarin mielestä kuitenkin välitön tulojen lisään-
nys kaupungin kannalta katsoen oli vähemmän arvoinen verrattuna siihen teollisuuden, kaupan ja merenkulun nousuun ja vilkastumi-
seen, minkä säännöllisen talvilaivaliikenteen järjestäminen saisi pää-
kaupungissa aikaan ja mistä kaupunkikunnan kaikenlaisten verotus-
tulojen lisääntyminen olisi seurauksena. Huomauttaa sopi sitäkin seikkaa, että säännöllinen talvilaivaliikenne lisäisi työnsaannin mah-
dollisuutta osalle — vaikka tosin vähäiselle — kaupungin väestöä vuodenaikana, jolloin työnpuutetta tavallisesti vallitsi.

Asiaa kävi kuitenkin katsominen toiseltakin puolelta. Kau-
punki oli satamarakennuksiinsa pannut melko suuria pääomia. Kuit-
tenkin oli vielä laajaperäisiä ja kalliita töitä teetettävä, ennenkuin
kaikkiin toimenpiteisiin oli ryhdytty kaupungin satamaolojen jär-
jestämiseksi jo nykyään olemassa olevan meriliikenteen vaatimusten mukaisiksi. Uusia satamia oli rakennettava, uusia tavaravajoja ja uusia raidelaitteita teetettävä, uusia purkaus- ja lastauskojeita han-
kittava. Tämän ohjelman toteuttaminen kysyi miljooniin nousevia kustannuksia, ja kyseeseen kävi paneminen, eikö näitä kaupungin laivakululle tarpeellisia töitä olisi ensin teetettävä, ennenkuin kau-
punki käytti suuria kustannuksia talvilaivakulkunsa turvaamiseen.

Säännöllinen talviliikenne oli ehdoton edellytys jotta Helsinki kykenisi kilpailemaan niiden kaupunkien kanssa, jotka tuollaista liikennettä jo pitivät voimassa. Mutta tuollainen merenkulku ei tuot-
taisi huomattavia etuja ainoastaan Helsingin kaupungille. Myöskin suurella osalla Uudenmaan ja Keski-suomen liikemaa-ilmaa olisi siitä taloudellisia etuja, jota käsitystä osaltaan vahvasti sen seikan sel vittämiseksi toimeenpantu tiedustelu, missä määrin erinäiset suurem-
mat kauppaliikkeet haluaisivat käyttää Helsinkiä talvisatamana. Valtiollakin olisi etuja siitä, että talvilaivaliikenne ohjattaisiin Hel-
sinkiin, missä aina riittäviä sekä vienti- että tuontitavaramääriä olisi tarjona, joten vaunujen ei tarvitsisi kulkea tyhjinä kumpaiseenkaan suuntaan, niinkuin nykyään usein oli laita talviliikenteen käydessä Hangon kautta. Tähän katsoen ja kun kaupungin taloudellista kantokykyä ei ollut ylenmäärin räsitetttävä, oli kamarista näyttänyt

olevan täysin päteviä syitä tehdä maamme hallitukselle anomus avustuksen saamisesta joko 2 miljoonan markan suuruisena korotomana kuoleuslainana tai myös valtioapuna kerta kaikkiaan puolet puheenalaisen laivan hankintakustannusten määrästä.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi k. senaattiin tehdä alistuksen, että Helsingin kaupunki saisi jäänsärkijä-laivan hankkimisen avustamiseksi joko 2,000,000 markan suuruisen korotoman kuoleuslainan tahi 1,000,000 markan suuruisen valtioavun.

Asiaa esiteltäessä pani kaupunginvaltuusto sen pöydälle 1) johonkin 1914 vuoden alussa pidettävään kokoukseen.

Evättyjä hake-
muksia oikeu-
desta saada
palkankorotuk-
seen nähden
lukea hyväksi
palvelusaika
ylimääräisellä
palkkasään-
nöllä.

Rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen mukaisesti epäsi 2) kaupunginvaltuusto apulais-kaupunginarkkitehdin R. Eklundin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin määrääkaikaisesta palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden lukemaan hyväkseen heinäkuun 1 päivän 1908 ja helmikuun 3 päivän 1911 välinen aika, jolloin hän oli ylimääräisellä palkkasäännöllä ollut rakennuskonttorin palveluksessa.

Kirjelmässä kesäkuun 5 päivältä esitti rahatoimikamari evättäväksi kaupungin puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin anomuksen, että hänet oikeutettaisiin määrääkaikaisesta palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden lukemaan hyväkseen maaliskuun 1 päivän 1903 ja helmikuun 21 päivän 1911 välinen aika, jolloin hän oli ylimääräisellä palkkasäännöllä palvellut rakennuskonttorissa.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto 33 äänellä 13 vastaan evätä mainitun anomuksen.

Toimenpiteitä
kunnalliskerto-
musten sään-
nöllisen ilmes-
tymisen tur-
vaamiseksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 8 päivänä 1912 antanut 4) rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin tilastokonttorin kanssa harkita, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä lähemmän yhteistoiminnan aikaansaamiseksi eritoten valtuuston ja kamarin kansliain kesken kaupungin kunnalliskertomuksen laadinnassa, sekä samalla ottaa pohdittavaksi kysymyksen, olisiko vuodeksi 1913 myönnettävä lisätty määräraha kertomusten säännöllisen ilmestymisen turvaamiseksi, esitti rahatoimikamari kirjelmässä tammi-kuun 9 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kunnalliskertomuksen vuosikertain 1909—1915 I ja II osan laatiminen annetaan tehtäväksi jollekin rahatoimikamarin yksissä neuvoin tilastokonttorin johtajan kanssa valitsemalle henkilölle, joka veloitetaan vuosittain laatimaan käsikirjoitus puheena olevan kertomuksen mainittujen osain kahteen vuosikertaan;

1) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 17 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 16 §. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 167 ja seur.

että valtuusto antaa oman ja rahatoimikamarin kauslian toimeksi tarkastaa mainitut kunnalliskertomuksen osat sekä alkuperäisinä että toiselle kotimaiselle kielelle käännettyinä; samoin kuin

että valtuusto käyttövaroistaan myöntää tilastokonttorille yhteensä 7,850 markan määrärahan sekä mainittujen kunnalliskertomuksen osain laatimisesta maksettavan palkkion että muiden kertomuksen jouduttamisesta johtuvain menojen suoritukseen vuonna 1913.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Maistraatin kirjelmässä huhtikuun 26 päivältä tehdyn esityksen johdosta että rakennustarkastaja M. Gripenbergille myönnettäisiin palkankorotus viiden vuoden palveluksesta, päätti 2) kaupunginvaltuusto 25 äänellä 19 vastaan, että Gripenberg oli huhtikuun 14 päivästä lukien saapa rakennustarkastajanvirkaan liittyvän palkankorotuksen viiden vuoden palveluksesta eli 10 % sääntönäisestä pohjapalkastaan, ja oli tämä palkanlisäys kuluvalta vuodelta pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Palkankorotus rakennustarkastaja M. Gripenbergille.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön päätti 3) kaupunginvaltuusto:

Registraattorinviran perustaminen revisionikonttoriin.

että registraattorinvirka perustetaan revisionikonttoriin;

että mainitusta virasta on 3,600 markan vuosipalkka 10 %:n korotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta ja että virka täytetään kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla; sekä

että revisionikonttorin tulee julistaa virka avonaiseksi ja sitten tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotus sen täyttämiseksi.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan antaa 2,000 markan määrärahan taksoitusvalmistelukunnan käytettäväksi henkikirjotukseen kuluvana vuonna annettujen ensitietojen jäljennyttämiseksi.

Määräraha henkikirjotukseen annettujen ensitietojen jäljennyttämiseksi.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä oikeutti 5) kaupunginvaltuusto kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan 400 markalla ylittämään toimiston 1912 vuoden tarverahain määrärahan.

Kunnan työnvälitystoimiston tarverahain määrärahan ylitys.

Kirjelmässä maaliskuun 7 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että sen oli sattuneesta syystä täytynyt antaa kasvatustalokunnan toimeksi vuokrata itselleen huoneisto Fabianinkadun talosta n:o 12 vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1913 lukien, 1,500 markan vuosivuokrasta, ja esitti kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tä-

Määräraha huoneiston vuokraamiseksi kasvatustalokunnalle.

1) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 43 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 18 §. — 5) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 15 §.

män toimenpiteen sekä käyttövaroistaan myöntäisi 1,135 markan määrärahan eräiden tästä toimenpiteestä aiheutuneiden kustannusten suorittamiseen. Valtuusto myöntyi 1) esitykseen.

Sosiaalilautakunnan sihteerin palkkaus ja määräraha lautakunnalle.

Lopullisesti esiteltäessä kysymystä asuntolautakunnan 2) perustamisesta päätti 3) kaupunginvaltuusto m. m.:

määrätä sosialilautakunnan sihteerin palkkauksen 5,000 markaksi vuodessa 10 %:n palkankorotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta;

antaa sosialilautakunnan käytettäväksi kuluvan vuoden menosäännössä nimikkeittin työväenasiain lautakunta ja kunnan työväenasuntojen hoitolautakunta kohdalla olevat määrärahat, sikäli kuin vastamainitut viranomaiset eivät ole niitä käyttäneet; sekä

sitä paitsi myöntää sosialilautakunnalle valtuuston käyttövaroista 1,000 markan lisämäärärahan erinäisiin kuluvana vuonna esiintyviin menoihin rahasäännön ulkopuolella.

Sosiaalilautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot.

Kirjelmässä syyskuun 1 päivältä sosialilautakunta, huomauttaen että sen puheenjohtajalle ja valituille jäsenille tuli lautakunnan vahvistetun johtosäännön mukaan kaupunginvaltuuston määrättävät palkkiot, esitti, että nämä palkkiot samojen laskuperusteiden mukaisesti, joita mainitussa kohden oli noudatettu kunnan muissa lautakunnissa ja viranomaisissa, toistaiseksi ja kunnes lähempää kokemusta lautakunnan työtehtävän laajuudesta oli saatu, suoritettaisiin kultakin kokoukselta siten, että yleisestä kokouksesta maksettaisiin puheenjohtajalle 30 markkaa ja varsinaiselle tai varajäsenelle 20 markkaa sekä kunnan työväenasuntojen hallintojaoston kustakin kokouksesta puheenjohtajalle 20 ja varsinaiselle tai varajäsenelle 15 markkaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi 4) sosialilautakunnan esitykseen.

Kauppatorin lisätty kaasutalvaistus.

Helsingin teurastajain ja makkarantekijäin ammattiyhdistyksen kaupunginvaltuustolta anottua Kauppatorin valaistuksen lisäämistä sekä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti 5) valtuusto lisätyn kaasutalvaistuksen laitettavaksi Kauppatorin itäosaan mainitun hallituksen ehdottamalla tavalla, kuitenkin ainoastaan siksi ajaksi, kun torikauppa siellä saa voimassa olevain määräysten mukaan harjottaa.

Määräraha huoneiston vuokraamiseksi ja sisustamiseksi poliisilaitokselle.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 6) kaupunginvaltuusto poliisilaitoksen tarpeisiin kesäkuun 1 päivästä 1914 vuokrattavaksi kolme huonetta ja eteisen käsittävän huoneiston Eerikinkadun ta-

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 13 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 203 ja seur. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 20 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 20 §. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 27 §. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 3 §.

losta n:o 10 m. m. 1,780 markan vuosivuokrasta sekä neljän arestihuoneen laittamiseksi mainittuun huoneistoon 1914 vuoden menosääntöön pantavaksi 4,000 markan määrärahan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1912 päättänyt ¹⁾ asettaa komitean, jonka tuli m. m. valtuustolle antaa ehdotus kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloudellisen hallinnon tarpeelliseksi uudestijärjestämiseksi, sekä tämän komitean jäseniksi valinnut ²⁾ herrat Heikelin, Tolletin, Sieversin, Karvosen, Tarjanteen, af Forselleksen, Idmanin ja Schybergsonin ynnä ylimäär. professorin O. Schaumanin, antoi komitea kesäkuun 4:ntenä päivätyyn mietinnön ³⁾ asiasta. Siinä komitea lausui m. m. seuraavaa:

Kysymys kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloudellisen hallinnon uudestijärjestämisestä.

Saadakseen selville, kävikö sairaalain hallintokustannuksia supistaminen, oli komitea likemmältä tarkastanut asianomaisten sairaalain rahasäännöt. Tässä tarkastelussa oli komitea koettanut saada selville, oliko olemassa epäkohtia, jotka ehkä lisäsivät hallinnon kalleutta, vai oliko muuten supistuksia ja säästöjä aikaansaataavissa tekemällä hallintoon muutoksia.

Tuntuva menoerä sairaanhoitorahasäännössä oli lääkkeiden osto. Tämä erä nousi nykyään, jos kulkutautisairaalan rahasääntöehdotuksessa oleva määrärahakin otettiin lukuun, kaikkiaan 50,300 markkaan. Eri sairaalat olivat tähän asti ostaneet lääketarpeensa kaupungin eri apteekkeista sekä panneet ehdoksi hinnanalennuksen myöntämisen. Tämä alennus oli vaihdellut melko lailla, nousten esimerkiksi eräessä tapauksessa 30 %:in, toisessa ainoastaan 15 %:in. Kun kunta voimassa olevain lääkintöasetusten johdosta oli estetty harjottamasta apteekkiliikettä omiksi tarpeikseen, olisi kuitenkin toivottavaa, että kaupungin kaikki sairaalat voisivat saada lääkkeitä ostaessaan mahdollisimman suuren hinnanalennuksen, mikä olisi aikaansaataavissa suomalla tilaisuus vapaaseen kilpailuun.

Mikäli kaupungin sairaalakäyttö kehittyi ja tarvikkeita oli hankittava yhä suuremmin määrin, sikäli myös esiintyi järkipäisesti järjestetty ostelutoiminta tärkeimpinä renkaina sairaalain taloushallinnon järjestelmässä. Sairaalain käyttökustannukset olivat suuressa määrin sen varassa, miten tarkoituksenmukaisesti ostelutoimintaa hoidettiin, ja tällä alalla oli tuntuvia säästöjä aikaansaataavissa toimeenpanemalla yhteisostoja ja yhdenmukainen, liikemäinen johto. Komitea oli tässä yhteydessä ainoastaan tahtonut lausua toivomuksen, että kunnan sairaalain hallinnossa olisi mahdollisimman laajassa mitassa otettava käytäntöön yhteisostoperiaate tavaroita

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 117. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 40 § sekä helmik. 25 p. 40 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60.

hankittaessa näihin laitoksiin. Siihen katsoen että sairaalain ostelu-toiminta jo oli sangen laaja ja vastedes edelleenkin laajeni, näytti luonnollisimmalta, että kaupunki itse otti huolekseen ja järjesti ta-varain ostelun. Tämä ei kuitenkaan komitean mielestä estäisi kau-punkia, jos se taloudelliselta kannalta osottautui edulliseksi, rupea-masta osakkaaksi johonkin osuustoiminnalliseen yritykseen.

Mitä eritoten Kivelän sairaalaa koski, oli komitea sitä mieltä, että tämän laitoksen edelleenkin tuli pysyä „Siechenhaus“ laitoksen luontoisena sekä että sen hoito oli asetettava yksinkertaisemmalle ja halvemmalle kannalle kuin Marian sairaalan ja vastaisen kulkutautisairaalan hoito.

Siltä varalta että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä maini-tut lausunnot, ehdotti komitea, että valtuuston näistä asioista teke-mät päätökset saatettaisiin terveydenhoitolautakunnan tiedoksi.

Siihen katsoen että kaupungin sairaalalaitos nykyään oli ke-hitysvaiheessa, Kivelän sairaala kun oli järjestettävänä, kulkutauti-sairaala valmistumassa sekä muiden sairaalain rakentaminen osin alotettu ja osin päiväjärjestyksessä, oli komitea katsonut olevan paikallaan tässä yhteydessä viitata eräisiin yleisiin näkökohtiin, joita komitean mielestä olisi noudatettava kaupungin sairaalain taloudenhoidossa. Kun kaupunki ei tietenkään aina voinut eri sairaalain toimitsijoiksi saada henkilöjä, jotka aikaisemman toimin-tansa perusteella olisivat täysin perehtyneitä työhönsä, oli niinkään näyttänyt olevan hyödyllistä näiden virkailijain ohjeeksi laatia eräitä sääntöjä, joita sitten kävi saavutetun kokemuksen perusteella täydentäminen, mutta jotka olisivat omansa heti alussa suuntaamaan hoidon oikeille urille.

Kauttaaltaan käyvänä periaatteena sairaalahallinnossa pitäisi olla, että kaikki ostokset, mitä laatua lienevätkin, tietysti kuitenkin lukuunottamatta apteekista lääkemääräyksen nojalla tilattavia tar-peita, oli tehtävä toimitsijan konttorin välityksellä. Toimitsijan tuli aina olla selvillä odotettavana olevista menoista, jotta kaikki arvaamattomat kustannukset vältettäisiin. Hänen tuli sivunumeroi-tuun, kuukausittain päätettävään kassakirjaan päivittäin kirjottaa kaikki tulot ja maksunsuoritukset. Kutakin sairaalaa varten oli vahvistettava täydellinen ruokajärjestys. Ruoka oli tilattava ruo-kalasta lipuilla. Potilaalle annettavaa ruokaa, jonka lääkäri oli määrännyt sairaan tullessa laitokseen ja kirjottanut muistiin, eivät missään tapauksessa saisi tilata muut kuin lääkäri, ei siis hoita-jatar, eikä ylihoitajatarkaan. Vahvistetun kaavakkeen mukaisessa tilauslipussa olisi erikseen mainittava, kuinka monelle potilaalle päi-vittäin eri aterioita oli tuleva. Seuraavan päivän ruoka olisi tilattava edellisenä iltana, jolloin sairaalaosastoa hoitavan hoitajattaren oli

ruokalaan annettava lääkärin allekirjottama tilauslippu. Liput vastaanottaisi ruokalan johtajatar, joka niiden mukaisesti punnitsisi ja antaisi tarvikkeet, valvoisi ruuan laittoa ja sen toimittamista sairaalaosastoihin. Yleisessä salissa ja, mikäli mahdollista, yksityis-huoneissakin hoidettavain potilaiden tuli aterioida niin suurissa ruokakunnissa kuin asianhaarat sallivat. Sairaalaosastoihin ei ruokaa lähetettäisi jaettuna annoksiin, vaan pantuna isompiin astioihin, koko ruokakunnalle riittävin määrin. Ruoka lämmitettäisiin, jos oli tarpeellista, eri osastoilla, missä johtajatar jakaisi sen yksityisille potilaille annoksina, joiden määrä oli sovittava kunkin potilaan taudintilan ja ruokahalun mukaan. Porttöörijärjestelmä olisi kokonaan poistettava. Tilausliput toimittaisi ruokalan johtajatar toimitsijan konttoriin sitä mukaa kuin niitä kertyi.

Toimitsijan hallussa tulisi olla sairaalan kaluston päävarasto ja hänen olisi pidettävä kaiken kaluston luetteloa. Tästä luettelosta tulisi selvästi käydä ilmi, kuinka suuri osa kalustovarastoa oli eri osastoilla, ruokalassa, vahtimestarin, koneenkäyttäjän ja renkien hallussa, pesulaitoksessa y. m. Erikoisessa luettelon sarakkeessa olisi mainittava, minkä verran kutakin tavaralajia oli julistettu keltomaksi, toisessa sarakkeessa taas uusi kalusto. Ei kuitenkaan olisi kohtuullista velvoittaa toimitsijaa yksin vastaamaan kaikesta sairaalan kalustosta, vaan tulisi tästä vastuunalaisuudesta osallisina olla muidenkin virkailijain, joiden toimeen kaluston hoito kuului. Näitä henkilöjä olivat liinavaatevaraston johtajatar, osastonhoitajattaret ja ruokalan johtajatar. Ensinmainitun tulisi toimitsijalta saada tarvittavat liinavaatteet kuittia vastaan, ja lästä varastosta hän jakaisi kullekin osastonhoitajattarelle, mitä nämä osastollaan tarvitsivat. Kunkin osastonhoitajattaren olisi pidettävä osastonsa kalustoluetteloa erikseen kuhunkin huoneeseen ja huoneistoon nähden. Pesulaitokseen menevät vaatteet olisi sinne lähetettävä liinavaatevaraston johtajattaren toimesta. Kuluneet vaatekappaleet, joita ei enää käynyt korjaaminen eikä käyttäminen, annettaisiin johtajattarelle, joka toimitsijalta vaihtaisi ne eheisiin. Sairaalan vuotuisissa kalustokatsastuksissa julistettaisiin kuluneet vaatekappaleet keltomiksi ja käytettäisiin sitten sairaalassa tarvittaviksi rievuiksi tahi myytäisiin. Kelpaamattomiksi käyneiden esineiden sijaan hankittaisiin uudet. Ruokalan johtajattaren olisi vastattava ruokalan kalustosta sekä taloushenkilökunnan vaatekappaleista. Käytännöllisistä syistä olisi välttämätöntä, että sairaalan parselit varustettaisiin asianomaisen osaston nimellä tahi nimikirjaimilla. Kulkutautisairaalan eri osastojen kalusto olisi sekottumisesta johtuvan tartunnanvaaran välttämiseksi varustettava erivärisillä merkeillä.

Komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto terveydenhoitolauta-

kunnan toimesta saattaisi edellä esitetyt sairaalain taloudenhoitoa koskevat näkökohdat asianomaisten sairaalaviranomaisten tietoon asianmukaisesti noudatettaviksi.

Komitea, joka niinkään oli saanut kaupunginvaltuustolta toimeksien laatia ehdotukset sellaisiksi eri sairaalain menosäännöiksi, että vaikeudetta kävisi laskeminen eri osastojen kustannukset päivää ja potilasta kohti, oli eri sairaalain menosääntöjä tarkastellessaan todennut, että niissä oli järjestykseen nähden muistuttamisen sijaa. Nykyisellä tavalla järjestetyistä menosäännöistä ei saanut oikeaa käsitystä eri hallintohaarain, esimerkiksi Marian sairaalan eri osastojen kustannuksista, vielä vähemmän kävi niistä selville, miten menot jakautuivat eri menoluokkain, nimittäin palkkain, ruuan, lämmön ja valon, lääkkeiden, kaluston kunnossapidon ja sekalaisten menojen kesken. Puheenalaisten epäkohtain poistamiseksi oli komitea laatinut ehdotukset eri sairaalain menosääntöjen malliksi, käyttäen pohjana nykyään voimassa olevia menosääntöjä. Jos tämä järjestely hyväksyttäisiin ja pantaisiin pohjaksi eri sairaalain menosääntöehdotuksia laadittaessa, kävisivät tarpeelliset kustannusten yksikköluvut selvästi näkyviin ja saataisiin selväpiirteisempi kuva sairaalain taloudenhoidosta. Käyttämällä komitean ehdottamaa sairaalain menosääntöjärjestelmää saataisiin, jakamalla menosäännön eri erät sairaanhoitopäivän luvulla, myös selville, paljonko kustannuksista tuli kunkin potilaan ja sairaanhoitopäivän osalle.

Eräiden sairaalabudjetin kohtain lähemmäksi valaisemiseksi oli tarpeellista siihen lisätä erikoiset menosäännöt kunkin eri sairaalan eräitä laitoksia, niinkuin ruokalaa, pesulaitosta, ompelutyöpajaa y. m. varten. Komitea olikin laatinut ehdotukset tuollaisiksi erikoismenosäännöiksi, jotka olisi liitettävä budjettiasiakirjain oheen sekä painatettava niiden keralla, mutta joita ei tarvitsisi panna kaupunginvaltuuston vahvistamaan yleiseen rahasääntöön.

Siinä tapauksessa että tämä budjetin järjestyksen muutos pantaisiin toimeen, joten saataisiin tarkempaa tilastoaineistoa sairaanhoitohallinnosta ja katsaus siihen, oli komitean käsityksen mukaan odotettavana tuntuva kunnan sairaanhoitokustannusten vähenemistä, minkä ohessa taloudenhoidon eri kohtia ehkä haittaavat epäkohdat ja puutteet olivat helposti ilmi saatavissa ja korjattavissa.

Komitea esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kunnan sairaanhoitolaitosten budjetti oli vastedes laadittava komitean esittämää järjestelmää noudattaen.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa lähetettiin ¹⁾

1) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §. Ks. myös tätä kert. siv. 210 ja seur.

se lausunnon saamiseksi terveydenhoitolautakuntaan ja rahatoimikamariin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä 1) ja rahatoimikamarin lausunnon 1) hankittuaan päätti 2) kaupunginvaltuusto :

terveyspoliisiin silloisen terveydenhoidontarkastajanviran lakka-
utettavaksi ja uuden samannimisen viran perustettavaksi terveydenhoitolautakuntaan;

tälle virkailijalle maksettavaksi vuosipalkkaa 8,000 markkaa 10 %:n korotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta sekä hänet oikeutettavaksi saamaan kuukauden kesälomaa kaupungin palkkaamin viransijaisin;

tälle viransijaiselle maksettavaksi palkkaa 600 markkaa;

käskeä terveydenhoitolautakunnan julistettuaan edellä mainitun viran avonaiseksi kaupunginvaltuustolle antaa ehdotuksen sen täyttämiseksi;

oikeuttaa terveydenhoitolautakunnan heti toimistoonsa asettamaan naisapulaisen 2,000 markan vuosipalkoin; sekä

näiden virkailijain palkkaamiseen kuluvana vuonna tarvittavat määrärahat maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Terveydenhoitolautakunnan esitykseen, että lautakunta saisi 1,500 markalla ylittää kuluvan vuoden menosäännössä tarverahajaan varten olevan määrärahan, kaupunginvaltuusto myöntyi 3).

Maistraatin kirjelmässä marraskuun 30 päivältä 1912 ilmoitettiin 4) kaupunginvaltuuston tiedoksi, että lääninhallitus oli mainitun kuukauden 25 päivänä noudatettavaksi vahvistanut valtuuston kokouksessaan lokakuun 8 päivänä mainittua vuotta hyväksymän lisäyksen Marian sairaalan sairausmaksutaksaan 5).

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti 6) kaupunginvaltuusto vahvistaa Kivelän sairaalassa toistaiseksi kannettavaksi seuraavat sairausmaksut, nimittäin:

aikuisilta henkilöiltä, joilla on kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa, 1 markka 30 penniä ja lapsilta puolet siitä;

muilta paikkakunnilta kotoisin olevilta aikuisilta henkilöiltä 2 markkaa ja lapsilta puolet; sekä

mielenvikaisosastoilla 2 markkaa 50 penniä kultakin sijalta.

Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto lähettää kysymyksen näiden maksujen perusteista lähemmin harkittavaksi kaupungin

Terveydenhoidontarkastajan viran uudelleenjärjestäminen ja naisapulaisen asettamisen terveydenhoitolautakunnan toimistoon.

Terveydenhoitolautakunnan tarverahain määrärahan ylitys.

Kaupungin sairaalain sairausmaksut.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 9 §. Ks. myös tätä kert. siv. 233 ja seur. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 11 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 5 §. — 5) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 104. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 10 §.

terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetettuun komiteaan. Katsoen mainittujen maksujen väliaikaiseen laatuun ei valtuuston mielestä ollut nykyään hankittava läänin kuvernöörin vahvistusta niille.

Kirjelmässä 1) joulukuun 12 päivältä 1912 esitti terveydenhoitolautakunta, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi lautakunnan laatiman kaupungin uuden kulkutautisairaalan sairaanhoitomaksujen taksaehdotuksen ja hankkisi sille asianmukaisen vahvistuksen.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon 1) asiasta lähetettiin 2) puheena oleva ehdotus edellä mainittuun komiteaan lausunnon saamiseksi.

Sittemmin antamassaan mietinnössä 3) komitea esitti, että kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyisi sekä läänin kuvernöörin vahvistettavaksi lähettäisi komitean laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin kunnallissairaalan (Marian sairaalan, Humaliston varasairaalan, uuden kulkutautisairaalan ja Kivelän sairaalan) sairasmaksutaksaksi.

Tämä komitean ehdotus lähetettiin 4) lausunnon saamiseksi terveydenhoitolautakuntaan ja rahatoimikamariin.

Lisämääräraha Marian sairaalalle.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä joulukuun 18 päivältä esitettyä, että lautakunta oikeutettaisiin kaikkiaan 9,650 markalla ylittämään eräät Marian sairaalan tämänvuotisessa menosäännössä olevat määrärahat, päätti 5) kaupunginvaltuusto mainittujen lisäkustannusten suorittamiseksi käyttövaroistaan osottaa 9,650 markan lisämäärärahan.

Ylihoitajattaren ja toimitsijan asettamien kulkutautisairaalaan.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä 1) ja rahatoimikamarin lausunnon 1) hankittuaan päätti 2) kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 15 päivänä antaa lautakunnan toimeksi heti asettaa ylihoitajattaren ja kesäkuun 1 päivästä toimitsijan kaupungin uuteen kulkutautisairaalaan, ensinmainitun 173 markan ja jälkimäisen 333 markan 33 pennin kuukausipalkoin, paitsi asunnon, lämmön ja valaistuksen korvausta, sillä ehdolla että mainitut toimihenkilöt alistuivat toimiin nähden vastedes tarpeellisiksi havaittuihin muutoksiin.

Määräraha kulkutautisairaalan puhelinjohdoja varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 6) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,681 markan määrärahan kuuden puhelinjohdon laittamiseksi uuteen kulkutautisairaalaan.

Lisämääräraha kaluston hankkimiseksi kulkutautisairaalaan.

Uuden kulkutautisairaalan rakennustoimikunnan ja terveydenhoitolautakunnan esitysten johdosta päätti 7) kaupunginvaltuusto

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 12 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §. Ks. myös tätä kert. siv. 99 ja seur. — 5) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 2 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 30 §. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 45 § ja kesäk. 10 p. 21 §.

kaluston hankkimiseksi mainittuun sairaalaan osottaa kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 90,000 markkaa ja 27,800 markkaa sekä jättää valtuuston lisätyin luvuin vastedes ratkaistavaksi, oliko nämä määrärahat pantava maksettavaksi laina- vai vakinaisista varoista.

Kirjelmässä 1) lokakuun 23 päivältä 1912 lähetti terveydenhoitolautakunta valtuuston hyväksyttäväksi ja vahvistettavaksi laatimansa ehdotuksen kaupungin uuden kulkutautisairaalan menosäännöksi.

Kulkutautisairaalan menosääntö.

Rahatoimikamarin 1) ja kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä valmistelemaan asetetun komitean 2) annettua asiasta lausunnon vahvisti 3) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Helsingin kaupungin kulkutautisairaalan menosäännön.

Palkkaus.

1 ylilääkäri, palkkaa	9,000:—	
1 alilääkäri, palkkaa	6,000:—	
1 vanhempi apulaislääkäri, palkkaa . .	3,600:—	
1 nuorempi apulaislääkäri, palkkaa . .	3,000:—	21,600:—
1 toimitsija, palkkaa	4,000:—	
1 konttoriapulainen, palkkaa	1,800:—	
1 ylihoitajatar, palkkaa	1,500:—	
9 osastonhoitajatarta, palkkaa à 900:—	8,100:—	
22 alihoidajatarta, palkkaa à 600:— . .	13,200:—	
13 yöhoitajatarta, palkkaa à 600:— . .	7,800:—	
2 hoitajattaren palkankorotus à 60:—	120:—	30,720:—
Ylimääräinen sairaanhoito (palkka + ruoka), arviolta	6,000:—	
2 puhelinneitiä, palkkaa à 780:—	1,560:—	
49 hengen ruoka à 1:60 päivää ja henkeä kohti	28,616:—	
15 siivoojatarta, palkkaa à 300:—	4,500:—	
3 siivoojatarta desinfiomista varten, palkkaa à 300:—	900:—	
1 liinavarastonhoitajatar, palkkaa	1,200:—	
2 ompelijatarta, palkkaa à 360:—	720:—	
8 pesijätärtä, palkkaa à 360:—	2,880:—	
1 koneenkäyttäjä, palkkaa	2,400:—	
1 koneenkäyttäjänapulainen, palkkaa . .	1,800:—	
2 lämmittäjää, palkkaa à 600:—	1,200:—	
1 lämmittäjä 6 kuukauden aikana, palkkaa	300:—	
1 vahtimestari, palkkaa	900:—	
1 ovenvartija, palkkaa	900:—	

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 57. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 20 §.

1 portinvartija, palkkaa	480: —	
6 renkiä, palkkaa à 480: —	2,880: —	
1 yövartija, palkkaa	480: —	
1 ajomies desinfiomislaitosta varten ..	1,200: —	
1 automobiilinohjaaja, palkkaa	1,200: —	23,940: —
43 hengen ruoka à 1: 15 päivää ja henkeä kohti ..	18,049: 25	
1 ” ” 6 kuukauden aikana, à 1:15 päivässä		210: —
Henkilökunnan kesäloman kustantamiseksi, arviolta	4,000: —	140,495: 25
Ruuanpito, arviomääräraha		80,845: —

Muist. Tähän summaan on myös luettu keittiöhenkilökunnan palkka ja ruoka.

Lämpö ja valo, arviomääräraha

a) lämpö	30,000: —	
b) valo (kaasu- ja sähkö-)	12,000: —	42,000: —

Lääkkeet, arviomääräraha

a) lääkkeet ja sidetarvikkeet	16,000: —	
b) konekalut	2,000: —	
c) desinfiointi	5,000: —	23,000: —

Kaluston kunnossapito, arviomääräraha .....

10,000: —

Sekalaiset menot, arviomääräraha

a) vesi	12,000: —	
b) kaasu	1,000: —	
c) hevosten elatus, istutukset y. m.	1,800: —	
d) muut sekalaiset menot	14,600: —	29,400: —

Muist. Ylilääkäri, alilääkäri, toimitsija, koneenkäyttäjät sekä koneenkäyttäjänapulainen saavat sairaalassa maksutta asunnon, lämmön ja valon; vanhempi ja nuorempi apulaislääkäri, ylihoitajat, hoitohenkilökunta, puhelinneidit sekä palvelijat saavat, paitsi edellä mainittuja etuja, myös maksuttoman ruuan ja vaatteiden pesun.

— 325,740: 25. —

Ruokala.

1 emännöitsijä, palkkaa	1,500: —	
2 keittäjätärtä, palkkaa à 420: —	840: —	
1 keittäjätär, palkkaa	360: —	
5 palvelijatarta, palkkaa à 300: —	1,500: —	
1 leipojatar, palkkaa	360: —	4,560: —
10 hengen ruoka à 1: 15 päivää ja henkeä kohti		4,197: 50
		8,757: 50

Muist. Kaikki ruokalan palveluksessa olevat henkilöt saavat sairaalassa maksuttoman asunnon, lämmön, valon, pesun ja ruuan.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto käskeä mainitun sairaalan rakennustoimikunnan ryhtyä toimenpiteisiin kahden virutuskoneen ja yhden perunankuorimiskoneen hankkimiseksi sairaalaan arviolta yhteensä enintään 6,000 markan kustannuksella, ja oli mainittu meno pantava maksettavaksi kuluvan vuoden budjetissa uutta kulkutautisairaala varten olevasta määrärahasta.

Virutus- ja perunankuorimiskoneiden hankkiminen kulkutautisairaalaan.

Sen johdosta että terveydenhoitolautakunta kirjelmässä joulukuun 4 päivältä oli anonut oikeutusta 16,200 markalla ylittää eräät kuluvan vuoden menosäännössä Kivelän sairaalaa varten olevat määrärahat, päätti 1) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osottaa 16,200 markan lisämäärärahan mainittuihin tarkoituksiin.

Lisämääräraha Kivelän sairaalaa varten.

Kirjelmässä maaliskuun 28 päivältä esitti kaupungin yleisten töiden hallitus että, koska hallitus ei katsonut voivansa käydä hankkimaan tarpeellista kalustoa Sipoossa olevaan kaupungin mielisairaalaan, jota tarkoitusta varten oli osotettu 162,900 markan määräraha, tämä tehtävä annettaisiin asianomaiselle ammattiviranomaiselle.

Kaluston hankkiminen Sipoon mielisairaalaan.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi yksissä neuvoin mainitun sairaalan ylilääkärin kanssa hankkia puheena olevan kaluston.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 3) kaupunginvaltuusto Humaliston tuberkulosisairaalan korjauksiin 2,150 markkaa.

Määräraha Humaliston sairaalan korjauksiin.

Kirjelmässä helmikuun 27 päivältä mainitsi terveydenhoitolautakunta nyttemmin käyneen selville, että terveystiliisin kaitsija K. A. Kerttunen, jonka palkkaus kuluvan vuoden menosäännön mukaan oli 2,500 markkaa, paitsi viiden vuoden palveluksesta tulevaa korotusta elokuun 1 päivästä lähtien, todellisuudessa oli oikeutettu saamaan palkankorotuksen huhtikuun 1 päivästä lähtien, ja esitti lautakunta tämän johdosta, että mainittu palkankorotus tältä vuodelta vahvistettaisiin 187 markaksi 50 penniksi menosääntöön merkityn määrän 100 markan sijasta.

Lisämääräraha kaitsija K. A. Kerttusen palkkaukseen.

Asiaa esiteltäessä myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroitaa puheena olevaan tarkoitukseen 87 markan 50 pennin lisämäärärahan.

Kirjelmässä 5) joulukuun 18 päivältä 1912 huomautti työväenasiain lautakunta kunnallisen naispuolisen käsiammattientarkastuksen tarpeellisuudesta niissä lukuisissa ammateissa, joissa käytetään naistyöläisiä, ja esitti tämän johdosta m. m., että terveydenhoitolautakuntaan asetettaisiin naispuolinen käsiammattien ja työpaikkain tarkastaja 3,000 markan vuosipalkoin sekä 500 markan korotuksin viiden vuoden palveluksesta.

Naispuolisen tarkastajan asettaminen käsiammattiliikkeitä ja työpaikkoja varten.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 14 §. -- 2) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 22 §. --

3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. -- 4) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 16 §. --

5) Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausunnon 1) asiasta päätti 2) kaupunginvaltuusto:

toukokuun 1 päivästä 1913 terveydenhoitolautakuntaan kuusi-kuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla asetettavaksi naispuolisen käsiammattien ja työpaikkain tarkastajan, jonka vuosipalkka on 3,000 markkaa 500 markan korotuksin viiden vuoden palvelusajalta;

antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi täyttää puheenalaisen viran; sekä

niinikään antaa terveydenhoitolautakunnan toimeksi aikansa laatia ja valtuustolle toimittaa ehdotuksen edellä mainitun tarkastajan sekä aikaisemmin asetetun käsiammattien ja työpaikkain miestarkastajan johtosäännöksi.

Samalla päätti valtuusto, että naistarkastajan palkkaus vuodelta 1913 oli maksettava valtuuston käyttövaroista.

Desinfiomis-
määrärahan
ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan esityksen lautakunnan oikeuttamisesta ylittämään 4,000 markalla kuluvan vuoden menosäännössä kotien desinfiomista varten olevan määrärahan valtuusto myöntyi 3).

Pakollisen li-
hantarkastuk-
sen järjestä-
minen.

Kirjelmässä 4) helmikuun 6 päivältä mainitsi terveydenhoitolautakunta, sen johdosta että kaupungissa varsin usein oli pidetty kaupan sekä tuberkulootisten että muunkin taudin johdosta lopetettujen tahi itsestään kuolleiden eläinten lihaa, ja koska kysymys kunnallisen teurastamon perustamisesta Helsinkiin ja siitä johtuvan tehokkaan lihantarkastuksen aikaansaamisesta näytti vaativan tavattoman pitkän ajan toteutuakseen, sekä kun lisäksi niitä oikeudellisia syitä, joitten tätä asiaa aikaisemmin harkittaessa katsottiin estävän toimeenpanemasta pakollista lihantarkastusta maamme kaupungeissa, ei enää näyttänyt olevan olemassa, uudelleen ottaneensa lihantarkastuskysymyksen käsiteltäväkseen sekä asettaneensa komitean sitä lähemmin valmistelemaan. Tämä komitea oli sittemmin antanut lautakunnalle mietinnön 4), jonka lautakunta lähetti kaupunginvaltuustolle. Mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Lihantarkastus pitäisi, ollakseen täysin tyydyttävä, toimittaa niin, että teuraseläin ensin tarkastetaan elävältä ja sitten teurastetussa tilassa. Mutta kun tämä edellytti ajanmukaisen teurastamon ja teurastuspakon olemassaoloa, ei sellainen täydellinen tarkastus nykyään ollut aikaansaataavissa. Täytyi sentähden toistaiseksi tyytyä siihen, että lihaa tarkastettavaksi tuotaessa teuraseläinten sisäelimet seurasivat mukana. Kaikki tuoreena kaupunkiin tuotu liha, toistaiseksi kuitenkin lukuunottamatta siipikarjaa ja riistaa, olisi saatettava

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 11 §. — 3) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 11 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

edellä mainitun tarkastuksen alaiseksi. Poikkeuksena tästä olisi kuitenkin liha, joka oli tšekäläisessä teurastamossa teurastettu eläinlääkärin silmälläpidon alaisena. Se liha taas, joka oli samanlaisen valvonnan alaisena muualla teurastettu tai jonka oikeutettu eläinlääkäri muuten oli tarkastanut ja kelvolliseksi todistanut, voitaisiin vapauttaa sen määräyksen alaisuudesta, että sisälmysten pitää seurata mukana. Sianliha tutkittaisiin triikiinipitoisuudenkin puolesta. Niinikään olisi kaikki savustettu ja palvattu liha sekä kinkut tutkittava.

Kaupungin järjestämästä lihantarkastuksesta olisi tietenkin suoritettava sopiva tarkastusmaksu. Maksut eivät saisi olla niin korkeat, että lihan hintaa niiden johdosta kohtuudella kävisi korottaminen, eivätkä myöskään niin alhaiset, että kaupunki ei saisi tarkastusmaksujaan korvatuiksi.

Tarkastuksen toimittamiseksi on kaikki tutkittava liha tuotava sitä varten laitetulle tarkastusasemalle, missä asiantunteva eläinlääkäri sen tutkisi tarpeellisten apulaisten avustamana. Komiteasta oli näytännyt siltä, kuin olisi toistaiseksi vain yksi asema laitettava, siitäkin syystä että lisäksi tarpeellinen tarkastusasema olisi vastedes sopivin järjestää suunniteltuun kunnan teurastamoon. Komitean mielestä olisi erityisen tarkastusasemarakennuksen teettäminen jätettävä toistaiseksi ja sopiva huoneisto tarkoitusta varten vuokrattava. Maanviljelijäin maitokeskus osakeyhtiö, joka paraikaa omiksi tarpeikseen teetti rakennusta Salomoninkadun n:oon 3, oli tarjoutunut mainitusta talosta vuokraamaan kaupungille tarkastusasemaksi sopivan huoneiston. Tämä huoneisto näytti hyvin soveltuvan tarkoitukseen. Sen vuokra ynnä lämmitys ja jäähdytys olisi 17,000 markkaa vuodessa, ja vuokrasopimus olisi tehtävä 10 vuodeksi kesäkuun 1 päivästä 1914 lukien, oikeudella pitentää välikirja edelleen 5 vuodeksi. Rakennuskonttorin laatiman kustannusarvion mukaan nousisivat huoneiston sisustuskustannukset 22,500 markkaan.

Vuotuiset menot tarkastusaseman voimassapidosta ja sen virkailijain palkkaamisesta nousivat kustannusarvion mukaan 62,350 markkaan. Aseman vuositulot oli laskettu 182,500 markaksi.

Komitea ehdotti, että terveydenhoitolautakunta esittäisi kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kesäkuun 1 päivästä 1914 kaikki kaupunkiin tuotu tuore liha, lukuunottamatta tšekäläisessä teurastamossa teurastettua, on samoin kuin kaikki kaupunkiin tuotu suolattu ja palvattu lihakin oikeutetun suomalaisen eläinlääkärin tarkastettava vastedes määrättävästä maksusta;

että kaikki kaupunkiin tuotettu sianliha on varsinaisen lihantarkastuksen lisäksi tutkittava triikiinipitoisuuteensa nähden, niinikään määrätystä maksusta;

että terveydenhoitolautakunta saa toimekseen laatia ja kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksen tämän johdosta tarpeelliseksi tarkemmiksi määräyksiksi lihantarkastuksen järjestämisestä ja laatia ehdotuksen tarkastusaseman johtosäännöksi; sekä

että rahatoimikamari saa toimekseen maanviljelijäin maitokeskus osakeyhtiön kanssa tehdä sopimuksen huoneiston vuokraamisesta lihantarkastusasemaa varten sekä sitten kaupunginvaltuustolle antaa tarkastusaseman lopulliset sisustus- ja kulunkiehdotukset.

Terveydenhoitolautakunta lausui mainitussa kirjelmässä edelleen, että lautakunta oli pääasiassa voinut yhtyä komitean ehdotukseen. Ainoastaan mitä lihantarkastusmaksuihin tuli huomautti lautakunta, että ne olisi laskettava niin alhaisiksi, ettei kaupungille tarkastuksesta koituisi taloudellista voittoa, vaan että ainoastaan kaupungin menot korvautuisivat.

Kun tyydyttävää lihantarkastusta ei kuitenkaan saataisi aikaan ennen kesäkuun 1 päivää 1914, mutta oli tärkeää, että kaikki kaupan pidettävä taikka ruokatavarain, niinkuin makkarain y. m. valmistukseen käytettävä liha heti saataisiin siihenastista tyydyttävämmän tarkastuksen alaiseksi, oli lautakunnan mielestä väliaikainen tarkastus toimeenpantava, kunnes edellä kerrottu ehdotus ehdittiin toteuttaa. Sitä varten olisi sovittava jonkin eläinlääkärin kanssa, joka kohtuullisesta palkkiosta määrätunteina olisi lautakunnan käytettävänä lihantarkastusta toimittamassa. Tällöin hänen tulisi osin itse käydä kaupungin kauppatoreilla ja kiinnittää huomiotaan siellä kaupan pidetyn lihan laatuun, osin heti tutkia kaitsijain kaupungin laboratorioin tuoma liha, jota nämä epäilivät laadultaan ala-arvoiseksi, niin että se, jos havaittiin käyttökelpoiseksi, jälleen voitaisiin viivyttelämättä laskea kauppaan. Sen lisäksi tulisi hänen käydä kaikissa ruokatavaramyymälöissä, joissa lihaa tai lihatavaroita pidettiin kaupan, sekä käymällä kaupungin makkaratehtaissa tarkastaa makkarain valmistukseen käytettyä lihaa ynnä valmistusta ja valmiiden tavarain laatua. Edelleen tulisi hänen johtaa kaitsijain toimenä olevaa lihantarkastusta ja tarkoin opastaa heitä sen toimittamisessa sekä neuvoa, mitä seikkoja lihantarkastuksessa oli otettava huomioon.

Eläinlääkärille olisi maksettava palkkiota 3,000 markkaa vuodessa eli siis, jos virka täytettiin maaliskuun 1 päivästä, 2,500 markkaa vuodelta 1913.

Terveydenhoitolautakunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksymällä edellä mainitun komitean laatiman ehdotuksen pakollisen lihantarkastuksen aikaansaamiseksi Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 päivästä 1914 ryhtyä tästä johtuviin toimenpiteisiin; ja

sallia terveydenhoitolautakunnan, kunnes asiasta toisin päätetään, maaliskuun 1 päivästä 1913 lähtien toimistoonsa asettaa eläinlääkärin sellaisin tehtävin, kuin edellä on mainittu, sekä tätä tarkoitusta varten kuluvan vuoden käyttövaroista myöntää 2,500 markan määrärahan.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä terveydenhoitolautakunnan esityksen toisen ponnin, mutta muuten lähettää asian rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi.

Sittenkun rahatoimikamari antamassaan lausunnossa 2) oli m. m. esittänyt, että kamari saisi tehtäväkseen ryhtyä toimenpiteisiin huoneiston hankkimiseksi ehdotetulle lihantarkastusasemalle, päätti 3) kaupunginvaltuusto, osittain äänestettyään:

terveydenhoitolautakunnan ehdottamalla tavalla järjestetyn lihantarkastuksen täällä saatettavaksi käytäntöön kesäkuun 1 päivästä 1914;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi maanviljelijäin maitokeskus osakeyhtiön kanssa sopia huoneiston vuokraamisesta lihantarkastusasemaa varten sekä vastedes valtuustolle lähettää lopulliset ehdotukset tarkastusaseman sisustamiseksi ja budjetiksi; sekä

käskää terveydenhoitolautakunnan aikansa valtuustolle antaa lopullisen ehdotuksen vastaisesta lihantarkastuksesta kannettavain maksujen taksaksi.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto sittemmin uuden lihantarkastusaseman sisustamiseksi käyttövaroistaan myöntää 19,500 markkaa sekä valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan viivyttelämättä tekemään tarpeelliset hankintasopimukset ja ryhtymään muihin toimenpiteisiin, joita oli tarpeen työn suorittamiseksi määräajan kuluessa.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä vahvisti 5) kaupunginvaltuusto seuraavan:

Helsingin kaupungin lihantarkastusaseman vuosirahasäännön:

Johtaja, bakteriologi	Smk	8,000: —
1 vanhempi tarkastuseläinlääkäri	„	6,000: —
1 nuorempi s:n	„	4,000: —
1 kassanhoitaja, samalla kirjanpitäjä	„	3,000: —
1 halliesimies	„	2,400: —
2 leimaajaa, kumpikin 1,500: —	„	3,000: —
4 kantajaa, kukin 1,500: —	„	6,000: —
1 laboratorin vahtimestari, samalla desinfektorin hoitaja	„	1,500: —

1) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 28 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 36. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 17 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 10 §. —

5) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 10 §.

2 triikiinintutkijaa, kumpikin 1,800: —	.....	Smk	3,600: —
1 näytteidenottaja		„	1,500: —
		Yhteensä	Smk 39,000: —

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että johtajan, vanhemman ja nuoremman tarkastuseläinlääkäarin sekä kassanhoitajan asettaa valtuusto kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla terveydenhoitolautakunnan esityksestä, jolta virkoja haetaankin, jota vastoin lautakunta ottaisi ja erottaisi muun henkilökunnan, ja oli nämä määräykset pantava terveydenhoitolautakunnan vastedes laadittavaan lihantarkastusaseman johtosääntöehdotukseen.

Rottain tappomäärärahan ylitys.

Terveydenhoitolautakunnan esitykseen, että lautakunta oikeutettaisiin 1,000 markalla ylittämään kuluvan vuoden menosäännössä rottain tappamista varten oleva määräraha, kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Kolerapara-keissa olevain sairaalain määrärahan ylitys.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 13 päivältä tehdyn ilmoituksen johdosta, että koleraparakkeihin sijoitettuja ylimääräisiä sairaaloita varten vuonna 1912 myönnetty määrärahat oli ylitetty kaikkiaan 7,500 markalla, päätti 2) kaupunginvaltuusto, koska päteviä syitä oli esitetty määrärahan ylittämiseen, antaa suostumuksensa siihen. Valtuusto katsoi kuitenkin tarpeelliseksi kiinnittää terveydenhoitolautakunnan huomiota siihen, että sen olisi, kun lisämääräraha oli huomattu tarpeelliseksi, tullut valtuustolta se hankkia, ennenkuin myönnettyjä määrärahoja ylitettiin.

Lisämääräraha Leppäsuon ja Hesperian varasairaaloita varten.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä joulukuun 4 päivältä anottua lupaa saada 18,500 markalla, oikeastaan 10,500 markalla, ylittää kuluvan vuoden menosäännössä Leppäsuon ja Hesperian varasairaalan kunnossapitoa varten olevan määrärahan, päätti 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää 10,500 markan lisämäärärahan mainittuun tarkoitukseen.

Evätty esitys määrärahan myöntämisestä Lapinlahdenkadun lastensairaalan laajentamiseen.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 6 päivältä tehdyn esityksen määrärahan myöntämisestä Lapinlahdenkadun väliaikaisen lastensairaalan laajentamiseen kaupunginvaltuusto, saatuaan asiasta kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä valmistelevaan asetetulta komitealta vaaditun 4) lausunnon, epäsi 5).

Määräraha isonrokon ilmaantumisen johdosta.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 6) kaupunginvaltuusto 1,592 markkaa 95 penniä täällä ilmaantuneen isonrokon

1) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 11 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 22 §. —

3) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 13 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 27 §. —

5) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 20 §. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 10 §.

aiheuttamain menojen suoritukseen, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vaivahoitohallituksen kirjelmässä helmikuun 3 päivältä ilmoitettua, että eräät kirjelmässä mainitut, 1912 vuoden menosäännössä vaivahoitoa varten olevat määrärahat oli ylitetty kaikkiaan 86,406 markalla 91 pennillä, mihin kaupunginvaltuusto osittain oli antanut luvan joulukuun 10 päivänä mainittua vuotta, jolloin hallitus oli oikeutettu ylittämään eräät määrärahat enintään 40,000 markalla 1), päätti 2) valtuusto hyväksyä hallituksen menettelyn ylittää mainitut määrärahat ensiksi sanotulla summalla.

Ylitettyjä vaivahoidon määrärahoja.

Kirjelmässä syyskuun 1 päivältä huomautti vaivahoitohallitus, että vaivahoidon kehitys varsinkin viime vuosina oli lisännyt työtä tämän hallintohaaran kaikilla aloilla, mistä oli johtunut, että hallituksen puheenjohtajankin tehtävät vaativat osakseen niin paljon aikaa ja huolenpitoa, ettei niitä kohtuudella käynyt teettäminen puheenjohtajan silloisella, ainoastaan 1,200 markkaan nousevalla vuosipalkkiolla. Kun puheenjohtajan vaihdos oli odotettavana, oli hallituksen mielestä sopiva aika tehdä esitys puheenjohtajan palkkion korottamisesta, ja anoi hallitus sentähden lupaa saada 1914 vuoden menosääntöehdotukseen merkitä puheenjohtajan palkkioksi 3,000 markkaa.

Kysymys vaivahoitohallituksen puheenjohtajan palkkion korottamisesta.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto, koska ehdotus kaupungin uudeksi vaivahoito-ohjesäännöksi paraikaa oli vaivahoitohallituksessa tekeillä sekä hallituksen puheenjohtajan asema ja tehtävät ehdotuksen mukaan saattoivat vaikuttaa hallituksen nyt tekemän esityksen arvostelemiseen, jättää asian vastaiseen varaan sekä kehottaa hallitusta mainitun ehdotuksen valtuustolle lähettäänsään toistamaan esityksensä, jos aihetta siihen näytti olevan.

Kirjelmässä toukokuun 5 päivältä esitti vaivahoitohallitus, että hallituksen Sörnäsissä olevan haarakanslian johtajalle, ylioppilas H. Myhrbergille, joka kesäkuun 1 päivästä 1907 lähtien oli ollut kaupungin vaivahoidon palveluksessa ja heinäkuun 1 päivästä 1909 palvellut mainitussa kansliassa, ensin kaitsijana ja sitten kanslianjohtajana, myönnettäisiin palkkionkorotusta 500 markkaa vuodessa viiden vuoden palveluksesta, maksettavaksi heinäkuun 1 päivästä.

Henkilökohtainen palkkionlisäys kanslianjohtaja H. Myhrbergille.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon 4) asiasta epäsi 5) kaupunginvaltuusto vaivahoitohallituksen esityksen, koska tässä tapauksessa ei vielä ollut olemassa edellytyksiä määrävuosien palve-

1) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 118 ja 119. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 26 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 13 §. — 4) Rtk. kirj. toukok. 15 p. n:o 330. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 10 §.

luksesta tulevan palkanlisäyksen saamiseen. Kun kuitenkin oli todistettu ylioppilas Myhrbergin erittäin etevästi hoitaneen virka-tehtävänsä sekä ansaitsevan kehotusta, päätti valtuusto myöntää Myhrbergille henkilökohtaista palkkionlisäystä 500 markkaa vuodessa, maksettavaksi heinäkuun 1 päivästä, ja oli mainittu palkanlisäys kuluvalta vuodelta pantava maksettavaksi valtuuston käyttö-varoista.

Kanslia-apulai-
sen asettami-
nen vaivaishoi-
tohallituksen
lastenhoito-
osastolle.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä päätti 1) kaupunginvaltuusto vaivaishoidon 1914 vuoden menosääntöön pantavaksi 1,500 markan määrärahan kanslia-apulaisen palkkaamiseksi hallituksen lastenhoito-osastolle.

Konttoriapulai-
sen asettami-
nen työ- ja vai-
vaistaloon.

Niinikään vaivaishoitohallituksen esityksestä päätti 2) kaupunginvaltuusto oikeuttaa hallituksen tammikuun 1 päivästä 1914 työ- ja vaivaistaloon asettamaan miespuolisen konttoriapulaisen, joka, paitsi vapaata asuntoa laitoksessa, saisi palkkiota 2,400 markkaa vuodessa. Tässä yhteydessä näki valtuusto hyväksi selittää, että tämän toimihenkilön tehtäviin ei ehdottomasti kuulu velvollisuus edustaa vaivaistalon tarkastajaa tämän nauttiessa virkavapautta tai muuten ollessa estettynä tointansa hoitamasta.

Lääkärinhoito
työ- ja vaivais-
talossa sekä
Oulunkylän
lastenkodissa.

Kirjelmässä tammikuun 2 päivältä teki vaivaishoitohallitus esityksen lääkärin hoidon antamisesta Oulunkylän lastenkodissa 3).

Terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta palautettiin 4) se lautakuntaan, jonka tuli sitä edelleen valmistella yksissä neuvoihin vaivaishoitohallituksen kanssa.

Sittemmin lähetti terveydenhoitolautakunta kirjelmässä loka-kuun 23 päivältä valtuustolle asiasta ehdotuksen, johon sekä lautakunta että vaivaishoitohallitus olivat yhtyneet ja joka tarkoitti työ- ja vaivaistalonkin lääkärin hoitokysymyksen järjestämistä. Mainitun ehdotuksen mukaan tulisi lääkärin käydä vaivaistalossa ainakin kahdesti viikossa, mutta tarpeen vaatiessa useamminkin, sekä silloin antaa tarpeellista lääkärin hoitoa hoidokeille, minkä ohessa tarkkaa ja yhtämittaista huomiota olisi pantava vaivaistalon ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen terveydellisiin oloihin, ruuan laatuun y. m. Lastenkotiin nähden olisi lääkärillä sama velvollisuus kuin vaivaistaloonkin nähden, jota paitsi hänen tulisi sekä lapsia kotiin otettaessa että sieltä pois kirjotettaessa tarkoin tutkia ne ja siitä pitää vahvistetun kaavakkeen mukaista päiväkirjaa, samoin kuin opastaa hoitajattaria lasten hoidossa ja valvoa hoidon toimittamista. Laitosten lääkärin hoidosta maksettaisiin 2,000 markan vuosipalkkio, ja vaivaishoitohallitus saisi toimekseen järjestää asian muilta kohdin.

1) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 9 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 16 §. —

3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 118. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 25 §.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä edellä kerrotun ehdotuksen, ja oli mainittu järjestys toimeenpantava 1914 vuoden alusta sekä 2,000 markan määräraha tarkoitusta varten merkittävä sanotun vuoden menosääntöön.

Vaivahoitohallituksen tehtyä kirjelmässä maaliskuun 3 päivältä esityksen, että Kivelän sairaalan vaatteidenpesu vastedes toimitettaisiin työ- ja vaivaistalossa, sekä rahatoimikamarin ynnä kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetetun komitean annettua lausuntonsa asiasta 2) päätti 3) kaupunginvaltuusto:

Määräraha pesukoneiden ostamiseksi työ- ja vaivaistaloon.

Kivelän sairaalan vaatteidenpesun vastedes toimitettavaksi työ- ja vaivaistalossa;

käyttövaroistaan osottaa 12,050 markkaa pesukoneiden ostamiseksi ja sijoittamiseksi työ- ja vaivaistaloon sekä 2,350 markkaa edellä kerrotusta päätöksestä johtuviin kustannuksiin, syyskuun 1 päivästä lukien; samoin kuin

käskää vaivahoitohallituksen ja terveydenhoitolautakunnan 1914 vuoden erikoisbudjettiehdotuksia laatiessaan ottaa huomioon tästä meno- ja tulosääntöön johtuvat muutokset.

Kirjelmässä lokakuun 20 päivältä anoi vaivahoitohallitus, että sen kaikkiaan 191,300 markan suuruisen summan suoritukseksi, jolla eräät kuluvan vuoden vahvistetussa menosäännössä olevat menot oli laskettu tulevan ylittäväksi, saisi käyttää sen yhteensä 166,300 markan suuruisen säästön, minkä hallitus oli arvellut syntyvän eri määrärahoissa, sekä että vajauksen täyttämiseksi myönnettäisiin enintään 25,000 markkaa käytettäväksi elätteelleantokustannuksista ja suoranaisista avustuksista johtuviin menoihin.

Lisäys vaivahoitomäärärahoihin ja komitean asettaman vaivahoidon taloudellisen hallinnon perusteita.

Toisessa kirjelmässä marraskuun 19 päivältä vaivahoitohallitus m. m. anoi valtuutusta 1,000 markalla ylittää työlaitoksen hoidokkien uutteruusrahoja varten olevan 5,000 markan määrärahan, koska siitä oli jällellä ainoastaan 478 markkaa, mikä summa ei riittäisi.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausunto 4) asiasta, esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että niiden rahamääräin suoritukseksi, joilla vaivahoitohallitus osin jo oli ylittänyt, osin laskenut ylittävänsä erinäiset menotilit, osotetaan 176,300 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista;

että samoista käyttövaroista osotetaan 1,000 markkaa käytettäväksi työlaitoksen hoidokkien uutteruusrahoiksi; sekä

että asetetaan erityinen komitea tutkimaan ja ehdottamaan kaupungin vaivahoidon taloudellisen hallinnon perusteita.

1) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 13 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 60. —

3) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 93.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen, ja valittiin mainitun komitean jäseniksi herrat Idman ja Serlachius, ent. senaattori A. Hjelt, laamanni T. J. Boisman, filosofiantohtori, neiti J. af Forselles sekä lääketieteenlääkäri V. Leontjeff, minkä ohessa määrättiin, että komitean tuli aloittaa toimintansa vasta sittenkun uusi vaivaishoito-ohjesääntö oli astunut voimaan ja vaivaishoitohallituksen vastainen toimitusjohtaja oli valittu.

Määräraha vaivaishoitokongressia varten.

Täällä maaliskuun 10—12 päivänä pidettävän yleisen Suomen vaivaishoitokongressin järjestämiskomitean anomuksesta sekä rahatoimikamarin ehdotuksesta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto mainittua kongressia varten käyttövaroistaan 3,000 markan määrärahan.

Evätty esitys lokomobiilin ja kivirouhimen haltuun ottamisesta.

Kirjelmässä tammikuun 7 päivältä esitti vaivaishoitohallitus, että se saisi 3,680 markan 80 pennin hinnasta ottaa haltuunsa työ- ja vaivaistalon rakennustoimikunnan hankkiman, laitoksessa edelleen tarpeellisen lokomobiilin kivirouhimineen.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta ³⁾ päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti evätä vaivaishoitohallituksen esityksen sekä määrätä edellä mainitut työkalut luovutettavaksi rakennuskonttorille, minkä johdosta konttori niinkään oikeutettiin panemaan niiden edellä mainittu hinta maksettavaksi työkalujen ostoa ja korjausta varten olevasta määrärahasta.

Apuraha liikeapulaisiltakurssien voimassapitoon.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto Helsingfors handelsskola nimiselle osakeyhtiölle apurahaa ruotsinkielisten liikeapulaisiltakurssien voimassapitoon 1,000 markkaa vuodeksi 1913, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Lisämäärärahoja kansakouluille.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto:

johtokunnan käytettäväksi antaa 200 markan lisämäärärahan huoneiston vuokraamiseksi kesäkuun 1 päivästä suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarille sekä puhelimen hankittavaksi huoneistoon kaupungin kustannuksella;

vahvistaa molempain vastaisten johtokuntain sihteerien palkkion, suomenkielisen johtokunnan sihteerin 1,000 markaksi ja ruotsinkielisen johtokunnan sihteerin 600 markaksi vuodessa, syysluku-kauden 1913 alusta lukien; samoin kuin

suomenkielisen taloudenhoitajan kanslian naisapulaisen silloiset palkkaedut pysytettäväksi sekä ruotsinkielisen taloudenhoitajan kans-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 32 §. —

³⁾ Rtk. kirj. helmik. 20 p. n:o 115. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 9 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 18 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 18 §.

lianapulaiseksi vakuutettavaksi 1,200 markan vuosipalkan ja sitä varten osotettavaksi kaikkiaan 500 markkaa, maksettavaksi elokuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Samalla päätettiin, että edellä mainittuihin tarkoituksiin kuluvana vuonna tarpeelliset lisämäärärahat oli pantava maksettaviksi valtuuston käyttövaroista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1912 oli päättänyt ¹⁾ asettaa erikoisvaliokunnan valmistelemaan kahta kansakoulujohtokunnassa viritettyä kysymystä kansakoulujen johtajain ja johtajatarten opetusvelvollisuuden huojentamisesta sekä lisämäärärahan myöntämisestä yhteisluokkain opetusta hoitaville opettajattarille, ja valtuusto oli tämän komitean jäseniksi valinnut ²⁾ herrat Rosenqvistin, Relanderin, Forsiuksen ja Pesosen, antoi valiokunta huhtikuun 4:ntenä päivätyn mietinnön ³⁾ näistä asioista. Mietinnössä lausui valiokunta pääasiassa seuraavaa:

Kaupungin kansakoulujen johtajain ja johtajatarten marraskuun 28 päivänä 1904 vahvistetun johtosäännön mukaan oli näiden virkailijain pääasiallisena velvollisuutena lähinnä valvoa järjestystä kouluissa, laatia ehdotus työjärjestykseksi, välittää kirjain ja tarvikkeiden tilaukset, hoitaa koulun arkistoa, pitää ylempäin luokkain oppilaitten nimikirjaa sekä tarpeellisia luetteloja, vastaanottaa uusien oppilaiden ilmoituksia ja välittää oppilaiden siirtoa koulusta toiseen. Johtajan ja johtajattaren tuli kunakin lukupäivänä oman opetus-aikansa lisäksi olla tavattavana kouluhuoneistossa, m. m. vastaanottaakseen oppilaiden vanhempia ja edusmiehiä, sekä pitää yllinä silmällä vahtimestareita ja muuta palvelijastoa. Syyslukukauden 1912 alusta oli lisäksi tullut velvollisuus hoitaa pääosa sitä työtä, minkä Ruokaa köyhille kansakoululapsille niminen yhdistys siihen asti oli suorittanut johtajain ja varsinkin johtajatarten vapaaehtoisella avustuksella. Korvaukseksi tästä työstä saivat nämä virkailijat 400 markan vuosipalkkion sekä lisäksi 10 markkaa kultakin silmälläpitonsa alaiselta luokalta. Tämän lisäksi saivat ne johtajat ja johtajattaret, jotka pitivät silmällä luokkia, jotka oli sijoitettu erilleen siitä huoneistosta, missä he harjottivat opettajatointaan, 50 markan palkkion. Johtajain ja johtajatarten palkkiot voivat siten vaihdella 450 ja 825 markan välillä koulun koon mukaan.

Kokemus oli osottanut, että suurempien ja keskikokoisten koulujen johtajat ja johtajattaret eivät, laiminlyömättä opetustehtäviään, kyenneet tyydyttävästi täyttämään kaikkia niitä vaativia tehtäviä, joihin johtajan asema koulussa heitä velvoitti. Oli sentähden tar-

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 127. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 38 a §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

peellista, että johtajat ja johtajattaret vapautettiin osasta opetusvelvollisuuttaan ja samalla velvoitettiin käyttämään koko siten vapaaksi tullut työaika johtajatoimeen kuuluviin tehtäviin. Valiokunta oli sentähden katsonut voivansa puoltaa määrärahan myöntämistä toivotun huojennuksen hankkimiseksi vastamainitussa tarkoituksessa, kuitenkin ainoastaan sillä nimenomaisella ehdolla, että tämä määräraha tuli niiden viransijaisten hyväksi, jotka olivat ottaneet hoitaakseen osan johtajain ja johtajatarten opetusvelvollisuutta tai ehkä muita heidän toimialaansa kuuluvia tehtäviä. Vuosimäärärahan oli valiokunta laskenut enintään 8,000 markaksi kansakoulujohtokunnan ehdottamain 13,650 markan sijasta. Uudistus olisi sopiva toimeenpanna syyslukukauden 1913 alusta, jossa tapauksessa edellä mainitusta rahamäärästä tarvittaisiin ainoastaan vajaa puolet eli arviolta 3,700 markkaa mainitun vuoden jälellä olevana aikana.

Valiokunta ehdotti:

että kaupunginvaltuusto osottaisi kansakoulujohtokunnalle annettavaksi 3,700 markan määrärahan syyslukukauden 1913 alusta vuoden loppuun käytettäväksi johtokunnan toimittaman tarkemman jaon ja määräyksen mukaan niiden opettajain ja opettajatarten palkkaamiseen, jotka tarpeellisen huojennuksen hankkimiseksi kaupungin kansakoulujen johtajain ja johtajatarten työvelvollisuuteen hoitavat osan heidän tehtäviään; sekä

että mainittu meno pantaisiin maksettavaksi kaupunginvaltuuston tämänvuotisista käyttövaroista ja määrärahatarve vastedes otettaisiin huomioon vuosirahasääntöä laadittaessa.

Ruennut kysymys lisäpalkkion myöntämisestä kansakoulujen yhteisluokkain opettajattarille.

Yhteisluokkain opettajattarille myönnettävää lisäpalkkiota koskevasta asiasta lausui valiokunta, että nämä opettajattaret tosin olivat olleet sitä mieltä, että heidän työnsä oli rasittavampaa kuin tyttöluokkain opettajattarien, minkätähden oli kohtuutonta, että heillä oli pienempi palkka kuin miespuolisilla virkatovereillaan samasta työstä. Tämän johdosta olikin kansakoulun naispuolisessa opettajistossa ollut huomattavana jonkinlaista vastahakoisuutta yhteisluokan opettajattareksi rupeamiseen. Valiokunta kuitenkin arveli ylemmän koulun alalta saadun kokemuksen osottaneen, että opettaminen yhteiskoulussa oli vähemmän rasittavaa kuin tyttökoulussa. Kansakoulun alalla asianlaita tosin lienee jossain määrin toinen, mutta mainittavaa työtaakan eroa ei näyttänyt olevan olemassa. Saattamalla puheenalainen opettajatarten ryhmä edullisempaan asemaan voitiin helposti, yritettäessä korjata luuloteltua kohtuuttomuutta, aikaansaada uusi vääräys muiden opettajatarten palkkaoloja silmällä pitäen. Lisäksi oli huomattava, että kaupunginvaltuusto oli vuonna 1910 vahvistanut kansakoulunopettajistolle väliaikaisen palkanjärjestelyn olevaksi voimassa viisi vuotta. Kohdakkoin siis kan-

sakoulunopettajiston palkkakysymys tulisi uudestaan päiväjärjestykseen. Näin ollen näytti olevan aivan asiatonta nyt ottaa käsiteltäväksi tätä erikoiskysymystä, vaan olisi sen tutkiminen jätettäväksi, kunnes yleinen palkanjärjestely tuli kaupunginviranomaisten käsittelyn esineeksi.

Eriävän mielipiteen esillä olevasta asiasta olivat lausuneet herrat Pesonen ja Relander. Käsityksensä tueksi olivat nämä huomauttaneet, että yhteiskouluopetukselle kansakouluissa olisi, sen tuottamain huomattavain etujen johdosta, kaupunginvaltuuston tästä asiasta tekemän päätöksen mukaan vähitellen valmistettava laajempaa tilaa. Tämän johdosta olisi puheenalaisen opetuksen kehityksen tiellä ehkä olevat esteet mikäli mahdollista poistettava. Kokemus oli kuitenkin osottanut, että useimmat opettajattaret varsin vastahakoisesti antautuivat puheenalaiselle työalalle, mikä seikka johtui etusijassa siitä, että mainittua työtä pidettiin rasittavampana kuin tyttöluokan opettamista. Tämä syy piti vähemmistön mielestä jossain määrin paikkansa. Tämän johdosta ja kun vuonna 1910 toimeenpatu kansakoulunopettajain väliaikainen palkanjärjestely ei estänyt ottamasta yksityisiä palkkakysymyksiä erikseen tutkittaviksi, oli vähemmistö vaatinut yhteisluokkain opettajattarille myönnettäväksi 200 markan lisäpalkkion vuodessa.

Valiokunta esitti, että kysymys palkankorotuksen myöntämisestä yhteisluokilla opetusta hoitaville kansakoulunopettajattarille saisi nykyään raueta.

Valiokunnan mietintöä esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä valiokunnan esitykset.

Lääninhallituksen vaatimaksi selitykseksi sen valituksen johdosta, minkä taloudenhoitaja K. Valavaara oli tehnyt edellä kerrotusta kaupunginvaltuuston päätöksestä suoda huojennuksia kansakoulujen johtajain ja johtajatarten opetusvelvollisuuteen, päätti 2) valtuusto esittää että, kun valittaja ei ollut esiintuonut laillista syytä päätöksen muuttamiseen eikä kumoamiseen, valitus jätettäisiin huomioon ottamatta.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto 2,400 markan määrärahan käytettäväksi niiden kansakoulunopettajain tahi -opettajatarten stipendeiksi, jotka aikoivat ottaa osaa syksyllä 1913 täällä toimeenpantaviin yliopistollisiin lomakursseihin, ja oli määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vuokrattujen kansakouluhuoneistojen korjauksiin myönsi 4) kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 2,600 markan määrärahan.

Selitys määräraha-asiasta tehdyn valituksen johdosta.

Määräraha kansakoulunopettajain tahi -opettajatarten stipendeiksi.

Määräraha kansakouluhuoneistojen korjauksiin.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 19 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 36 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

Myönnettyjä
valtioapuja
kansakouluille
ja kasvatuslai-
toksille.

Maistraatin kirjelmässä heinäkuun 9 päivältä ilmoitettiin ¹⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen kesäkuun 13 päivänä myöntänyt Helsingin kaupungille kaupungin kansakoululaitoksen voimassapitooon vuonna 1913 414,400 markkaa ja kaupungin kasvatuslaitosten menoihin 23,200 markkaa, maksettavaksi mainitun vuoden alusta.

Alistus valtio-
avun myöntä-
misestä kansa-
kouluille ja
kasvatuslaitok-
sille.

Vahvistaessaan 1914 vuoden rahasäännön päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto k. senaatille tehdä alistuksen Helsingin kaupungin kansakouluille ja kasvatuslaitoksille mainitulta vuodelta tulevan valtioavun myöntämisestä, ja oli samalla ilmoitettava, että kaupungille näistä laitoksista koituvat menot olivat laaditun yhdistelmän mukaan 1,757,292 markkaa 20 penniä kansakoulujen ja 101,470 markkaa kasvatuslaitosten osalta.

Valtioavun
hakemus kesä-
virkistykseen
hankkimiseksi
kansakoululap-
sille.

Kirjelmässä marraskuun 26 päivältä mainitsi kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunta koulutoimen ylihallituksen kiertokirjelmässä edellisen toukokuun 31 päivältä ilmoittaneen kuntain voivan saada valtioapua kesävirkistykseen hankkimiseksi, etusijassa kesäsiirtoloissa, varattomille, etupäässä kivulloisille ja heikoille kansakoululapsille 50 %:in asti kaikista kesävirkistykseen toimeenpanon aiheuttamista menoista, sekä asianomaisen kansakoulutarkastajan ylihallitukselle toimittaneen mainitun valtioavun saamiseen tarpeelliset selvitykset, ja esitti johtokunta, että kaupunki, joka oli kuluvana vuonna sille tulleesta Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain osuudesta myöntänyt 30,000 markkaa Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunnalle kesäsiirtolain ja tuberkolootisten oppilaiden virkistyskodin voimassapitooon sekä risatautisten kansakouluoppilaiden hoidon kustantamiseksi Högsandin parantolassa, hakisi asianomaisesta paikasta valtioapua 50 % mainitusta määrärahasummasta.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto koulutoimen ylihallitukselle lähettää edellä mainitun suuntaisen esityksen.

Evätty anomus
kansakoulu-
hammasklini-
kan ottamisesta
kaupungin hal-
tuun.

Hammaslääkärien Th. Weberin ja A. Aspelundin anomuksen että kaupunki ottaisi huostaansa heidän täällä voimassa pitämänsä yksityisen kansakouluhammasklinikan tai vaihtopuolisesti panisi sitä varten määrärahan kaupungin vakinaiseen menosääntöön, kaupunginvaltuusto, saatuaan rahatoimikamarilta sekä kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä valmistelemaan asetetulta komitealta lausunnon asiasta, tällä kertaa epäsi ⁴⁾ sekä neuvoi hakijoita asianmukaisessa järjestyksessä hakemaan mainitulle laitokselle jatkuvaa apurahaa Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain kaupungille tulevasta osuudesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 8 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 15 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 17 §.

Kasvatuslautakunnan esityksestä vahvasti 1) kaupunginvaltuusto seuraavat määräykset noudatettaviksi kaupungin kasvatuslaitoksen virkailijoille virkamatkoista tulevan korvauksen laskemisessa:

Määräyksiä virkamatkoista tulevan korvauksen laskemisesta kasvatuslaitosten toimihenkilöille.

Kaupungin kasvatuslaitoksissa palvelevat johtajat ja johtajattaret, kansakoulunopettajat ja -opettajattaret saavat laitosten asioissa tekemistään virkamatkoista lukea korvausta seuraavien perusteiden mukaan: hevoskyydillä matkustaessaan todellista kyytimaksua vastaavan määrän, junalla kulkiessaan II luokan matkalipun ja höyrylaivalla kulkiessaan I luokan matkalipun hinnan sekä sitä paitsi 8 markkaa päivärahaa;

muut näiden laitosten virkailijat, niinkuin työnjohtajat ja oppilaskotien emännät, saavat samanlaisista matkoista korvausta todella suorittamansa kyytimaksun, III luokan matkalipun hinnan rautatiellä ja II luokan matkalipun hinnan höyrylaivalla sekä 4 markkaa päivärahaa;

lautakunnan vahtimestari, jolla on tämä tehtävä sivutoimena ja jonka sentähden matkustaessaan kaupungin ulkopuolella on asetettava ja palkattava sijainen vakinaiseen virkaansa, saa lautakunnan asioissa matkustaessaan matkakustannusten korvausta saman määrän kuin viimeksi mainitut virkailijat sekä 6 markkaa päivärahaa koko päivän matkalta, muuten 4 markkaa;

laitoksen johtajan, johtajattaren, opettajan tai opettajattaren tehtävää virkamatkaa varten vaaditaan lautakunnan tai sen puheenjohtajan suostumus; virkamatkoiksi, joista päivärahaa luetaan, ei katsota sellaisia, jotka tehdään samassa kunnassa, missä laitos sijaitsee, tai lähimpään kaupunkiin ja joilla matkoilla ei tarvitse elantokustannuksia tulla kysymykseen.

Niinikään kasvatuslautakunnan esityksestä oikeutti 2) kaupunginvaltuusto lautakunnan arvaamattomia tarpeita varten olevasta määrärahastaan osottamaan Outamon kasvatuslaitoksen johtajattarelle, neiti I. Walldénille maksettavaksi 166 markkaa 66 penniä, mikä summa oli hänelle elokuun 1 päivästä lähtien tuleva palkankorotuksena kymmenen vuoden palveluksesta.

Lisämääräraha kasvatuslaitoksen johtajattaren I. Walldénin palkkaukseen.

Kasvatuslautakunnan kirjelmässä syyskuun 19 päivästä tehdyn esityksen johdosta päätti 2) kaupunginvaltuusto oikeuttaa lautakunnan, mikäli koski palkkion maksamista kaupungin kasvatuslaitosten johtajan tai johtajattaren sekä opettajan tai opettajattaren taudintapauksessa, soveltamaan niitä määräyksiä, mitkä valtuusto kansakouluihin nähden oli hyväksynyt sekä kansakoulujohtokunta oli noudatettavakseen vahvistanut.

Määräyksiä palkkaeduista kasvatuslaitosten virkailijain taudintapauksissa.

Kirjelmässä kesäkuun 4 päivästä esitti kasvatuslautakunta, että 1914 vuoden menosääntöön pantaisiin kaikkiaan 13,000 markan määräraha eräitä Outamon kasvatuslaitoksen muutos- ja lisärakennustöitä varten.

Kysymys määrärahan myöntämisestä Outamon kasvatuslaitoksen muutos- ja lisärakennustöitä varten.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta lähetti 3) kaupunginvaltuusto sen lähemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan,

1) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 24 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 13 §. — 3) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 14 §.

jonka sen ohessa tuli ottaa tutkittavaksi kysymys, miten kaupungin kasvatuslaitosten taloudellisen hallinnon kävisi uudestijärjestäminen laitosten menojen vähentämiseksi, ja valittiin ¹⁾ valiokunnan jäseniksi sittemmin herrat Rosenqvist, Eskola ja H. Lindberg, johtaja I. Lindfors sekä ent. kuvernööri I. Gordie.

Lisämäärä-
rahoja kasva-
tuslaitoksille.

Kasvatuslautakunnan esitysten johdosta ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroitetaan osottaa lisäystä kaikkiaan 11,250 markkaa eräisiin kuluvan vuoden menosäännössä kasvatuslaitoksia y. m. varten oleviin määrärahoihin.

Kaupungin kir-
jaston henkilö-
kunnan kesä-
loma sekä
viransijaisten
palkkaus.

Kaupungin kirjaston hallituksen kirjelmässä joulukuun 19 päivältä 1912 tehdyn, mainitun kirjaston henkilökunnan kesälomaa koskevan esityksen johdosta sekä rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto:

pääkirjaston amanuensseille myönnettäväksi kahden kuukauden, haaraosastojen henkilökunnalle kuukauden sekä kirjaston vahtimestareille ja siivoojattarille jonkin lyhyemmän kesäloman;

tämän johdosta tarpeellisten viransijaisten palkan maksettavaksi osin kirjaston ylimääräisiä apulaisia, osin sekalaisia ja arvaamattomia menoja varten myönnetystä määrärahadista; sekä

koska näiden määräraha oli ilmoitettu kuluvana vuonna osotautuvan riittämättömiksi, niiden lisäksi tämän vuotisista käyttövaroistaan puheena olevaan tarkoitukseen myöntää 820 markan lisämäärärahan.

Valtioavun
anomisen
kansanlasten-
tarhoille.

Kirjelmässä elokuun 14 päivältä mainitsi kansanlastentarhain johtokunta koulutoimen ylihallituksen kiertokirjeessä ilmoitetun että, sittenkun kuluvaksi vuodeksi kansakoululaitosta ja erinäisiä sivistystarkoituksia varten vahvistettuun menosääntöön oli pantu 100,000 markan määräraha kansanlastentarhain kannattamiseksi, oli k. senaatti edellisen toukokuun 29 päivänä määrännyt, että tästä määrärahadista oli myönnettävä avustusta kolmasosa kaikista kustannuksista ei ainoastaan kaupunki- ja maalaiskuntain voimassa pitämille, vaan myös yhdistysten ja yksityishenkilöjen kustantamille, kunnan silmälläpidon alaisille lastentarhoille, sekä että asianomaisen kunnan oli hyvissä ajoin ennen työvuoden alkua ylihallitukselle annettava hakemus haluamansa avustuksen saamisesta ynnä sellainen selvitys kuin kiertokirjeessä mainittiin, ja lähetti johtokunta samalla valtuustolle sellaisen selvityksen kaupungin avustamista kansanlastentarhoista, kuin mainitussa kiertokirjeessä tarkoitettiin, jotta valtuusto voisi, jos tarpeelliseksi katsoisi, hakea apurahaa edellä mainitusta määrärahadista.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 11 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 8 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 15 §.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto koulutoimen ylihallitukselle lähettää edellä mainitun selvityksen sanotussa kierto-kirjelmässä tarkoitettun määrärahan saamiseksi sekä samalla ilmoittaa, että kaupunki oli kansanlastentarhain määrärahaksi kuluvan vuoden menosääntöön pannut 160,000 markkaa ja että samaan tarkoitukseen oli lisäksi myönnetty 28,288 markkaa 50 penniä Helsingin anniskelu-osakeyhtiön 1912 vuoden voittovaroista kaupungille tulleesta osuudesta.

Sittenkun koulutoimen ylihallitus kuitenkin oli vaatinut sitoumusta, että opetusta kansanlastentarhoissa syyslukukauden 1913 alusta annettiin maksutta kaikille oppilaille, päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa sellaisen sitoumuksen sekä kaupunkikunnan maksettavan määrärahan nauttimisehdoksi kansanlastentarhoille asettaa vaatimuksen kaikkien oppilaiden koulumaksun poistamisesta sinä aikana, kun valtioapua annettiin, ja samalla määrätä mainitulta lukukaudelta kannetut maksut takaisin suoritettaviksi. Sen ohessa annettiin kansanlastentarhain johtokunnan toimeksi tehdä valtuustolle lähempi esitys kansanlastentarhoille tämän johdosta lukuvuonna 1913—14 maksettavasta hyvityksestä.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 3) kaupunginvaltuusto Lisämääräraha suomenkielisten työväenluentokurssien toimikunnalle vuodelta 1913 työväen luentokursseja varten. lisämäärärahaa 1,500 markkaa, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Tehdessään päätöksen kunnan työväenopiston 4) perustamisesta Kaupungin vahvisti 5) kaupunginvaltuusto seuraavan rahatoimikamarin ehdottaman menosäännön 6): työväenopiston menosääntö.

Helsingin kaupungin työväenopiston menosääntö.

Ruotsinkielinen osasto.

Johtajan palkkio	Smk	4,000: —	
Palkkioita luennoista (à 20—25 markkaa)	„	3,200: —	
Laulunjohtaja, palkkiota	„	1,000: —	
Piirustuksenopettaja, s:n	„	500: —	
Erinäiset tuntiopettajat, s:n	„	2,000: —	
Sekalaista	„	200: —	10,900: —

Suomenkielinen osasto.

Johtajan palkkio	Smk	5,000: —
Palkkioita luennoista (à 20—25 markkaa)	„	7,800: —

1) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 39 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 15 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 16 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 223 ja seur. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 37 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

Laulunjohtaja, palkkiota	Smk	1,300: —	
Piirustuksenopettaja, s:n	”	500: —	
Erinäiset tuntiopettajat, s:n	”	4,500: —	
Sekalaista	”	400: —	19,500: —

Yhteisiä menoja.

Taloudenhoitajan palkkio	Smk	600: —	
Huoneistojen vuokra, arviolta	”	15,000: —	15,600: —
Yhteensä Smk		— —	46,000: —

Evätty anomus apurahan saamisesta teatterinäytäntöjen toimeenpanemiseksi työvälle.

Ruotsalaisen teatterin kotimaisen osaston johtajan ja aktiebolaget Folkteatern yhtiön tekemän anomuksen arviolta 10,000 markan määrärahan myöntämisestä kuudentoista teatterinäytännön toimeenpanemiseksi työvälle kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin antaman lausunnon ¹⁾ mukaisesti, epäsi ²⁾.

Kysymys kansliahuoneiston vuokraamisesta venäläiselle sotaväelle.

Kirjelmässä lokakuun 22 päivältä 1912 teki majoituslautakunta esityksen kansliahuoneiston vuokraamisesta venäläisen sotaväen päällystölle liikekannallepanon varalta.

Rahatoimikamarin ja kunnan työväenasuntojen hoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta palautti ³⁾ kaupunginvaltuuston rahatoimikamariin, jotta kamari yksissä neuvoin majoituslautakunnan ja ehkä venäläisten sotilasviranomaisten kanssa laatisi puheena olevan asian järjestämiseksi jonkin muun ehdotuksen kuin minkä kamari oli esittänyt.

Määräraha lääkärinhuoneiston kustantamiseksi vesijohtolaitoksen työntekijöille.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä tammikuun 24 päivältä tehdyn esityksen johdosta, että vesijohtolaitoksen palveluksessa oleville työntekijöille hankittaisiin maksuton lääkärihoito ⁴⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen myöntää 500 markan määrärahan maksettavaksi laitoksen menosäännöstä sekä tileissä poistoon pantavaksi.

Vesimaksun poistaminen.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että hevosaltaista annetusta lämpimästä vedestä tähän asti kannettu maksu oli tammikuun 1 päivästä 1914 lähtien poistettava sekä vesijohtolaitokselle korvattava siten syntyvä tulojen vähennys 2,100 markalla vuodessa.

Lisämääräraha assistentti A. Häggblomin palkkaukseen.

Kirjelmässä lokakuun 10 päivältä ilmoitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että kaasulaitoksen assistentti, insinööri A. Häggblom, joka olisi ollut oikeutettu saamaan 10 %:n korotuksen pohjapalkastaan, 6,000 markasta, viiden vuoden palveluksesta eli

¹⁾ Rtk. kirj. toukok. 29 p. n:o 377. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 34 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 49 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 29 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 13 §.

toukokuun 1 päivästä 1911, oli saanut tuollaisen korotuksen vasta tammikuun 1 päivästä 1913, minkätähden hallitus esitti, että insinööri Häggblomille annettaisiin mainittua palkankorotusta, toukokuun 1 päivästä 1911 lukien 1912 vuoden loppuun, yhteensä 1,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto möyntyi ¹⁾ esitykseen, ja oli mainittu rahamäärä maksettava valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä vahvisti ²⁾ kaupunginvaltuusto porras- ja pihavalaistukseen käytetyn kaasun hinnan 23 penniksi kuutiometriltä.

Porras- ja pihavalaistukseen käytetyn kaasun hinta.

Kaupungin uuden kulkutautisairaalan rakennustoimikunnan esityksestä vahvisti ³⁾ kaupunginvaltuusto sairaalan alueella ulkovaalaistukseen käytetyn kaasun hinnan 12 penniksi kuutiometriltä.

Uuden kulkutautisairaalan alueella kulutetun kaasun hinta.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaasulaitoksesta annetun kaasun kulutuksesta voimassa olevaa ohjesääntöä täydennettäväksi seuraavalla määräyksellä:

Lisäys kaasunkulutusohjesääntöön.

Hallitus saa harkinnan mukaan erityisissä tapauksissa myöntää lämpökaasun hinnan alennusta sellaisille, varsinkin suuremmille kuluttajille, joiden kaasunkulutus osottautuu kaasutehtaalle erittäin edulliseksi.

Kahdessa kirjelmässä ⁵⁾ marraskuun 21 päivästä mainitsi rahatoimikamari, että kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli kaasuja ja sähkölaitoksen 1914 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotuksiin pannut kaasumittarien ostoa varten 80,000 markkaa ja sähkömittarien ostoa varten 100,000 markkaa, mutta että kamari ei ollut niiden moninaisten vaatimusten johdosta, joita nykyään eri aloilla asetettiin kaupungin vakinaiselle rahasäännölle, katsonut voivansa ehdottaa näitä rahamääriä osotettaviksi vakinaisista varoista, vaan arvellut olevan esittäminen, että määrärahat, joiden tarpeellisuutta ei käynyt epäileminen, osotettaisiin lainavaroista, niinkuin joskus aikaisemminkin oli menetelty vesimittareihin nähden. Kamari sentähden esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

Määräraha kaasu- ja sähkömittarien ostoon.

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 80,000 markan määräraha kaasumittarien ostoon kaasulaitokselle ja enintään 100,000 markan määräraha mittarien ostamiseksi sähkölaitoksen tarpeisiin, kaikki vuonna 1914, sekä että nämä määrärahat pannaan viimeksi mainitun vuoden rahasääntöön; samoin kuin

että varsinainen valtuusto saa toimekseen hankkia päätöksille asianmukaisen vahvistuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 12 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 26 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 13 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 20 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 92.

Nämä rahatoimikamarin esitykset lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi 1).

Asianajo-
palkkio.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 2) kaupunginvaltuusto 6,507 markkaa 44 penniä maksettavaksi asianajotoiminimi Cedercreutz & von Wintherille korvaukseksi kaupungin puhevallan käyttämisestä Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiötä vastaan ajatussa jutussa yhtiön sähköjohtojen ja niitä kannattavain patsaiden poistamisesta kaupungin kaduilta ja avonaisilta paikoilta 3); ja oli mainittu erä pantava maksettavaksi sähkölaitoksen tämänvuotiselta menotililtä.

Vallilan katu-
valaistuksen
sähköjohtotöi-
den kustan-
nukset.

Niinikään rahtoimikamarin esityksestä osotti 4) kaupunginvaltuusto Vallilan alueen katuvalaistuksen sähköjohtotöiden kustannusten suorittamiseen 2,440 markkaa, maksettavaksi sähkölaitoksen tämänvuotiselta menotililtä.

Sähkölaitoksen
akkumulaatto-
ripatterien
kunnossapito.

Kirjelmässä 5) huhtikuun 5 päivältä esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että kaupunki ottaisi huostaansa sähkölaitoksen akkumulaattoripatterien kunnossapidon ja että asia muuten järjestettäisiin niin, että se 90,070 markan määräraha, mikä nykyään oli tarkoitukseen varattuna, etusijassa käytettäisiin akkumulaattoripatterien kunnossapitoon sekä, sittenkun se oli kulutettu, uusi, sen suuruinen määräraha kuin budjettivuonna katsottiin tarpeelliseksi, pantaisiin laitoksen vuosirahasääntöön.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon 5) asiasta päätti 6) kaupunginvaltuusto:

että kaupunki sitoutuu vastaamaan sähkölaitoksen akkumulaattoripatterien kunnossapidosta; sekä

että asia muuten järjestetään hallituksen mainitussa kirjelmässä esitetyn ehdotuksen pohjalla.

Kysymys kau-
pungin viras-
tojen ja laitos-
ten hiilien yh-
teisoston jär-
jestämisestä.

1914 vuoden menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti 7) kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ottaa käsiteltäväksi kysymyksen kaupungin eri virastoille ja laitoksille tarpeellisten hiilien yhteisoston järjestämisestä sekä tästä asiasta antaa valtuustolle lausunnon ehdotuksineen.

Määräraha kau-
pungin höyry-
jyrän höyry-
kattilan uudis-
tamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 8) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 6,000 markkaa kaupungin höyryjyrään kuuluvan höyrykattilan perinpohjaiseen uudistamiseen.

Lisämääräraha
urheilukentän
järjestysmie-
hen palkkauk-
seen.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi 9) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 450 markan lisämäärärahan Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaukseen.

1) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 12 §. — 3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 135. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 21 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 48. — 6) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 39 §. — 7) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 19 §. — 9) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 8 §.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti 1) kaupunginvaltuusto korottaa Marian sairaalan emännöitsijälle, neiti K. Borodkinille aikaisemmin myönnetyn 480 markan eläkkeen tammikuun 1 päivästä lähtien 600 markkaan, ja oli siten syntävä 120 markan lisämeno kuluvalta vuodelta maksettava virka- ja palvelusmiesten eläkemäärärahasta.

Emännöitsijä
K. Borodkinin
eläkkeen korotus.

Ent. kansakoulunopettajan, komministeri J. Stenbergin kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta, että hänelle myönnettäisiin henkilökohtainen eläke, päätti 2) kaupunginvaltuusto 27 äänellä 22 vastaan myöntää komministeri Stenbergille hänen jälellä olevaksi elinajakseen 600 markan suuruisen vuotuisen ylimääräisen eläkkeen, ja oli tämä eläke maksettava 1913 vuoden alusta sekä mainitulta vuodelta suoritettava virka- ja palvelusmiesten eläkemäärärahasta.

Ylimääräinen
eläke komministeri J. Stenbergille.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille vuotuista eläkettä alempana mainitut määrät, nimittäin:

kansakoulunopettaja A. Kohoselle 260 markkaa, maksettavaksi syyskuun 1 päivästä 1912 3);

Eläke kansakoulunopettaja A. Kohoselle.

ent. ulosottoapulaiselle G. Eklundille 2,280 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1913 4);

Eläke ent. ulosottoapulaiselle G. Eklundille.

kansakoulunopettajattarelle, rouva I. Lipsaselle 195 markkaa, maksettavaksi syyskuun 1 päivästä 1912 5);

Eläke kansakoulunopettajatar A. Lipsaselle.

kansakoulunopettajattarelle, filosofiantohtori M. Fribergille 690 markkaa, maksettavaksi syyskuun 1 päivästä 1912 6);

Eläke kansakoulunopettajatar M. Fribergille.

kirvesmies A. Snellmanille 930 markkaa, maksettavaksi huhtikuun 1 päivästä 1913 7);

Eläke kirvesmies A. Snellmanille.

kansakoulunopettajattarelle, neiti A. Lagukselle 690 markkaa, maksettavaksi syyskuun 1 päivästä 1913 8);

Eläke kansakoulunopettajatar A. Lagukselle.

kansakoulunopettajattarelle, neiti I. Brotherukselle 690 markkaa, sillä edellytyksellä että hän saa virasta eron marraskuun 24 päivän 1913 jälkeen, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden alusta, jolloin hän on virasta eronnut 9);

Eläke kansakoulunopettajatar I. Brotherukselle.

kansakoulunopettajattarelle, neiti S. Litheniukselle 690 markkaa, maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden alusta, jolloin hän on virastaan eronnut 10);

Eläke kansakoulunopettajatar S. Litheniukselle.

kansakoulunopettajattarelle, neiti H. Lucanderille 1,776 markkaa,

Eläke kansakoulunopetta-

1) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 29 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 34 §. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 23 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 3 §. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 10 §. — 6) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 19 §. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 3 §. — 8) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 42 §. — 9) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 33 §. — 10) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 34 §.

jatar H. Lucanderille. maksettavaksi lähinnä sen jälkeisen kuukauden alusta, jolloin hän on virastaan eronnut 1);

Eläke parmaaja J. V. Lindbergille. parmaajavanhimmalle J. V. Lindbergille 816 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 1914 2);
 Eläke työntekijätär A. S. Johanssonille. ulkotyöntekijätär A. S. Juhontytär Johanssonille 374 markkaa, maksettavaksi joulukuun 1 päivästä 1913 3); sekä
 Eläke työmies G. Sysmelinille. työmies G. Sysmelinille 572 markkaa, maksettavaksi syyskuun 15 päivästä 1913 4).

Siten myönnettyt eläkkeet oli, sikäli kuin ne kohdistuivat vuosiin 1912 ja 1913, paitsi kirvesmies Snellmanin, ulkotyöntekijätär Johanssonin ja työmies Sysmelinin eläkkeitä, jotka panttiin maksettaviksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista, suoritettava kuluvan vuoden menosäännössä olevasta virka- ja palvelusmiesten eläkemäärärahasta.

Korotettu apuraha työmies A. E. Thomassonille. Tehdyn anomuksen johdosta myönsi 5) kaupunginvaltuusto työmies A. E. Thomassonille 60 markan lisäyksen hänelle aikaisemmin myönnettyyn 240 markan elinkautisapurahaan, ja oli mainittu, 1913 vuoden alusta luettava lisäys pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Osin rahatoimikamarin ja kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esitysten, osin asiasta tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille vuotuista elinkautisapurahaa alempana mainitut määrät, nimittäin:

Apuraha ent. sairaanhoitajattarelle I. L. Dahlströmille. ent. sairaanhoitajattarelle I. L. Dahlströmille 500 markkaa, maksettavaksi hänelle aikaisemmin myönnetyn apurahan jatkona eli helmikuun 15 päivästä lähtien 6);

Apuraha työmies O. Erikssonille. työmies O. Erikssonille 600 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 7);

Apuraha kaasulaitoksen työntekijälle K. A. Andstenille. kaasulaitoksen työntekijälle K. A. Andstenille 600 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä, minkä ohessa kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin, senkin jälkeen kun Andsten oli alkanut apurahaansa nauttia, kohtuullisesta palkasta käyttämään häntä kaasulaitoksen työssä 8);

Apuraha leski vaimo E. J. Eklundille. vaivaistalonjohtajan leskelle E. J. Eklundille 300 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 9);

Apuraha ent. siivoojattarelle I. Lindströmille. ent. siivoojattarelle I. Lindströmille 350 markkaa, maksettavaksi tammikuun 1 päivästä 10);

Apuraha työmies M. Weckmanille. työmies M. Weckmanille 600 markkaa, maksettavaksi tammikuun 15 päivästä 11);

1) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 7 §. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 16 §. — 6) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 14 §. — 7) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 15 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 28 §. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 20 §. — 10) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 23 §. — 11) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 6 §.

ulkotyöntekijätär I. M. Stammille 360 markkaa, maksettavaksi siitä päivästä, jolloin hän on eronnut kaupungin työstä 1); sekä vahtimestarinleski S. V. Törnströmille 300 markkaa, maksettavaksi huhtikuun 1 päivästä 2).

Apuraha työntekijätär I. M. Stammille.
Apuraha leski-
vaimo S. V.
Törnströmille.

Siten myönnetyt apurahat oli, sikäli kuin ne kohdistuivat kuluvaan vuoteen, lukuun ottamatta sairaanhoitajatar Dahlströmin apurahaa, joka jo oli merkitty kuluvan vuoden menosääntöön, maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Sitä vastoin epäsi kaupunginvaltuusto ne vuotuisen elinkautisapurahan anomukset, joita olivat tehneet ent. ulosottoapulainen M. E. Åberg 3), kivityöntekijä A. Hietala 4), vahtimestari V. E. Boström 5), yövärtija J. Adamsson 6), työmiehenleski A. Pahlman 7) ja rakennusmestarinleski M. K. Larsson 8).

Evättyjä apurahan anomuksia.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä päätti 9) kaupunginvaltuusto johtokunnan käytettäväksi antaa muurarimestari Alex. Ärtin rahaston korkovaroista 3,000 markkaa puutarhakurssien järjestämiseksi kaupungin kansakoulupuutarhassa.

Muurarimestari Alex. Ärtin rahaston korkovarin käyttäminen.

Kirjelmässä heinäkuun 10 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle laulajatar I. Ekmanin anomuksen, että kaupunginvaltuusto vastaanottaisi hänen anomuksen oheisen lahjakirjan mukaan perustamaansa „Ida Ekmanin apurahastoon kivulloisten kotimaisten laulutaiteilijain hyväksi“ lahjoittamansa 667 markkaa 69 penniä ja antaisi rahaston rahatoimikamarin hoidettavaksi lahjakirjassa lausuttuja toivomuksia noudattaen.

Ida Ekmanin apurahasto.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti 10) kaupunginvaltuusto myöntyä mainittuun anomukseen.

Rahatoimikamarin esityksestä antoi 11) kaupunginvaltuusto Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta maksettavan 3,000 markan suuruisen matkastipendin konttoristi J. E. Janssonille sekä vahvisti samalla ehdoksi, että stipendinsajaan tuli oleskella ulkomailla vähintään yhdeksän kuukautta.

Matkastipendi Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta.

Kaupunginvaltuustolle annettussa kirjotuksessa ilmoittivat neiti M. Lindroos-vainajan pesänselvitysmiehet, ent. senaatinkamreeri P. A. Rikberg ja ent. esittelijäsihteeri K. I. Savonius, että neiti Lindroos oli kesäkuun 28 päivänä 1913 laaditussa kirjallisessa testamentissa määrännyt m. m. jäämistöstään lisäykseksi niihin 20,000 markkaan, mitkä testamentintekijä elinaikanaan oli samaa tarkoitusta

Matilda Lindroosin rahastot.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 16 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 14 §. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 10 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 35 §. — 5) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 39 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 25 §. — 7) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 16 §. — 8) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 47 §. — 9) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 19 §. — 10) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 13 §. — 11) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 6 §.

varten tallettanut pankkiin, käytettäväksi 60,000 markkaa kodin perustamiseksi tähän kaupunkiin kunniallista ja nuhteetonta elämää viettäneille iäkkäille naispuolisille konttoristeille ja liikeapulaisille, ollen nämä molemmat rahamäärät testamentin mukaan maksettava mainitulle laitokselle, jos semmoinen testamentintekijän kuollessa oli olemassa, mutta päinvastaisessa tapauksessa Helsingin kaupungille, jonka tuli niitä hoitaa testamentissa tarkemmin määrättyllä tavalla, sekä sitä paitsi samalle laitokselle määrännyt maksettavaksi 2,000 markkaa vuodessa pesän korkovaroista kymmenen vuoden aikana, testamentintekijän kuolemasta lukien, ynnä lisäksi erään pääomamäärän testamentintekijän lähimmän perillisen kuoltua, samoin kuin että neiti Lindroos oli samassa testamentissa lahjoittanut Helsingin kaupungille 20,000 markkaa, jonka summan korot oli vuosittain käytettävä kaupungin ruotsin- ja suomenkielisten kansakoulujen varattomain oppilaiden vaatetusavuksi.

Asiasta antamassaan lausunnossa ¹⁾ ehdotti rahatoimikamari, että se 20,000 markan lahjoitus, jonka korot on vuosittain käytettävä kaupungin kansakoulujen varattomain oppilaitten vaatetusavuksi, puolet ruotsin- ja toinen suomenkielisten koulujen oppilaille, Matilda Lindroosin rahaston nimisenä erikseen tilitettäisiin samaa tarkoitusta varten ennestään olevain rahastojen, nimittäin ryhmän VII, Kansakoulujen vaatetusrahastot, kohdalla sekä että iäkkäiden naispuolisten konttoristien ja liikeapulaisten kodin perustamiseen testamentin määräysten ja aikaisemmin tehtyjen talletusten johdosta käytettävänä ovat 80,000 markkaa hoidettaisiin, koska tässä kunnassa tiettävästi ei ollut tuollaista laitosta, erityisenä Matilda Lindroosin rahastona iäkkäiden naispuolisten konttoristien ja liikeapulaisten kodin perustamista varten. Paitsi vuotuisia korkoja olisi mainitun rahaston pääomaa kartutettava vuosittain kymmenen vuoden kuluessa tulevilla 2,000 markalla korkovaroja sekä testamentin määräysten mukaisesti tähän rahastoon vastedes kertyvillä varoilla. Kamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kaupungin puolesta vastaanottaa neiti Lindroosin mainitussa testamentissa kaupungille annetun lahjoituksen;

mainitun lahjoituksen hoidettavaksi kamarin edellä esitetyn ehdotuksen mukaisesti; sekä

valtuuttaa kamarin ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin kaupungin mainittuun testamenttiin perustuvan oikeuden valvomiseksi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

¹⁾ Rtk. kirj. jouluk. 4 p. n:o 812. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 17 §.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1912 vuoden voittovaroista kaupungille tuleva osuus oli rahatoimikonttoriin suoritettu 414,420 markan 76 pennin suuruisena. Tästä voitto-osuudesta oli kaupunginvaltuusto aikaisemmin kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi myöntänyt anniskeluosakeyhtiölle Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon 35,000 markkaa. Jaettavana oli siis jällellä 379,420 markkaa 76 penniä.

Helsingin
anniskelu-
osakeyhtiön
1912 vuoden
voittovarain
jako.

Pääasiallisesti asiaa valmistelemaan asettamansa valiokunnan ehdotuksen 1) mukaisesti myönsi 2) kaupunginvaltuusto:

neideille E. Alanderille ja H. Rothmanille Sörnäsän kansanlastentarhaa varten lisämäärärahaa 4,171 markkaa;

neideille M. Brotherukselle ja H. Anthonille Hermannin ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,864 markkaa;

neiti Th. Wuorenheimolle Hermannin suomenkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 2,554 markkaa;

neiti K. Eklundille Toukolan kaksikielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,153 markkaa 50 penniä;

neideille B. Bäckmanille ja L. Winterille Kallion kansanlastentarhaa varten s:n 2,824 markkaa;

rouva M. Metherille Kallion uutta suomenkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,112 markkaa;

neiti L. Wendellille Töölön ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,727 markkaa;

neiti A. Geitlinille Töölön suomenkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,360 markkaa;

neiti I. Liljeströmille Vladimirinkadun n:o 21 uutta ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,081 markkaa;

neiti E. Flomanille uutta suomenkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,579 markkaa;

neiti L. Hellgrenille Kivenhakkaajakadun n:o 3 kansanlastentarhaa varten s:n 1,799 markkaa;

neiti E. Eklundille Sepänkadun ruotsinkielistä kansanlastentarhaa varten s:n 1,037 markkaa;

neiti A. Rundströmille Korkeavuorenkadun kansanlastentarhaa varten s:n 1,875 markkaa;

Fredriksperin kansanlastentarhan avustukseksi s:n 652 markkaa;

neideille Th. Wuorenheimolle ja E. Boreniukselle Hermannin lastentarhan lastenseimeä varten 3,500 markkaa;

neideille E. Olinille, L. Stolzenbergille ja L. Wendellille Töölön työtupaa varten 500 markkaa;

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 52. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 18 §.

- neiti B. Hannénille lasten työkoulua varten 1,000 markkaa;
rouva N. Krogerukselle lasten työtupaa varten 3,000 markkaa;
Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunnalle kesäsiirtoloja varten 20,000 markkaa sekä tuberkuloosien oppilaiden virkistyskodin voimassapitoon ja risatautisten oppilaiden hoitamiseksi Högsandin parantolassa 10,000 markkaa;
köyhäin kansakouluoppilaiden ravitsemiseen 20,000 markkaa;
Helsingfors svenska folkhögskola opistolle 1,700 markkaa;
veistonopettaja O. W. Coranderille hänen kasvatusopillista veisto-oppilaitostaan varten 2,000 markkaa;
neiti A. Blomille hänen voimassa pitämäänsä veistokoulua varten 500 markkaa;
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin opetusta ja yhdistyksen lastentarhakoulua varten 1,500 markkaa;
Helsingin kansanopistoseuralle 2,500 markkaa;
Ungdomsförbundet Fylgia liitolle sen toiminnan hyväksi 1,200 markkaa;
professorinrouva H. Vaseniukselle y. m. lastenseimen voimassapitoon Fredriksperissä 3,000 markkaa;
kotikasvatusyhdistykselle sen toiminnan hyväksi 3,000 markkaa;
Valkonauha-yhdistykselle kahden lastenkodin voimassapitoon 10,000 markkaa ja yhdistyksen suojelutoiminnan avustamiseksi 2,000 markkaa;
Arbetets vänner yhdistykselle lasten kesätyöskentelyn järjestämiseksi 1,200 markkaa;
saman yhdistyksen Sörnäsän haaraosastolle lasten kesäpuutarhaa varten 1,200 markkaa;
saman yhdistyksen läntiselle haaraosastolle kesätyöskentelyn järjestämiseksi 2,500 markkaa;
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle sen Grankullassa olevaa kesäsiirtolaa varten 1,500 markkaa;
lastenhoidon edistämisyhdistykselle sen yleisiin tarkoituksiin 15,000 markkaa ja Pippingsköldin turvakotia varten 2,000 markkaa;
Maitopisara-yhdistykselle sen toiminnan hyväksi 8,000 markkaa;
Konvalescenthem-Toipumakoti yhdistykselle 7,000 markkaa;
Suomen eläinsuojeluyhdistykselle sen toiminnan hyväksi 500 markkaa;
terveystoimistolle veneristen tautien vastustamiseksi 7,000 markkaa;
Helsingin uimaseuralle 3,000 markkaa;
Risatautisten lasten parantola-yhdistykselle 1,500 markkaa;
toimikunnalle varain keräämiseksi varattomain keuhkotautisten hyväksi lasten kylpylän voimassapitoon 3,000 markkaa;

Helsingin kisa-veikoille sen toiminnan hyväksi 1,000 markkaa;
Helsingin naisvoimistelijoille naisten urheiluharjoituksia varten 500 markkaa;

Vilhelmina-kodin toimikunnalle 1,500 markkaa;

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle jaettavaksi erinäisille raittiusseuroille niiden toiminnan hyväksi 8,500 markkaa, raittiusnäyttelyä varten 1,000 markkaa, „Toivon liitoille“ jaettavaksi 1,500 markkaa ja sihteerin palkkaamiseen 1,000 markkaa;

Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott nimiselle valiokunnalle 5,000 markkaa;

Finlands svenska nykterhetsförbund liitolle raittius- ja valistus-toimistoa varten 1,500 markkaa;

rouva R. Rosenqvistille y. m. talousopiston kannatusavuksi 2,000 markkaa;

Martta-yhdistyksen Helsinginosastolle työläisnaisten ruuanlaitto-kurssien toimeenpanemiseksi 2,000 markkaa;

tehtaalaisnaisten kodille 1,000 markkaa;

Suomen naisyhdistykselle työläisnaisten kesäsiirtolan voimassa-pitoon 2,000 markkaa;

Helsingin palvelijataryhdistykselle sen palvelijatarkodin voi-massapitoon 3,500 markkaa;

sosialiselle keskusliitolle sen toiminnan hyväksi 1,500 markkaa;

köyhäin lasten työkotien toimikunnalle sen nykyisiä lastenkoteja varten 10,500 markkaa ja uuden kodin laittamiseksi Hermanniin 4,500 markkaa;

pelastusarmeijalle sen sosiaalisen työn jatkamiseen ja laajenta-miseen 15,000 markkaa;

Sokeain ystävät-yhdistyksen työkoulua varten 1,500 markkaa;

hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistykselle sen toiminnan tukemiseksi työn jakamisessa naisille 4,000 markkaa ja yhdistyksen keskustoimiston voimassapitoon 2,000 markkaa;

rouvasväenyhdistykselle sen lastenkotia varten 6,000 markkaa;

kaupunkilähetykselle lasten veisto- ja ompelukoukuksia varten 2,500 markkaa, köyhäin, heikkojen lasten kesäsiirtolaa varten 1,500 markkaa, lähetyksen poikakotia varten 2,000 markkaa, lähetyksen tyttökotia varten 2,000 markkaa ja nuorisokirjastoa varten 500 markkaa;

musiikkilautakunnalle lisäävustukseksi Helsingin symfoniaor-kesterille ja Helsingin torvisoittokunnalle 12,000 markkaa;

Suomen laululle sen soitannollisen toiminnan kannattamiseksi 3,000 markkaa;

mooseksenuskaisen seurakunnan jäsenille kesäsiirtolan voi-massapitämiseksi mooseksenuskaisia sairaita ja varattomia lapsia varten 1,000 markkaa;

hammaslääkäreille A. Aspelundille ja Th. Weberille heidän kansakouluhammasklinikkansa voimassapitoon 10,000 markkaa; sekä

Helsingin anniskeluosakeyhtiölle sen Korkeasaarella ja Seuraasaarella olevain laitosten voimassapitoon 60,860 markkaa eli yhteensä siis 335,948 markkaa 50 penniä.

Muuten päätti kaupunginvaltuusto:

panna jaosta ylijääneet voittovarot rahastoon sellaisia yleishyödyllisiä tarkoituksia varten, joita kunta ei ole velvollinen edistämään jäseniään verottamalla, sekä antaa erityisen valiokunnan toimeksi tehdä tarkemman ehdotuksen tämän rahaston hoidosta ja käyttämisestä;

että niiden yhdistysten, seurojen ja yksityishenkilöiden, joille oli myönnetty avustuksia voittovaroista, ehdottomasti tuli antaa lyhyet kertomukset toiminnastaan, varsinkin myönnettyjen määrärahojen käyttämisestä silmällä pitäen, niille kaupungin lautakunnille, joiden alaisia nämä avustuksensaajat olivat, joten siis:

kansanlastentarhain, työtupain ja lastenseimien johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat antaisivat kertomuksensa kansanlastentarhain johtokunnalle;

lasten työskentelykurssien ja kesäpuutarhain johtajattaret ja asianomaiset johtokunnat, Valkonauha lastenkotiensa puolesta, Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys ja kotikasvatusyhdistys kasvatuslautakunnalle;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys, Helsingin kuuromyökkäyhdistys, veistonopettaja Corander, veistonopettajatar Blom, Helsingfors svenska folkhögskola opiston johtokunta, Helsingin kansanopistoseura sekä Ungdomsförbundet Fylgia asianomaiselle kansakoulujohtokunnalle;

Toipumakoti-yhdistys, Suomen eläinsuojelusyhdistys, lastenhoidon edistämisyhdistys, Maitopisara-yhdistys, Helsingin uimaseura, Risatautisten lasten parantola-yhdistys, terveystoimisto, toimikunta varain keräämiseksi varattomain keuhkotautisten hyväksi, mooseksen-uskoisen seurakunnan kesäsiirtolan johtokunta, Vilhelmina-kodin toimikunta sekä Helsingin kisa-veikot ja Helsingin naisvoimistelijat terveydenhoitolautakunnalle;

Sokeain ystävät-yhdistys, rouvasväenyhdistys, köyhäin lasten työkotien johtokunta, hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys, pelastusarmeija ja kaupunkilähetys vaivaishoitohallitukselle;

Valkonauha n. s. suojelutoimintaansa nähden, Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunta, Finlands svenska nykterhetsförbund, Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott, rouva Rosenqvistin y. m. talousopisto, Martta-yhdistyksen Helsinginosasto, teh-

taalaisnaisten koti, Suomen naisyhdistys, Helsingin palvelijatar-yhdistys ja sosialinen keskusliitto sosialilautakunnalle; sekä

Suomen laulu musiikkilautakunnalle;

joiden lautakuntain tuli tarkoin ilmoittaa asianomaisille apurahansaajille myönnettyjen avustusten tarkoitus ja määrä, kaikki niiden nauttimiseen nähden säädetyt ehdot ja määräykset sekä että, jos avustusta voittovaroista edelleen haluttiin, sitä tarkoittava hakemus oli viimeistään maaliskuun 15 päivänä 1914 annettava asianomaiselle lautakunnalle, samoin kuin seurata asianomaisten yhdistysten ja laitosten toimintaa ja oman lausuntonsa kera valtuustolle lähettää edellä mainitut kertomukset samaten ehdottomasti viimeistään huhtikuun 15 päivänä 1914 sitä ennen annettujen apurahanomusten keralla; sekä

lisäehdoiksi ja määräyksiksi seuraavain avustusten nauttimiseen nähden asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi vahvistaa:

veistonopettaja Coranderin: että hänen veistokoulussaan annetaan maksutonta opetusta vähintään kahdeksalle, etusijassa varattomalle, tämän kaupungin oppilaitosten oppilaalle;

veistonopettajatar Blomin: että samoin maksutonta opetusta annetaan viidelle, etusijassa varattomalle, tästä kaupungista kotoisin olevalle koulunoppilaalle;

Toipumakoti-yhdistyksen: että yhdistys kodissaan varaa maksutta sijaa vuoden umpeen yhdelle- tai kahdelletoista varattomalle, kaupungin sairaaloista poistetulle potilaalle;

Helsingin kisa-veikkojen yhdistyksen: että varat käytetään huoneiston vuokraan ja välineiden ostoon;

Risatautisten lasten parantola-yhdistyksen: että yhdistys kesällä 1913 noin puolenneljättä kuukauden ajaksi luovuttaa kuusi maksutonta sijaa Högsandin parantolassa vaivaishoitohallituksen sinne ehdottamille potilaille;

Helsingfors ungdomsföreningars centralutskott valiokunnan: että valiokunnalle myönnetystä määrärahasta ei saa antaa avustusta raittiusyhdistys Balderille, joka saa avustusta raittiusyhdistysten keskustoimikunnalle myönnetystä määrärahasta; sekä

kaikkien avustusta saavain yritysten, jotka myöntävät tarvitseville henkilöille apua vastaavaa korvausta saamatta: että, samalla kun niiden tulee sopivissa tapauksissa tehdä ero täällä kotipaikakoikeutta nauttivain ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, apurahain nauttimiseen on liitettävä lisäehdoiksi, että asianomaisen yhdistyksen tulee kussakin eri tapauksessa vaivaishoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annetaan, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämisen

ja käyttämisen valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita vaivaishoitohallitus tai asianomainen lautakunta vaivaishoitohallituksen esityksestä katsonee tarpeelliseksi antaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli jäseniksi edellä mainittuun ylijäämävoittovarin hoitoa ja käyttämistä koskevaa kysymystä valmistelevaan erikoisvaliokuntaan valinnut ¹⁾ herrat Ståhlbergin, Ehrnroothin, Heikelin, Paloheimon ja Schybergsonin, antoi valiokunta marraskuun 4:ntenä päivätyn mietinnön ²⁾ asiasta. Mietinössä valiokunta lausui m. m. seuraavaa:

Harkitessaan niitä perusteita, joiden mukaan puheenalaisten ylijäämävarain varaaminen olisi toimitettava, oli valiokunta ollut sitä mieltä, että kaupunginvaltuusto voi, kun tarpeelliseksi katsoi, myös käyttää pääoman tai jonkin osan siitä. Valiokunta oli katsonut tässä käyvän ja olevan ottaminen huomioon kaksi eri näkökohtaa. Toiselta puolen olisi voittovaroilla voimassa pidettyjen yleishyödyllisten yritysten olemassaolo jossain määrin turvattava senkin tapauksen varalta, että tämä tulolähde ehtyisi, ja toiselta puolen olisi kaupunginvaltuustolle varattava tilaisuus joihinkin huomattavampiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin tahi yrityksiin, joita ei katsottu käyvän paneminen vakinaisesta rahasäännöstä kustannettaviksi, yhtäkaaa käyttää suurempia, useana vuonna varattuja rahamääriä.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan siirrettäisiin Helsingin anniskeluosakeyhtiön ylijäämävoittovaroista osa Helsingin kaupungin voittovarinrahastoksi ja toinen varattaisiin vastedes käytettäväksi Helsingin kaupungin varattuina voittovaroina.

Voittovarinrahaston pääomavarat pysytettäisiin vähentämättöminä ja sen tulotkin jätettäisiin koskematta toistaiseksi ja kunnes kaupunginvaltuusto ehkä toisin päättää. Kun korkovarin käyttäminen aikansa katsottaisiin mahdolliseksi ja asianhaaran vaatimaksi, käytettäisiin nämä tulot etusijassa sellaisten olojen järjestämiseen, joita voi syntyä syvempään käypäin, väkijuomaliikkeen rajoittamista tai lakkauttamista tarkoittavain toimenpiteiden johdosta, ja ehkä muihinkin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, joista kunta ei ollut velvollinen pitämään huolta jäseniään verottamalla. Vaikka viimeksi mainittu ehto oli laissa säädetty ainoastaan mikäli koski paloviinan ja muiden väkevämpäin väkijuomain myynnistä kertyneitä voittovaroja (paloviinan myymisestä y. m. kesäk. 9 p:nä 1892 annetun asetuksen 11 §), mutta ei mallas- ja miedompain väkijuomain myynnistä tulevaa voittoa, oli valiokunta tästä huolimatta ollut sitä mieltä, että samaa periaatetta oli sovellettava viimeksi mainitun laatuisiinkin

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 31 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 80.

voittovaroihin. Voittovarainrahaston sijoitukseenkin nähden oli valiokunta tahtonut ottaa huomioon ne yleishyödylliset ja yhteiskunnalliset tarkoitukset, joita rahasto ylipäättään oli aiottu edistämään. Ensi sijassa näytti siinä olevan otettava huomioon yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämispyrinnöt, jota tarkoitusta varten kaupunginvaltuusto hiljattain oli varannut kahden miljoonan markan suuruisen rahaston. Kun lainoja tästä rahastosta tulisi annettavaksi toista kiinnitysvakuutta vastaan, saavutettaisiin tuollaisella luotonannolla se etu, että kaupunki vallitsisi aikaisempiakin etuoikeuksia. Tähän nähden oli valiokunta katsonut olevan ehdottaminen, että voittovarainrahaston varat annettaisiin lainoiksi yleishyödyllistä rakennustoimintaa edistäville yrityksille kiinnitystä vastaan, esimerkiksi viiteenkymmeneen prosenttiin asti kiinteistön arvosta. Mitä lainausmuotoon tuli, näytti etusijassa kuoletuslainoja olevan annettava. Kun kuitenkin voi syntyä muitakin samansukuisia, kannatusta ansaitsevia yleishyödyllisiä yrityksiä, oli valiokunta ehdottanut, että kaupunginvaltuustolle varattaisiin jokin harkintavalta tässä kohden, joten siis tilaisuutta saataisiin rahaston varain sijoittamiseen myöskin osakkeisiin yrityksissä, jotka tarkoittivat väkijuomalikkeen järjestämistä taikka muuta työväenluokan parasta.

Helsingin kaupungin varatut voittovarat taas hoidettaisiin ja tilitettäisiin kaupungin muiden varain yhteydessä ja niiden sekä pääoma että korkosäästö olisi aina kaupunginvaltuuston käytettävissä yleishyödyllisiin tarkoituksiin, huomioon ottamalla edellä mainitussa lainpaikassa säädetty ehto.

Päätös ylijäämävarain varaamisesta ja jakamisesta olisi kaupunginvaltuuston tehtävä voittovaroista vuosittain annettavain apurahain jaon yhteydessä, ja näytti voittovarainvaliokunnan olevan kulloinkin harkinnan jälkeen kaupunginvaltuustolle annettava sellainen ehdotus varain kahtiajaon toimittamiseksi, kuin asianhaarat voivat aiheuttaa.

Mitä tuli sen rahamäärän, 43,472 markan 26 pennin käyttämiseen, jonka kaupunginvaltuusto oli päättänyt varata 1912 vuoden voittovaroista, ehdotti valiokunta tämän rahamäärän siirrettäväksi voittovarainrahastoon.

Koska oli suotavaa, että ylijäämävoittovaroja pitemmän ajanjakson kuluessa varattiin yhdenmukaisen ja johdonmukaisesti toimeenpannun järjestelmän mukaan, näytti kaupunginvaltuuston olevan itselleen ohjeeksi ja asianomaisten viranomaisten noudatettavaksi vahvistettava mainittua tarkoitusta varten hyväksymänsä säännöt eli ohjeet. Tässä yhteydessä näytti myös olevan vahvistettava voittovaroista annettavain vuosiaavustusten jakamisessa ny-

kyään noudatettu menettelytapa, joten puheenalaiset säännöt käsitäisivät voittovarain käyttämisen kokonaisuudessaan.

Valiokunta ehdotti:

että kaupunginvaltuusto vahvistaisi valiokunnan laatimat säännöt noudatettaviksi kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käyttämisessä; sekä

että valtuuston kaupungin osalle tulleiden Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain viimeksi toimitetun jaon jälkeen varaama ylijäämä 43,472 markkaa 26 penniä pantaisiin edellä mainittuun voittovarainrahastoon.

Mietintöön liittyi herra Heikelin vastalause, jossa huomautettiin, että anniskeluosakeyhtiön voittovarain käyttäminen olisi vastedes järjestettävä niin että, jos, sittenkun kaupunginvaltuusto on voittovarain valiokunnan ehdotuksesta vahvistanut vuotuisten voittovarain jaon, ylijäämää syntyy, tämä annetaan rahatoimikamarin haltuun, jonka tulee se kasvuuttaa Helsingin kaupungin varattujen voittovarain tilillä. Nämä varatut voittovarot ynnä niille kertynyt korko olisi kaupunginvaltuuston käytettävä sellaisiin suurempiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, joita kunnan eduskunta haluaa edistää, mutta joita se ei ole velvollinen tukemaan jäseniään verottamalla. Vastalausuja ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että Helsingin anniskeluosakeyhtiön ylijäämävoittovarot on varattava valtuuston vastedes käytettäväksi edellä esitetyllä tavalla sekä annettava rahatoimikamarin hoidettaviksi Helsingin kaupungin varattujen voittovarain nimisinä.

Tätä mietintöä esitellessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä valiokunnan esityksen, kuitenkin tehden edellä mainittuihin sääntöihin vähäisen muutoksen, joten ne saivat seuraavan sanonnan:

Säännöt,
joita on
noudatettava
Helsingin
kaupungille
tulevain väki-
juomavoittova-
rain käyttämi-
sessä.

Säännöt, joita on noudatettava Helsingin kaupungille tulevain väki-juomavoittovarain käyttämisessä.

1. Kaupungille tulevain väkijuomavoittovarain jaon valmistelun antaa kaupunginvaltuusto vuosittain toimeksi erityiselle sitä varten asetetulle viisi-jäseniselle valiokunnalle, jonka jäsenet valtuusto valitsee viimeistään ennen helmikuun umpeen menemistä.

2. Hakemus apurahan saamisesta vuotenaan käytettävänä olevista voittovaroista on osotettava kaupunginvaltuustolle sekä annettava valtuuston kansli-
aan viimeistään maaliskuun 15 päivänä. Saapuneet hakemukset lähetetään asianomaisille hallituksille ja lautakunnille ynnä kehoitus, että toimittavat lausuntonsa asiasta edellä mainitulle erikoisvaliokunnalle viimeistään seuraavan huhtikuun 15 päivänä.

3. Lausuntojen saavuttua on kaupunginvaltuuston erikoisvaliokunnan

1) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 1 §.

otettava asia käsiteltäväksi niin hyvissä ajoin, että se voi antaa asiasta mie-
tinnön ehdotuksineen kaupunginvaltuustolle viimeistään toukokuun 15 päivänä.

4. Yhdistykset, laitokset ja yksityishenkilöt, joille voittovaroista apu-
rahoja annetaan, ovat velvolliset alistumaan siihen kunnan hallitusten ja lautakuntain silmälläpitoon, jonka kaupunginvaltuusto varain asianmukaisen käytön tarkastusta varten näkee hyväksi määrätä, sekä sitä varten näille viranomaisille antamaan lyhyen kertomuksen toiminnastaan sinä vuonna, joksi apuraha on myönnetty, niin myös muuten noudattamaan niitä ehtoja ja määräyksiä, joita kaupunginvaltuusto on kussakin eri tapauksessa katsonut tarpeelliseksi apurahan nauttimiseen nähden säätää.

5. Niiden hallitusten ja lautakuntain, jotka, niinkuin edellä on mainittu, pitävät silmällä apurahansaajain toimintaa, on näille annettava tieto myönnettyjen apurahain tarkoituksesta ja määrästä sekä kaikista niiden nauttimiseen nähden säädetyistä ehdoista ja määräyksistä.

6. Kaupungille tulevista väkijuomavoittovaroista on apurahain jaon jälleltä käytettävänä oleva ylijäämä kaupunginvaltuuston vuosittain varattava osin pysyväiseen Helsingin kaupungin voittovarinrahastoon, osin vastedes käytettäväksi Helsingin kaupungin varattuina voittovaroina.

Päätöksen tässä puheena olevain varain varaamisesta sekä niiden jakamisesta voittovarinrahaston ja varattujen voittovarin kesken tekee kaupunginvaltuusto edellä mainitun, asiaa valmistelemaan asetetun erikoisvaliokunnan esityksestä, samalla kun päättää apurahain jakamisesta kaupungin voittovarin osuudesta.

7. Voittovarinrahaston pääoma pysytetään vähentämättömänä. Rahaston korkovarat on aiottu etusijassa käytettäväksi sellaisten olojen järjestämiseen, joita voi syntyä väkijuomaliikkeen rajoittamista tahi lakkauttamista tarkoittavain, syvempään käypäin toimenpiteiden johdosta; kuitenkin saa kaupunginvaltuusto, kun asianhaarat vaativat, käyttää näitä korkovaroja muihinkin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, ei kuitenkaan semmoisiin, joista kunta itse on velvollinen pitämään huolta jäseniään verottamalla.

Toistaiseksi ja kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättää, on voittovarinrahaston tuotto lisättävä pääomaan.

8. Voittovarinrahastoa kasvuuttaa ja hoitaa rahatoimikamari. Rahaston varat annetaan lainaksi yleishyödyllistä rakennustoimintaa edistäville yrityksille kiinnitystä vastaan viiteenkymmeneen prosenttiin asti kiinteistön arvosta taikka sijoitetaan, mikäli kaupunginvaltuusto niin päättää, osakkeisiin yrityksissä, jotka tarkoittavat väkijuomaliikkeen järjestämistä tahi muuten työväenluokan parasta; ja sovelletaan rahaston hoidossa muuten niitä periaatteita, jotka tässä kohden ovat noudatettavina kaupungin lahjoitusrahastoihin nähden.

9. Varattujen voittovarin sekä pääoma että korko käytetään kaupunginvaltuuston tarkemman määräyksen mukaan yleishyödyllisiin tarkoituksiin ja yrityksiin, yhtäläisin poikkeuksin kuin 7 kohdan 1 momentissa on sanottu.

Varatut voittovarat on kasvuutettava ja hoidettava kaupungin muiden varain yhteydessä rahatoimikamarin antamain tarkempain määräysten mukaisesti.

Vuodelta 1913 jaettaessa niitä apurahoja, jotka kaupunginvaltuuston lokakuun 26 päivänä 1886 tekemän päätöksen mukaan on vuosittain annettava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta,

Apurahoja
kunnollisen
palvelusväen
palkitsemis-
rahastosta.

annettiin 1) 38 hakijasta seuraaville henkilöille kullekin 50 markan apuraha, nimittäin: A. Ahlstedtille, M. L. Blomqvistille, M. L. Boströmille, E. L. Forsgrenille, G. Forsströmille, K. K. Johanssonille, J. M. Landénille, A. S. Sandmanille, S. Strandbergille, A. B. Tiinaselle, B. A. Walanteelle ja S. Lönnforsille; ja oli nuo rahamäärät rahatoimikonttorin toimesta mainitun rahaston käytettävänä olevista varoista talletettava säästöpankkiin kunkin edellä mainitun henkilön hyväksi, jotka sitten saisivat rahatoimikonttorista noutaa säästöpankkikirjansa, minkä ohessa näiden ja muiden hakijain saatavana oli rahatoimikonttorissa pidettävä heidän sinne antamansa todistukset ja papinkirjat.

Kunnallisen
lainarahaston
perustaminen
yleishyödyllisen
rakennus-
toiminnan edis-
tämiseksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 30 päivänä 1912 oli rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi lähettänyt 2) herra Stenrothin tekemän esitysehdotuksen kolmen miljoonan markan suuruisen kunnallisen lainarahaston perustamisesta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi, antoi kamari asiasta helmikuun 17:ntenä päivätyn lausunnon 3). Siinä kamari esitti m. m. seuraavaa:

Rahatoimikamari ei ollut voinut eikä tahtonut sivuuttaa esitysehdotuksen tärkeätä kunnallispoliittista tarkoitusta. Kamari oli kuitenkin asettunut sille kannalle, ettei esitysehdotuksen nykyään tulisi aiheuttaa toimenpidettä. Tähän tulokseen oli kamari tullut etusijassa rahataloudellisista syistä. Erittäin suurta varovaisuutta täytyi nimittäin noudattaa osotettaessa varoja 1911 vuoden obligationilainasta, koska kaupungille ei voinut olla edullista lähivuosina uudelleen esiintyä ulkomaisilla lainamarkkinoilla. Näytti sentähden siltä, kuin olisi ainoastaan pakottavimmat tarpeet täytettävä ja mikäli mahdollista etusijassa ainoastaan tuottavia yrityksiä lähivuosina lainavaroilla kustannettava. Näin ollen kamari oli katsonut, että yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämistä tarkoittavan lainarahaston perustamiseen pyydettyä määrärahaa ei olisi myönnettävä. Jos taas lainarahaston pääoma supistettaisiin esimerkiksi miljoonaan markkaan, jäisi esitysehdotuksen perusaate toteutumatta, koska, siinä tapauksessa että lainarahasto supistettaisiin noin vähiin, lainausliikkeen tulokset olisivat sängen näennäisiä.

Itse esitysehdotus sinänsä, semmoisena kuin se oli seikkaperäisesti selvitetty asiaa käsittelemään aikaisemmin asetetun valioikunnan 4) mietinnössä, tiesi sitä paitsi sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä kaupunginhallinnon taholta, jotka rahatoimikamarin mielestä eivät veisi toivottuihin suotuisiin tuloksiin. Kiitettävästi pyrkies-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 9 §. — 2) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 162 ja seur. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — 4) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 167.

sään edistämään terveydelliseltä kannalta tyydyttävään asuntojen tuotantoa, mutta samalla ehkäistäkseen tonttikeinottelua, oli valiokunta ehdottanut lainasopimukseen pantavaksi niin monta, ankaraa ja rajoittavaa ehtoa, että toiselta puolen lainanottajat tuskin voivat alistua joka tapauksessa niitä noudattamaan ja toiselta puolen aiotun lainarahaston hoitokunnalle koituisi niin paljon työtä, että luultavasti kävisi tarpeelliseksi asettaa erityinen viranomainen toimittamaan siinä kohden tarpeellista valvontaa.

Sensijaan oli kamari tahtonut ehdottaa ryhdyttäväksi toimenpiteeseen, jonka tarkoitus oli jossain määrin sama kuin esitysehdotuksenkin, nimittäin Vallilan alueen uutisrakennustoiminnan edistämisrahaston lisäämiseen sekä samalla lainarahaston toimialan laajentamiseen.

Rahatoimikamari ehdotti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi m. m.:

että valiokunnan ehdotus kunnallisen lainarahaston perustamisesta yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi sekä 3,000,000 markan osottamisesta tähän tarkoitukseen evätään; sekä

että Vallilan lainarahasto laajennetaan lainarahastoksi kaupungin vuokra-alueiden uutisrakennustoiminnan avustamista varten ja että siihen tarkoitukseen osotetaan 235,750 markan lisämääräraha.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto maistraatilta anoa ryhtymistä toimenpiteisiin lisätyn valtuuston valitsemiseksi asiaa käsittelemään ja ratkaisemaan, minkä ohessa asia palautettiin sitä varten aikaisemmin asetettuun valiokuntaan, jonka lausuntoa pyydettiin rahatoimikamarin ehdotuksesta.

Asiasta antamassaan, huhtikuun 19:ntenä päivätyssä mietinnössä ²⁾ lausui vastamainittu valiokunta seuraavaa:

Rahatoimikamari oli ollut sitä mieltä, että ainoastaan pakottavimmat tarpeet olisi täytettävä ja mikäli mahdollista etusijassa ainoastaan tuottavia yrityksiä lähivuosina kustannettava lainavaroilla. Valiokunta katsoi kyllin vakuuttavasti osottaneensa, että sen suuntaiset toimenpiteet, joita valiokunnan ehdotuksessa mainittiin, olivat pakottavan tarpeen vaatimia. Itse „tuottavan menon“ käsitteeseen nähden oli huomattava, etteivät yksin, eivätpä edes aina ne menot olleet etusijassa tuottavia, mitkä käytettiin aineellisten hyödykkeitten valmistamiseen, vaan oli sen ohessa ja toisinaan suuremmassakin määrässä näin laita menojen, jotka tarkoittivat tärkeimmän tuotantovälineen, inhimillisen työvoiman, ylläpitämistä ja kehittämistä. Tältä kannalta katsoen oli asumusolojen paranta-

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 26 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 44.

mista tarkoittavilla pyrinnoilla välitöntä arvoa yhteiskunnalle ja sen taloudelle, samalla kun ne välillisesti olivat omansa ehkäisemään sairaanhoidon, köyhäinhoidon, pakkokasvatuksen ja terveystoimien aiheuttamain menojen suhteetonta kohoamista. Tähän tuli lisäksi, että kunnan varojen käyttäminen tässä puheena olevaan tarkoitukseen ei tietänyt pääoman lopullista luovutusta kunnan hallusta, vaan ainoastaan sen sijoittamista täyttä korkoa tuottavaksi. Ehdotuksen toteuttaminen ei siis millään tavoin rasittaisi kaupungin rahასääntöäkään.

Valiokunta oli edelleen sitä mieltä, että alkuaan ehdotettu kolmen miljoonan markan määrä olisi ollut toivottava, jotta tälläisten asumusolojen alalla vallitsevia epäkohtia olisi käynyt tehokkaasti poistaminen. Mutta ellei rahallisista syistä tätä määrää heti voitaisi osottaa, niin olisi kuitenkin valiokunnan vakaumuksen mukaan mahdollista ja tarpeellista päästä lähemmäksi päämäärää, jos hiukan pienempikin rahamäärä myönnettiin. Uudestaan käsitellessään kysymystä, minkä määräinen aiotun lainarahaston pitäisi olla, oli valiokunta katsonut voivansa muodostella aikaisempaa ehdotetaan siihen suuntaan, että puheenalaiseen tarkoitukseen tällä kertaa myönnettäisiin lainavaroista ainoastaan kaksi miljoonaa markkaa.

Sen johdosta mitä rahatoimikamari oli muistuttanut valiokunnan ehdottamia lainasopimuksen ehtoja vastaan, huomautti valiokunta että, kun yhteiskunta kerran myönsi huomattavia etuja — tässä tapauksessa helposti saatavia ja huokeakorkoisia lainoja toista kiinnitystä vastaan —, täytyi myös täysin turvaavia ehtoja asettaa ja riittävä tarkastus järjestää, jotteivät keinottelijat voisi käyttää lainausliikettä tai sen avulla rahallisesti edistettyjä rakennusyhtiöksiä omaksi voitokseen, niinkuin laajassa mitassa oli laita valtion kymmenkunnan vuotta takaperin umpimähkään myöntämiin edullisiin rakennuslainoihin nähden. Harhaan osunut aulius pian tekisi tyhjäksi lainausliikkeen varsinaisen tarkoituksen.

Rahatoimikamarin ehdotus Vallilan lainarahaston laajentamisesta ei olisi omansa aikaansaamaan sosialipoliittiselta kannalta mainittavaa huojennusta tässä kaupungissa vallitsevaan asunotilanteeseen. Jotta tämä hätä saataisiin tehokkaasti poistetuksi, oli tarpeen ainakin niin laajaksi suunniteltu kunnallinen lainausliike, kuin valiokunta oli ehdottanut.

Valiokunta ehdotti:

että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi 1911 vuoden obligatsioonilainan nettomäärästä käytettäväksi kaksi miljoonaa markkaa erityisen, kaupungin varsinaisen meno- ja tuloarvion ulkopuolella tilitettävän, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston muodostamiseksi, josta pitkäaikaisia kuoletus-

lainoja myöhempiä, viidestäkymmenestä viiteenyhdeksättä prosenttiin kiinteistön arvosta vastaavaa kiinnitysvakuutta vastaan sekä 6 %:n vuotuismaksuin, 5 1/4 % korkoa lukien, myönnetään osakeyhtiöille, osuuskunnille, säätiöille ja yhdistyksille tahi yksityishenkilöille, jotka sellaisilla edellytyksillä, mitkä tekevät keinottelun mahdottomaksi, aikovat jäsenilleen taikka itsellensä taikka myös vähävaraisten vuokrattaviksi rakennuttaa terveydelliseltä kannalta tyydyttäviä, pieniä, enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittäviä asuinhuoneistoja; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto päättäisi antaa sosialilautakunnan toimeksi valtuustolle tehdä ehdotuksen edellä mainitun rakennuslainarahaston hoitoa koskeviksi tarkemmiksi määräyksiksi sekä esityksen siitä, millä perusteilla mainitusta rahastosta lainoja annetaan ja millä ehdoilla niitä saa nauttia.

Asiaa lisätylle kaupunginvaltuustolle esiteltäessä päätti 1) tämä 57 äänellä 10 vastaan, jotka annettiin rahatoimikamarin ehdotuksen puolesta, hyväksyä valiokunnan viimeksi mainitussa mietinnössä olevan ensimmäisen ponnin, ja annettiin varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia päätökselle asianmukainen vahvistus.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti 2) tämän jälkeen sekä alistaa lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksen varata 1911 vuoden obligatsioonilainasta kaksi miljoonaa markkaa puheena olevaan tarkoitukseen k. senaatin vahvistettavaksi että myös antaa sosialilautakunnan toimeksi yksissä neuvoin rahatoimikamarin kanssa laatia ja valtuustolle lähettää ehdotuksen lähemmiksi määräyksiksi edellä mainitun rakennuslainarahaston hoidosta sekä esityksen siitä, millä perusteilla sanotusta rahastosta lainoja annetaan ja millä ehdoilla niitä saa nauttia.

Maistraatin kirjelmässä heinäkuun 23 päivältä ilmoitettiin 3) kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen kesäkuun 27 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen.

Edellä mainittua tehtävää täyttääkseen lähetti sosialilautakunta kirjelmässä 4) lokakuun 22 päivältä valtuuston hyväksyttäväksi laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston säännöiksi sekä mainitun rahaston hoidossa noudatettavaksi johtosäännöksi.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 5) ehdotukset eräin muutoksin, joten säännöt ja johtosääntö saivat seuraavan sanonnan:

1) Lis. valt. pöytäk. huhtik. 29 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 29 p. 1 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 7 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 69. — 5) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 17 §.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston säännöt.

1 §.

Kaupunginvaltuuston 29 päivänä huhtikuuta 1913 tekemällään päätöksellä perustaman, Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston tarkoituksena on osakeyhtiöille, säätiöille, yhdistyksille ja yksityisille henkilöille myönnettävillä kuoletuslainoilla, keinottelua estävillä ehdoilla, edistää terveydellisesti tyydyttäviä, enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittäviä, pieniä asuntohuoneistoja sisältävään rakennusten teettämistä.

2 §.

Rahastosta myönnetään lainoja toista tahi myöhempää kiinnitysvakuutta vastaan viidestäkymmenestä viiteenyhdeksättä prosenttiin kiinteistön arvosta.

Lainain vuotuismaksu on kuusi prosenttia, joista viisi ja neljäsosa prosenttia korkoa ja jäännös kuoletusta.

3 §.

Rahastosta myönnetään lainoja ainoastaan uutisrakennuksen teettämistä varten tontille, jonka kaupunki on suorastaan lainanhakijalle luovuttanut.

4 §.

Yksityisille henkilöille ei myönnetä lainaa useampaan kuin yhteen kiinteistöön, eikä viittätuhatta markkaa suurempaa lainaa.

5 §.

Yhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen ollessa lainanottajana älköön rakennusyrityksen osakkaille jaettako suurempaa vuosiosinkoa kuin kuusi prosenttia osakepääomalle tai muuten yritykseen tehdyille maksuille, kuitenkin niin että, jos voitto jonakin vuonna ei ole sallinut kuuden prosentin osinkoa, erotus voidaan suorittaa jonkun seuraavan vuoden voitosta; älköönkä muunlaista hyvitystä osakkaalle annettako.

Liittymän, jonka tarkoituksena on antaa osakasten vähitellen lunastaa yrityksen teettämiä omia koteja, olkoon valta lukea voitto osakasten hyväksi myöskin yksityisten asuntojen hinnan osamaksuna.

6 §.

Yhtiön, osuuskunnan tai yhdistyksen osakkaalla ei ole oikeutta useampaan kuin yhteen asuinhuoneistoon lainoitettussa kiinteistössä.

7 §.

Asuinhuoneiston haltija älköön ilman lainarahaston hallituksen suostumusta toiselle vuokratko huoneistoa eikä sen osaa älköönkä pitkö luonaan asumassa muita kuin oman perheensä jäseniä.

8 §.

Lainarahaston hallituksen tulee vahvistaa kunkin asuinhuoneiston vuokran korkein sallittu määrä.

9 §.

Lainarahaston hallituksen on valta tarkastaa lainoitettu kiinteistö ja antaa tästä aiheutuvia määräyksiä.

Lainarahaston hallituksella on valta, milloin tarpeelliseksi havaitaan, tarkastaa lainanottajan kiinteistöä koskevat tilit ja muut asiakirjat.

10 §.

Yhtiö, osuuskunta tai yhdistys ei voi saada tai nauttia rahastosta lainaa, ellei sen sääntöjä ole laadittu huomioonottaen yllä 5 ja 6 §:än kohdalla olevia määräyksiä.

11 §.

Lainanottajan ei ole valta irtisanoa lainaa maksettavaksi, ennenkuin kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun lainamäärä on kokonaan nostettu.

Lainarahaston hallitukselle pidetään oikeus myöskin lainausajan kestäessä irtisanoa laina maksettavaksi, jos hallitus havaitsee, että lainanottaja on rikkonut lainasopimuksen määräyksiä, jos lainoitettu kiinteistö on myyty tai vaihdettu, jos sitä on käytetty tavalla, joka poikkeaa nyt puheenalaisen lainanannon tarkoituksesta tai jos lainanottaja on kieltäytynyt toimeenpanemasta tarpeelliseksi katsottuja korjauksia.

12 §.

Lainarahaston hallituksen asiana on, noudattaen edellä olevia sääntöjä, antaa ne lisämääräykset, mitkä lainaehtoihin ja lainasopimukseen nähden havaitaan tarpeelliseksi.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennuslainarahaston hallinnon johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennuslainarahaston hallintoa hoitaa Helsingin kaupungin sosialilautakunnan valvonnan alaisena lautakunnan siihen asettama jaosto.

2 §.

Jaostoon kuuluu puheenjohtaja ja kaksi jäsentä sekä kaksi varajäsentä, jotka sosialilautakunta vuosittain valitsee ensimmäisessä kokouksessaan.

3 §.

Jaosto kokoontuu puheenjohtajan kutsusta.

Jaoston jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.

4 §.

Lainoitettavia kiinteistöjä tarkastaa ja arvioi jaoston tähän toimeenottama arkkitehti, joka saa palkkiota kustakin toimituksesta jaoston vahvistaman taksan mukaan.

5 §.

Lainahakemukset sekä hakemukset, jotka tarkoittavat myönnetyn lainan suorituseraän maksamista, harkitsee ja ratkaisee jaosto, joka rahatoimikamarilta pyytää suoritettavaksi hyväksytyjen eräin määräämistä maksettaviksi.

6 §.

Kun laina on täydelleen nostettu, jätetään kaikki lainarahastolle kuuluvat vakuusasiakirjat rahatoimikamarille tallennettaviksi.

7 §.

Rahatoimikamarin on valvominen kaupungin oikeudellisia etuja lainanottajaa kohden, sillä aikaa kuin jaoston ja sen toimihenkilöiden tulee valvoa, että lainasopimukseen liittyvät, yhteiskunnallista merkitystä olevat ehdot tulevat noudatetuiksi.

8 §.

Kaikki lainarahaston tiliin tapahtuvat nostot ja maksut toimitetaan kaupungin rahatoimikonttorissa, joka myös hoitaa rahaston kirjanpidon.

9 §.

Hallintojaoston tulee vuosittain ennen helmikuun loppua sosialilautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna ynnä katsaus rahaston tilaan vuoden vaiheessa.

1914 vuoden menosääntöön merkittiin 1) edellä mainittu 2,000,000 markan määräraha.

Kysymys hypoteekki-kassan aikaansaamisesta lainain myöntämiseksi vähävaraisten rakennusyrityksiin.

Herra Schybergsonin kaupunginvaltuustossa vireille paneman kysymyksen erityisen hypoteekki-kassan aikaansaamisesta lainain myöntämiseksi vähävaraisten yhteiskuntaluokkain tarpeita tyydyttävälle rakennusyrityksille lähetti 2) valtuusto lähemmin valmisteltavaksi rahatoimikamariin.

Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden osto sekä obligatsioonilainan ottaminen.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjoituksessa tammikuun 16 päivästä tarjosi herra Nykopp Helsingin kaupungin ostettavaksi 6,500 Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osaketta osinkolippuineen vuodelta 1912 560 markan hinnasta kappaleelta, maksettavaksi nimellisarvon mukaan kaupungin antamalla 5 %:n obligatioineilla, joille juoksee korko tammikuun 1 päivästä 1913 ja jotka asetetaan Suomen markoille, kruunuille, reichsmarkoille, punta sterlingeille sekä frangeille ja jotka obligatsioonit olisi kaupungin toimesta saatettava kaupattaviksi Hampurin pörssissä, mutta joiden takaisinmaksuajan ja kuoletussuunnitelman kaupunki saisi määrätä, ja liittyi tarjoukseen ehto, että kaupungin tuli, jos osakekauppa syntyi, samoin ehdoin, mutta pois lukemalla vuodelta 1912 kannettua osinkoa vastaava määrä, lunastaa muut Helsingin raitiotie- ja om-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 22 §.

nibusosakeyhtiön osakkeet, jotka ennen toukokuun 1 päivää 1913 ehkä tarjottiin kaupungin lunastettaviksi. Tarjous oli voimassa helmikuun 28 päivään 1913.

Asiasta vaadituksi lausunnoksi ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä tammikuun 30 päivältä, ettei se asian valmisteluun käytettävänä olleen ajan lyhyiden johdosta ollut voinut vielä silloin lähettää kaupunginvaltuustolle perusteltua ehdotusta asiasta. Kamari oli kuitenkin käsitellyt asian loppuun sekä päättänyt esittää, että valtuusto lisätyin luvuin osottaisi puheena olevaan tarkoitukseen enintään 5,250,000 markkaa, maksettavaksi tarkoitusta varten otetusta kotimaisesta obligatsioonilainasta, jonka juokseva korko olisi 5 % ja kuoletusaika 32 vuotta. Kun tehty tarjous kuitenkin oli voimassa ainoastaan helmikuun loppuun, mutta kaupunginvaltuusto ei voisi asiaa tuon määräajan kuluessa ratkaista, ellei maistraatilta heti anottaisi lisättyjen kaupunginvaltuusmiesten valitsemista asiaa käsittelemään, esitti kamari, että valtuusto maistraatille tekisi sellaisen anomuksen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin esityksen, minkä ohessa valtuusto päätti asiaa kaikin puolin selvittämään asettaa erikoisvaliokunnan, johon valittiin herrat Engström, af Forselles, Mattsson, Stenroth ja Paloheimo ja jonka tuli lisäksi valmistella asiaa rahatoimikamarin siitä annettavan lausunnon pohjalla.

Sittemmin antamassaan lausunnossa esitti ²⁾ rahatoimikamari m. m. seuraavaa:

Tehty tarjous tarkoitti, että kaupunki hankkisi itselleen osakeenemmistön Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiössä. Kuinka merkitsevä tämä enemmistö oli, ei nykyhetkellä ollut varmastikin arvioitavissa, koska oli epätietoista, minkä verran osakkeenomistajat käyttäisivät hyväkseen sitä ehtoa, että he ennen toukokuun 1 päivää tarjoisivat osakkeensa kaupungin lunastettavaksi. Mutta mikäli kamari oli saanut oikeita tietoja erinäisiltä osakkeenomistajilta, jotka toistaiseksi eivät olleet herra Nykoppin välityksellä tarjonneet osakkeitaan kaupungin lunastettavaksi, oli varsin luultavaa, että useimmat osakkaat tarjouksen tekisivät. Joka tapauksessa vaatineen tarpeellinen varovaisuus asian arvostelemisessa edellyttämään, että kaupunki ei saisi haltuunsa niin monta osaketta, kuin se tarvitsi saadakseen yhtiökokouksessa ehdottaman äänen enemmistön, koska osakeyhtiölle vahvistetuissa säännöissä oli määräys, ettei kukaan saanut äänestää enemmällä kuin kymmenesosalla kokouksessa edustetun osakepääoman määrästä. Mutta tuollainen tilanne oli kamarin

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 32 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

mielestä ainoastaan teoreettisesti katsoen heikko kohta, koska tietysti osakas, jolla kuten kaupungilla tässä tapauksessa olisi hallussaan vähintään $\frac{2}{3}$ kaikista osakkeista, todellisuudessa olisi määräjänä yhtiössä, koska yhtiön vähemmistö ei tietenkään voisi ottaa hartioiden sitä taloudellista vastuuta, minkä liikkeen johdon täytyi tuottaa johtokunnalle. Luultavaa oli, että kohdakkoin muitakin osakkeita tarjottaisiin kohtuullisesta hinnasta kaupungin lunastettavaksi. Tähän epäilykseen ei kamari mainitsemistaan syistä ollut katsonut olevan paneminen sanottavaa, vielä vähemmän ratkaisevaa merkitystä.

Kamari oli etusijassa käsitellyt kysymystä kahdelta näkökannalta: kunnallispoliittiselta ja rahalliselta.

Raitiotieliikennettä harjottaisi joka tapauksessa aluksi ja ehkäpä vastaisuudessaakin yksityinen osakeyhtiö, joten se ei muuttuisi yksinomaan kunnalliseksi liikeyritykseksi. Mutta sen johdosta että kaupunki tulisi yhtiön pääosakkaaksi, voisi kaupunginhallinto kuitenkin pääasiassa harjottaa liikettä ei ainoastaan liikeyrityksenä, vaan myös vaarinottamalla mitä kaupungin etu ja hyöty kunnallispoliittiselta kannalta vaativat. Sensijaan että, niinkuin tähän asti, etusijassa pantaisiin huomiota liikkeen taloudelliseen tulokseen ja osakasten vaatimukseen saada mahdollisimman suuri osinko, hoidettaisiin raitiotieliikettä kiinnittämällä huomiota yleisempiin kunnallispoliittisiin tarkoituksiin. Vaikeuksia, joita kunnallishallinnon rajoitettujen määräysten johdosta oli maamme kunnallisten liikeyritysten liikemäisessä hoidossa, ei tässä tapauksessa esiintyisi, vaan raitioteiden hoito säilyttäisi erillisen luonteensa. Niinkään olisi yhtiön kirjanpito kaupungin yleisestä kirjanpidosta erillään, eikä tämän yrityksen erikoinen tulo- ja menoarvio koskisi kaupungin rahasăännön käsittelyyn. Liikkeen virka- ja palvelusmiesten palkkausmuoto ja -määrä sovitettaisiin liikkeeseen hoidossa tähän asti noudatettujen periaatteiden mukaisesti, tarvitsematta sen tuottaa kaupunginhallinnolle laajakantoisia seurauksia. Ja kuitenkin voisi kaupunginhallinto määrätä yrityksen hoidon suuntaviivat niiden perusteiden mukaisesti, mitkä kunnan kannalta katsottiin edullisimmiksi. Jos vastedes osottautuisi, että tämä kunnallisen liikeyrityksen muoto tuotti vaikeuksia ja melkoisia epäkohtia, ei liene mahdotonta saada yhtiötä hajoitetuksi ja siirtyä meillä tähän asti noudatettuun kunnallisten liikeyritysten muotoon. Kunnallispoliittiselta kannalta katsoen ei siis ehdotuksen hyväksyminen kohtaisi estettä; päin vastoin olisi ehkä eräitä etuja saavutettavina.

Rahalliselta kannalta oli kamari arvostellut asiaa seuraavasti:

Tarjous koski alkuaan 6,500 osakkeen ostoa 560 markan hinnasta kappale kuluvan vuoden osinkolipun kera, mutta sittemmin

oli tarjottu osakemäärä vähentynyt ainoastaan 5,059:ksi. Näiden osakkeiden ostohinta oli siis 2,833,040 markkaa. Jos lähdettiin 1912 vuoden tilinpäätöksen pohjalta, olisi kaupungin osuus vuosivoitosta, poistot ja siirrot poisluettua, ollut 160,900 markkaa eli niinmuodoin 5.678 %. Kaupunki voisi siis joka tapauksessa odottaa saavansa täyden koron käytetylle pääomalle. Oli luonnollista että, kun kauppasumma olisi maksettava obligatsioneilla, tämän kotimaisen obligatsioonilainan kuoletusaikaa ei olisi sopiva määrätä ylen pitkäksi, enintään 32 vuodeksi, joten laina olisi maksettu voimassa olevan toimilupakauden umpeen mennessä. Vuosittain olisi siis suoritettava melko suuri kuoletus, johon nähden kaupungin tulisi varata itselleen oikeus milloin hyväksi näkee konvertata mainittu obligatsioonilaina. Edellyttäen 5 %:n korkoa ja 32 vuoden kuoletusaikaa olisi vuotuismaksu, jos 5,059 osaketta ostettiin ehdotettuun hintaan, kaikkiaan 179,275 markkaa 96 penniä, jos taas kaikki osakkeet ostettiin, 332,222 markkaa 21 penniä. Jos taas kuoletusaika määrättäisiin 20 vuodeksi, s. o. siksi ajankohdaksi, jolloin kaupungilla oli oikeus lunastaa raitiotielaitos, olisivat vastaavat summat 227,300 markkaa 47 penniä ja 421,273 markkaa 60 penniä. Vaikkakin siis siten osa kauppahinnan kuoletusta suoritettiin kaupungin vakinaisilla tuloilla, ei tämän seikan tarvinnut herättää epäilystä, koska yhtiön puhtaan voiton pitäisi voida laskea niin tuntuvaksi, että siten korvautuisi ei ainoastaan korko, vaan tuntuva osa kuoletustakin. Varain osottaminen kauppahinnan kuoletukseen ei kuitenkaan saanut vaikuttaa laskelmiin, koska yhtiö tarpeellisia poistoja tekemällä piti voimassa omaisuuden arvoa. Kysymyksestä, oliko vuotuista 300,000 markan poiskirjotusta tahi siirtoa uudistusrahastoon raitiotieyrityksen laatuun ja laajuuteen katsoen pidettävä riittävänä, näytti vallitsevan eri mieliä. Kamari nojasi käsityksensä ulkomaiselta ammattimieheiltä saamaansa asiantuntevaan lausuntoon, jonka mukaan melkoista pienempikin määrä riittäisi. Unohdettava ei ollut, mitä melkoisia välillisiä tuloja kaupungilla samaan aikaan oli odotettavana. Kaupungin sähkölaitos saisi, edellyttäen sen antavan tarvittavan käyttövoiman, tuntuvia lisätuloja ja kaupungin käyttämättömäin maiden arvo nousisi määriin, jotka nykyään tuskin olivat arvioitavissa. Epäilemätöntä oli, että kaupungilla olisi tuntuva taloudellista etua siitä, että se voisi johtaa kaupungin raitiotiekäytön muuttuneiden asutusolojen ja kunnan asutuspolitiikan vaatimusten mukaisesti.

Kooten mitä edellä oli lausuttu puheenalaisesta osakkeiden hinnasta tuli kamari seuraaviin johtopäätöksiin:

- 1) että hintaa täytyi pitää myyjälle, s. o. yhtiön osakkaille

edullisena, erittäinkin kun otettiin huomioon jälellä olevana toimilupakautena välttämätön tuntuva kuoletus;

2) että hinta ostajalle, s. o. kaupungille, tosin oli korkea, mutta ei liian korkea, kun huomioon otettiin, että kaupunkia ei sitonut määrätty toimilupakausi;

3) että hintaa oli arvosteltava silmällä pitäen niitä linjoja, joita osakeyhtiö nyt liikennöi tahi jotka se oli velvollinen rakentamaan ja jotka lisäksi tulevien uusien linjain johdosta kävivät vieläkin edullisemmiksi.

Yhdessä kohdassa kamari ei kuitenkaan ollut voinut puoltaa tehtyä tarjousta. Kamarin mielestä tulisi kaupungin annettavain obligatsioonien olla yksinomaan Suomen rahan määräisiä eikä niitä pitäisi saada kaupata ulkomaisessa pörssissä, koska ei voinut olla kaupungin edun mukaista, että ulkomaisiin pörssiin saatettiin uudentyypinen ja määrältään verraten vähäpätöinen obligatsioonilaina. Kun kaupungin vastedes ehkä täytyi ottaa uusi ulkomainen laina, olisi epäilemättä epäedullista, jos nyt puheena oleva laina olisi ollut saatettu ulkomaisille rahamarkkinoille.

Kun rahatoimikamari ei ollut voinut aikaansaada hyväksyttävää sopimusta raitiotieyhtiön kanssa, mikäli koski niiden uusien raitiotielinjain toimilupaa, jotka lähimmässä tulevaisuudessa oli rakennettava, oli kamarilla ollut kaupunginvaltuustolle ehdotettavana ainoastaan kolme keinoa päiväjärjestyksessä olevan kulkulaitoskysymyksen ratkaisemiseksi. Ensimmäinen keino oli, että kaupunki itse rakentaisi ja liikennöitsisi uudet linjat, toinen että kaupunki toimeenpanisi auto-omnibusliikenteen sekä kolmas että kaupunki käyttäisi hyväkseen tehtyä tarjousta raitiotieyhtiön osake-enemmistön lunastamiseksi. Näytti siltä, kuin ensiksi mainittu kemo toiselta puolen tarjosi suurempia mahdollisuuksia kaukaisemmassa tulevaisuudessa järjestää kaupungin liikenneolot, mutta toiselta puolen se ainakin alussa olisi viimeksi mainittua keinoa taloudellisesti epäedullisempi, erittäinkin siihen nähden että melkoinen osa 1911 vuoden obligatsioonilainaa olisi tähän tarkoitukseen osotettava, minkä johdosta kaupungin olisi pakko aikaisemmin kuin muuten esiintyä ulkomaisilla lainamarkkinoilla. Mitä taas toiseen keinoon tuli, oli kamari, joka eräästä englantilaisesta tehtaasta oli hankkinut tietoja auto-omnibussien hinnoista, saanut selville, että auto-omnibussien säännöllisen liikenteen järjestäminen kohtaisi vaikeuksia ja että tästä olisi niin suuria kustannuksia, ettei tuollainen liikenne, erittäinkin siihen katsoen, että kävisi välttämättömäksi pitää kaupungin viertotiet nykyistä paremmassa kunnossa, olisi taloudelliselta kannalta niin edullinen, että sen kävisi asettaminen raitiotieliikenteen edelle. Raitiotieyhtiön osake-enemmistön hankkiminen sitä paitsi tietäisi

kehityksen jatkamista tähän asti alotettuun suuntaan, vaikkakin huomioon ottamalla kaupungin vaatimuksia tähänastista suuremmassa määrässä, vähitellen lunastamalla raitiotielaitos, joka lunastus luultavasti ennemmin tai myöhemmin tulisi toimitettavaksi.

Rahatoimikamari esitti

kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden ostoon osotetaan enintään 5,250,000 markan määrä, suoritettavaksi tätä tarkoitusta varten erittäin otettavasta kotimaisesta obligatsionilainasta, joka juoksee 5 %:n korolla ja jonka kuoletusaika on 32 vuotta; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asian mukaisen vahvistuksen;

samoin kuin varsinaisen kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että rahatoimikamari saa toimekseen lunastaa nyt tarjotut ynnä mahdollisesti ennen toukokuun 1 päivää tarjottavat raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeet edellä esitetyin ehdoin; sekä

että rahatoimikamarin on tehtävä edellä mainittujen päätösten johdosta tarpeelliset ehdotukset.

Kaksi rahatoimikamarin jäsentä ehdotti kamarin lausuntoon liittyvässä vastalauseessa puheena olevaa osakkeiden myyntitarjousta hylättäväksi, sekä esitti ehdotuksensa perustelemiseksi pääasiassa seuraavaa:

Lunastettuaan ainoastaan 5,059 raitiotieyhtiön osaketta, mikä olisi noin 54 % kaikista osakkeista, kaupunki tosin omistaisi yhtiön osake-enemmistön, mutta ei kuitenkaan yhtiön sääntöjen johdosta olisi määrääjänä yhtiössä, ja kun yksityisten osakkaiden etu tietysti tarkoitti mahdollisimman suuren osingon saamista eikä kaupungin kunnallispoliittisten tarkoitusten edistämistä, tietäisi tämä, että kaupunki, ostettuaan lähes kolmella miljoonalla markalla itsensä yhtiön osakkaaksi, ei ollut päässyt askeltakaan eteenpäin. Tämän johdosta kaupungille pitäisi, jotta lunastaminen voisi tulla kysymykseen, olla taattu oikeus lunastaa enemmän kuin 1/10 kaikista osakkeista. Tämänlaatuista tarjousta ei kuitenkaan ollut olemassa.

Laskettaessa tšekäläisen raitiotieliikkeen kannattavuutta, sitenkun kaupunki oli sen ottanut haltuunsa, oli muistettava, että täällä nykyään vallitsevan katsantokannan mukaan vaatimukset raitiotieihin nähden, niiden tultua kaupungin haltuun, kohoaisivat, samalla kun liikkeen palveluskunta aivan luultavasti vaatisi palkkoja tuntuvasti korotettavaksi. Nämä seikat aikaansaivat vuosivoiton vähenemisen. Ja samaan suuntaan vaikuttaisi sekin seikka, että kaupungin olisi pakko laajentaa raitiotieverkkoa erinäisillä linjoilla, jotka ainakin alkuvuosina antaisivat sangen vähän, eräissä tapauk-

sissa ehkä tuskin mitään korkotuloa. Kun eräitten teknikkojen mielestä tähänastiset poistot olivat olleet liian pienet, olisi näitä lisättävä, minkä johdosta voitto tietenkin yhä vähenisi.

Osakkeista pyydetty hinta oli sekä yhtiön pääomaan että jaetuihin osinkoihin nähden aivan liian korkea.

Siksi kunnes kaupunki sai oikeuden lunastaa laitoksen, voisi se tulla toimeen joko itse rakennuttamalla uusia raitiotielinjoja, joita yhtiö tahi kaupunki itse liikennöi, tahi käyttämällä automobiiliomnibusseja.

Lopuksi huomautettiin siitä kunnan velkain lisääntymisestä, minkä tämä kauppa tuottaisi. Ei nimittäin riittänyt vain kaikkien osakkeiden ostoon käytettävä määrä, hiukan yli 5 miljoonan markan, vaan kävi myös tarpeelliseksi hankkia rahoja yhtiön juoksevain velkain, lähes miljoonan markan, maksamiseen sekä liikkeen laajentamiseen rakentamalla uusia raitiotielinjoja ja ehkä lisäksi hankkimalla tarpeellista liikkuvaa kalustoa yhdellä tahi kahdella miljoonalla markalla. Tehdyn tarjouksen hyväksyminen lisäisi siten kunnan velkoja noin kahdeksalla miljoonalla markalla.

Edellä mainittu kaupunginvaltuuston asettama valiokunta lausui asiasta antamassaan, helmikuun 22:ntena päivätyssä mietinnössä 1) m. m. seuraavaa:

Hyväksymällä herra Nykoppin tarjous tulisi kaupungille taa-tuksi 5,059 osaketta kaikkiaan 9,375:stä, toisin sanoin hiukan enemmän kuin puolet, mutta ei läheskään rahatoimikamarin mainitsemää osaa kaikista osakkeista. Valiokunnan käsityksen mukaan ei ollut toiveita, että kaupunki voisi nyt asetetuilla ehdoilla hankkia sitä osakemäärää, mikä ehdottoman ääntenemmistön saavuttamiseksi oli tarpeellinen, vaan näytti pikemmin olevan odotettavana, että kaupunki pääosakkaana saisi vastaansa lujan ja yksimielisen vastustuspuolueen, joka edellä mainitun, yhtiöjärjestyksessä olevan määräyksen nojalla valvoisi etujaan ja sanelisi yhtiökokouksen päätökset.

Kahdesta ensimmäisestä rahatoimikamarin mainitsemasta kaupungin kulkulaitoskysymyksen ratkaisukeinosta ja niiden toimeenpanemisen mahdollisuudesta ei nykyhetkellä ollut olemassa tarkempaa selvitystä enempää teknilliseltä kuin taloudelliseltakaan kannalta. Tuollaisen täydellisen selvityksen esittäminen tuskin olisi ollut mahdollinenkaan sen täpärän ajan johdosta, mikä kamarilla oli ollut käytettävänä asiaa valmistellakseen. Valiokunta oli kuitenkin tahtonut huomauttaa että, ennenkuin tuollainen teknillinen ja taloudellinen selvitys täysin jäävittömältä ammattimiestaholta oli saatu pohjaksi

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

asian arvostelemiselle, olisi kaupungille arveluttavaa noudattaa raha-toimikamarin osottamaa kolmatta keinoa, luulotellun osake-enemistön hankkimista yhtiössä. Päinvastoin näytti ehdottomasti olevan asetettava vaatimus että kysymys, oliko kaupungin mahdollista itse rakentaa ja liikennöidä raitioiteitä, ehkä käyttämällä kunnan sähkölaitosta voimalähteenä, samoin kuin myös kysymys kunnallisen auto-omnibusliikenteen tahi muiden liikennevälineiden käytäntöön ottamisesta, joita rivakasti kehittyvä teknikka ehkä tarjosi, ensin oli otettava perin pohjin tutkittavaksi, ennenkuin kaupunki päätti nykyiseen raitiotieyritykseen sitoa miljooniin nousevaa pääomaa.

Mitä tuli kysymykseen, kävikö suunniteltua osittaista osakkeiden ostoa pääomansijoituksena pitäminen kunnalle edullisena ja kävikö sitä puoltaminen puhtaasti liikenäkökannalta, huomautti valiokunta, että edellyttäen kaupungin onnistuvan saamaan haltuunsa raitiotieyhtiön kaikki osakkeet tarjotusta 560 markan hinnasta osake, nousisi koko se summa, josta kaupunki sitoutuisi vastaamaan, siihen luettuina yhtiön velat viime tilinpäätöksen mukaan, tasaluvuin 8,600,000 markkaan. Arvion mukaan lienee laitosten teknillinen arvo nykyään noin 5,600,000 markkaa. Se noin 3,000,000 markan liikahinta, mikä niinmuodoin oli poistettava 20 vuoden kuluessa, jotta laitoksen arvo vuonna 1933 likimain vastaisi sitä teknillistä arvoa, josta kaupunki toimilupakirjan mukaan oli oikeutettu mainittuna vuonna omakseen lunastamaan raitiotielaitoksen, vaati vuotuismaksuna 240,000 markkaa, edellyttäen korkokannan olevan 5 %. Sen vuotuisen siirron määrästä, mikä vaadittiin laitoksen pysyttämiseksi asianmukaisessa kunnossa, vallitsi asiantuntijain keskuudessa eri mieliä. Raitiotieyhtiö oli uudistusrahastoon vuosittain siirtänyt 300,000 markkaa, jota määrää valiokunnan mielestä ei käynyt pitäminen liian suurena, kun otettiin huomioon teknikan nopea kehitys ja se kokemus, mikä oli olemassa melko suurten korjausten ja uudistusten tarpeellisuudesta verraten lyhyiden väliaikain kuluttua. Joulukuun 31 päivänä 1912 tehdyn tilinpäätöksen mukaan oli raitiotieyhtiön bruttovoitto, kun menot hoidosta, käytöstä ja laitoksen voimassapidosta, mutta ei korkomenoja, vähennettiin tulojen summasta, 752,990 markkaa. Tällä perusteella saatiin siis seuraava kannattavaisuuslaskelma:

Siirto laitosten uudistamiseksi	Smk 300,000: —
Liika-arvon poisto	„ 240,000: —
Voitto	„ 212,990: —

Mainittu voitto, 212,990 markkaa, vastasi ainoastaan 3.8 % laitosten lasketusta teknillisestä arvosta, 5,600,000 markasta, ja oli joka ta-

pauksessa riittämätön korvaamaan liikkeeseen pannun pääoman korkoa, joten vuosittain olisi tarpeen kaupungin varoista lisäystä laskelman tasottamiseksi.

Että pyydetty hinta, jos oletettiin kaupungin olevan osakkeenomistajana, oli liian korkea ei ainoastaan laitosten pääoma-arvoon katsoen, vaan vastedes odotettavina oleviin osinkoihinkin verraten, oli valiokunnan mielestä ilmeistä. Kaupunki itse maksoi 5 % osakkeiden ostoon käytettävistä varoista. Tämän korkokustannuksen korvaamiseksi tarvittaisiin 14 % osinkoa, eli 2 % sen lisäksi, mitä vuodelta 1912 oli ehdotettu jaettavaksi. Tosin oli liikenteen lisääntymistä odotettavana sikäli kuin kaupunki ja sen asukasluku kasvoivat, mutta toimeenpantavat laajennukset, jotka etusijassa tyydyttivät kaupungin laitaosain liikennetarpeita, eivät tuottaisi yhtiölle samaa suhteellista liikennetulojen lisäännystä kuin kaupungin taajimmin asuttujen osain halki kulkevat linjat. Päinvastoin oli oletettavissa, että näillä uusilla linjoilla monet vuodet olisi tuntuvasti pienempi liikenne, minkä johdosta ne vaikuttaisivat koko liikkeen taloudelliseen tulokseen. Kaupungin keskustaan suuntautuva uusien esikaupunkilinjain johdosta lisääntynyt liikenne vähitellen enemmän ja enemmän rasittaisi keskikaupungin linjoja ja vaatisi hankkimaan näille runsaampaa liikkuvaa kalustoa tuottamatta vastaavia tuloja.

Osakkeiden arvoa määrätessä oli niinikään huomioon otettava, että liike oli kaupungin vain määrääjäksi myöntämän toimiluvan varassa. Tätä seikkaa vastaisi valiokunnassa lausutun käsityksen mukaan se seikka, että toimilupakauden päättyessä osakkeiden oston kautta osa vastaista kauppahintaa kuittautuisi sitä osuutta vastaan, mikä kaupungilla oli yhtiössä. Mutta tätä kysymystä arvostellessa ei saanut sivuuttaa sitä seikkaa, että teknikan kiihtymistään kiihtyvä kehitys voi saattaa nykyisten laitosten teknillisen arvon toimilupakauden päättyessä aivan näennäiseksi.

Siten eri näkökannoilta tarkastettuaan esillä olevaa kysymystä oli valiokunta tullut siihen käsitykseen:

että tehdyn tarjouksen hyväksyminen ei antanut takeita siitä, että kaupunki saavuttaisi haluamansa vaikutusvallan yhtiön asioihin;

että kysymys niistä muista keinoista, joita oli tarjona kunnan paikallisliikenteen järjestämiseksi, ei vielä ollut saanut osakseen sitä perinpohjaista selvitystä, mikä oli tarpeellinen, jotta kävisi arvos-teleminen kysymystä kaupungin osakkuudesta raitiotieyhtiössä; sekä

että ehdotettu osakkeiden osto pääomansijoituksena sinänsä ei ollut kaupungille edullinen.

Eriävän käsityksen tässä kohden olivat valiokunnassa lausuneet herrat af Forselles ja Stenroth, jotka mietinnön oheisessa vasta-

lauseessa tarkemmin esittämillään syillä puolsivat rahatoimikamarin ehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta esitti, että lisätty kaupunginvaltuusto asian silloisessa vaiheessa epäisi rahatoimikamarin esityksen.

Kun asia, josta herra Nykopp oli valtuustolle lisäksi antanut helmikuun 22:nä päivätyn kirjotuksen ilmoittaen tarjouksensa silloin käsittävän 5,444 raitiotieyhtiön osaketta, esiteltiin lisätylle kaupunginvaltuustolle, päätti 1) tämä 44 äänellä 34 vastaan, jotka annettiin valiokunnan ehdotuksen hyväksymisen puolesta, hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen ensimmäisen ponnin, ja annettiin varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia päätökselle asianmukainen vahvistus.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti 2) sitten sekä alistaa lisätyn valtuuston päätöksen edellä mainitun obligatsioonilainan ottamisesta k. senaatin vahvistettavaksi, samalla ilmoittaen että obligatsioonien tekstin ja lainan kuoletuksuunnitelman ehdotus aikansa lähetettäisiin senaatin vahvistettavaksi, että myös antaa rahatoimikamarin tehtäväksi lunastaa siihen asti tarjotut ja ennen toukokuun 1 päivää lisäksi lunastettavaksi tarjottavat raitiotieyhtiön osakkeet kamarin viimeksi mainitussa kirjelmässä esitetyn ehdoin, ja tuli kamarin muutoin valtuustolle antaa ne ehdotukset, joita valtuuston päätöksen johdosta asiassa oli tarpeen.

Kirjelmässä maaliskuun 17 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle laatimansa edellä mainitun uuden lainan obligationi- ja korkolipputekstin sekä lainaehtojen ynnä kuoletuksuunnitelman ehdotukset. Kirjelmässä lausui kamari m. m. seuraavaa:

Koko lainasumma oli 5,025,000 markkaa, lukien osakkeen hinnaksi 536 markkaa ilman 1912 vuoden osinkolippua sekä edellyttäen kaupungin ostavan kaikki osakkeet. Kun varsin luultavasti ei näin kuitenkaan kävisi, jäisi kaupungin haltuun yhtä monta obligatSIONIA kuin yksityisten hallussa vastedes olisi osakkeita. Korke maksettaisiin puolivuositain, tammikuun 2 ja heinäkuun 1 päivänä, ensi kerran tammikuun 2 päivänä 1914. Lainanehtoihin oli pantu määräys, että kaupunki oli oikeutettu ennen arpomista julkiselle notaarille näyttämään vähitellen oston kautta hankkineensa obligatSIONEJA sen määrän, mikä vahvistetun kuoletuksuunnitelman mukaan oli kulloinkin kuluvana vuonna arvottava, jossa tapauksessa arpomista ei toimitettaisi sinä vuonna. ObligatSIONIT päivättäisiin toukokuun 1:senä 1913, ne allekirjottaisi joku kamarin jäsen ja virkamies ja rahatoimikonttori panisi ne kirjoihin. Osinkoliput varustettaisiin rahatoimikamarin puheenjohtajan ja kaupunginkamreerin nimikirjotuksen jäljennöksellä.

1) Lis. valt. pöytäk. helmik. 28 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 28 p. 1 §.

Tarpeellisten obligatsioonien ja korkolippujen painatuskustannukset nousivat hankitun tarjouksen mukaan 5,850 markkaan. Kun tätä määrää ei käynyt paneminen lainakustannusten y. m. tiliin, koska kaupunki ei saanut obligatsioneista käteistä arvonvasfinetta, esitti rahatoimikamari, että tähän tarkoitukseen myönnettäisiin erityinen määräraha.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä sille lähetetyt Helsingin kaupungin 1913 vuoden obligatsioonilainan obligatsioni- ja korkolipputekstin, lainaehtojen ja kuoletussuunnitelman ehdotukset;

k. senaatilta anoa vahvistusta niille; sekä

käyttövaroistaan osottaa edellä mainitut 5,850 markkaa.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 1).

Maistraatin kirjelmässä toukokuun 15 päivältä ilmoitettiin 2) kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 8 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston päätöksen edellä puheena olleen obligatsioonilainan ottamisesta, kuitenkin sillä ehdolla että lainaan kuuluvia obligatsioneja ei saanut antaa pois, ennenkuin obligatsioonitekstillä ja kuoletussuunnitelmalle oli hankittu asianmukainen vahvistus.

Kirjelmässä toukokuun 15 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että määrääjän kuluessa oli kaikkiaan 8,819 Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osaketta tarjottu kaupungin lunastettavaksi vahvistetuin ehdoin, joten yksityishenkilöjen haltuun jäisi ainoastaan 556 osaketta. Yhtiön voimassa olevain sääntöjen mukaan kaupungilla siis olisi ehdoton enemmistö yhtiökokouksessa. Lisäksi ilmoitti kamari, että määrääjän umpeen mentyä 12 henkilöä oli tarjonnut kaikkiaan 120 yhtiön osaketta lunastettaviksi samoilla ehdoilla. Esittämänsä syiden nojalla kamari kuitenkin ehdotti, että kaupunginvaltuusto hylkäisi viimeksi mainitun tarjouksen. Valtuusto hyväksyi 3) rahatoimikamarin esityksen.

1914 vuoden menosääntöön merkittiin 4) 4,708,224 markkaa Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden ostoa sekä 66,464 markkaa 1913 vuoden obligatsioonilainan kuoletusta ynnä 351,455 markkaa 20 penniä saman lainan korkoa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,064 markan 45 pennin lisämäärärahan aikaisemmin osotetun rahamäärän lisäksi uusien kadunnimikilpien hankkimiseksi ja panettamiseksi kulmataloihin.

Lisämääräraha
kadunnimikilpien
panettamiseksi
kulmataloihin.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 31 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 2 §. —
3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 7 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 31 §.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 12 päivänä 1912 oli päättänyt ¹⁾ kaupungin täydellisen historian laadittavaksi sekä antanut erään komitean toimeksi laatia lähemmän ehdotuksen asiasta ynnä teoksen ohjelman kustannusarvioineen sekä ehdotuksen siitä, millä tavoin teoksen arvioidut kustannukset olisi suoritettava, antoi komitea helmikuun 15:ntenä päivätyn mietinnön ²⁾ asiasta. Mietinnössä esitti komitea m. m. seuraavaa:

Kysymys kaupungin historian aikaansaamisesta.

Näytti olevan asian luonnossa, että historiallinen teos, jonka tuli antaa yhtäjaksoinen kuva kaupungin kehityksestä vanhimmista ajoista nykyisiin asti, oli, voidakseen vastata tarkoitustaan, suunniteltava verraten laajalle pohjalle. Komitea oli sitä mieltä, että teos olisi jaettava kolmeen eri niteeseen, joista kukin käsittäisi noin 530 painosivua eli siis yhteensä noin 1,600 painosivua, mikä vastaisi 100 painoarkkia isonlaista oktaavokokoa. Ensimmäinen nide käsittäisi ajan kaupungin perustamisesta kunnallishallinnon uudistamiseen asti eli niinmuodoin ajanjakson 1550—1875. Toinen pääosa, joka käsittäisi Helsingin kehityksen viime vuosikymmeninä, olisi aineen laajuuden ja runsauden vuoksi sopiva jakaa kahteen niteeseen. Tällä tavoin osittamalla aine jaettaisiin teoksen sisällitys sitten aliosastoihin ja lukuihin komitean laatiman ehdotuksen mukaisesti.

Ensimmäiseen niteeseen sisältyvän kaupungin historian osan laatimisen kävisi antaminen toimeksi yhdelle ainoalle henkilölle tahi myös, jakamalla aineen, kahdelle tahi enintään kolmelle kirjottajalle. Sitä vastoin näytti muihin niteisiin kohdistuvat moninaiset aineet ja kysymykset olevan sopiva antaa ammattimiesten käsiteltäviksi kunkin eri alallaan. Kun tietenkin oli mitä tärkeintä, että puheenalaiseen työhön saatiin ainoastaan sellaisia kirjottajia, jotka tietoihin, kokemukseen ja asiantuntemukseen nähden olivat täysin pystyviä tehtäväänsä, olisi annettava komitean toimeksi asettua yhteyteen halullisten sopivain henkilöjen kanssa. Tehtävän arkaluontoisuuteen nähden komitea sitä paitsi pyysi saada tässä kohden täyden toimivallan sekä oikeuden tehdä asianomaisten kanssa lopullisen sopimuksen, jota vastoin komitean tulisi, sittenkun kaikki kirjottajat oli valittu, tästä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle.

Komitea oli ollut sitä mieltä, että teos olisi julkaistava maamme molemmilla kielillä. Asianomaisilla kirjottajilla olisi täysi valta käyttää kumpaa kieltä halusivat, ja tekijän silmälläpidon alaisena syntynyt ja hänen tarkastamansa käännös kävisi alkuperäisestä.

Työn yhtenäisen ja suunnitelmanmukaisen suorituksen aikaansaamiseksi näytti sen tarkempi järjestäminen ja silmälläpito kaupunginvaltuuston ylivalvonnan alaisena olevan annettava tehtäväksi

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 172. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

erityiselle valtuuston asettamalle toimituskomitealle, johon kuuluisi päätoimittaja ja kaksi neuvonantajajäsentä, joitten kaikkien tulisi tämän työlään tehtävän suorittamisesta saada kohtuullinen palkkio.

Arviolta kestäisi työn suoritus kaikkiaan viisi tahi kuusi vuotta. Oli niin ollen laskettavissa, että teos olisi valmiina viimeistään vuonna 1919 eli sadan vuoden kuluttua siitä, kun kaupunki todellisesti korotettiin maamme pääkaupungiksi, mikä, niinkuin tunnettu, tapahtui muuttamalla hallitusvirastot Turusta tänne vuonna 1819.

Kustannukset tämän laajan teoksen julkaisemisesta olivat asian nykyisessä vaiheessa vain likimain laskettavissa. Tekijäpalkkioksi oli komitea ajatellut 220 markkaa painoarkilta eli kaikkiaan 22,000 markkaa. Painatuskustannuksia olisi noin 90 markkaa arkilta eli siis molemmilta painoksilta yhteensä 18,000 markkaa. Kun teokseen tietenkin tulisi lukuisia kuvia ja karttaliitteitä, oli näiden kustannukset laskettava ainakin 8,000 markaksi. Käännöstyöstä oli laskettu olevan kustannuksia 7,000 markkaa, paperista 9,000 markkaa, nitomisesta ja kansilehdistä 5,000 markkaa, jota paitsi toimituskomitean palkkioiksi ja erinäisiin muihin menoihin tarvittaisiin kaikkiaan 6,000 markkaa.

Tämän vastapainoksi olisi pantava kirjakaupoista saatavat tulot teoksen myymisestä, joka erä nykyään tuskin oli lähimainkaan arvioitavissa.

Teoksen julkaisemiseen tarpeellinen rahamäärä asetettaisiin tilityksen ehdolla tarpeen mukaan työn edistyessä toimituskomitean käytettäväksi. Vuotuinen määrärahan tarve olisi tosin lasketun kuusi-vuotiskauden kuluessa jossain määrin epätasainen, sen johdosta että menot painatusaikana suhteellisesti kohoaisivat, mutta komitea oli sitä mieltä, että menosumma nousi kutakuinkin tasaisesti 12,000 markan vaiheille kunakin rahainhoitovuotena sekä että rahainhoitovuoden päättyessä mahdollisesti jälellä oleva ylijäämä olisi siirrettävä seuraavaan vuoteen.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

pääasiassa hyväksyä komitean valmistaman Helsingin kaupungin historian laatimishojelman sekä komitean työn suoritusta varten esittämän likimääräisen kustannuslaskelman;

valtuuttaa komitean teoksen kirjottamista varten tekemään sopimuksia halullisten ja tehtävään pystyvän henkilöjen kanssa;

antaa teoksen julkaisemisen välittömän silmälläpidon tehtäväksi toimituskomitealle, johon kuuluisi päätoimittaja ja kaksi neuvonantajajäsentä, joitten kaikkien tulisi toiminnastaan saada kohtuullinen palkkio; sekä

käskeä komitean ilmoittaa valtuustolle, ketä henkilöjä oli puhuteltu kyseenalaisen teoksen kirjottajiksi, sekä antaa tarkempi ehdotus toimituskomitean kokoonpanoon ja toimintaan nähden.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli palauttanut ¹⁾ asian komiteaan lausunnon saamiseksi siitä, eikö teoksen tulisi päättyä varhaisempaan ajankohtaan, sekä komitea maaliskuun 3 päivänä päivätyssä mietinnössään ²⁾ esitettyjen syiden nojalla oli pysynyt aikaisemmin antamassaan ehdotuksessa, päätti ³⁾ valtuusto hyväksyä komitean edellä kerrotun esityksen.

Komitea antoi sittemmin toukokuun 6:ntenä päivätyin mietinnön ⁴⁾. Siinä esitettiin luettelo, jossa toiselta puolen mainittiin teosta varten laadittu kaavio, jonka järjestykseen komitea oli tehnyt vähäisiä, mielestään tarpeellisia muutoksia, sekä toiselta puolen ne henkilöt, joiden kanssa komitean oli onnistunut tehdä lopullinen sopimus asianomaisten osien kirjottamisesta.

Samalla komitea mainitsi, että filosofianmaisteri T. Hartman, joka oli ottanut kirjottaakseen kaupungin historian ensimmäisen niteen, oli pannut ehdoksi, että hänelle, paitsi sovittua tekijäpalkkiota, annettiin 1,000 markan matka-apuraha työn vaatimain arkistotutkimusten toimittamiseksi Ruotsissa. Komitea oli katsonut olevan hyväksyminen tämän ehdon, ja pantaisiin mainittu matka-apuraha maksettavaksi kaupunginvaltuuston hyväksymän likimääräisen kustannusarvion „sekalaisia kustannuksia“ nimisestä erästä.

Edellä mainitun toimituskomitean toiminnan ja toimivallan ulkopuolisiin äärioviivoihin nähden esitti komitea kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että toimituskomitean, joka, jonkin sen jäsenen saadessa esteen tahi erotessa, saa itse täydentää itsensä, on toimitettava teoksen julkaisemisen välitön silmälläpito sekä aineen jako eri kirjottajain kesken;

että toimituskomitea saa tarpeen mukaan täydentää avustajain lukua tekemällä sopimuksen sopivain kirjottajain kanssa;

että toimituskomitea saa tilitysvollisena käyttää varoja, jotka kaupunginvaltuusto vuosittain rahasääntöä järjestäessään mainitun komitean esityksestä asettaa sen käytettäväksi tässä puheena olevaan tarkoitukseen; sekä

että toimituskomitea saa tilitysvollisena käyttää senkin 5,000 markan suuruisen ennakkomäärärahan, mikä kuluvan vuoden rahasäännössä on osotettu työn alkuunpanoa ja järjestämistä varten.

Mitä taas vastaisen toimituskomitean jäsenistöön tuli, ilmoitti komitea, ettei sen vielä ollut onnistunut aikaansaada alustavaa sopimusta henkilöjen kanssa, jotka olisivat halukkaat ottamaan mainitun komitean jäsenille koituvan työlään ja vaativan tehtävän huolek-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 34 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45.

seen. Kun kuitenkin eräisiin valmisteleviin toimenpiteisiin, esimerkiksi aineen laajuuden mukaiseen jakamiseen eri kirjottajain kesken y. m. s. oli lähimmässä tulevaisuudessa ryhdyttävä eikä komitea kokonaisuudessaan sopivasti voinut hoitaa tuollaista tehtävää, ehdotti komitea väliaikaisena toimenpiteenä, että kaupunginvaltuusto:

valitsisi väliaikaisen valtuuskunnan, johon kuuluisivat komitean jäsenet herrat von Bonsdorff ja Ruuth, sekä komitean sihteeri, ent. prokuraattorinsihteeri J. R. Ugglä ja jonka tulisi toistaiseksi johtaa työn alkuunpanoa ja järjestämistä sekä muutoin saada käyttää sitä toimivaltaa, mikä tässä edellä oli ehdotettu toimituskomitealle annettavaksi; samoin kuin

käskisi tämän väliaikaisen valtuuskunnan aikanaan kaupunginvaltuustolle ehdottaa toimituskomitean lopulliset jäsenet.

Tämän komitean esityksen kaupunginvaltuusto kaikin puolin hyväksyi ¹⁾.

Matka-apuraha rakennustarkastaja M. Gripenbergille ja rakennusinsinööri A. Nikanderille.

Maistraatin kirjelmässä toukokuun 17 päivältä tehdyn esityksen johdosta, että rakennustarkastaja M. Gripenbergille ja rakennusinsinööri A. Nikanderille annettaisiin matka-apuraha, jotta he voisivat tutustua rakennusteknikan ja rakennustarkastuksen kehitykseen ulkomailla, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto 26 äänellä 19 vastaan käyttövaroistaan puheena olevaan tarkoitukseen myöntää mainituille henkilöille kumpaisellekin 900 markkaa, velvoittaen heidät antamaan matkakertomuksen.

Matka-apuraha arkkitehti A. Gauffinille.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti A. Gauffinille 800 markan matka-apurahan varatakseen hänelle tilaisuuden yhden kuukauden aikana ulkomailla tutustua asuntotarkastukseen, velvoittaen Gauffinin kuukauden kuluessa kotiin palaamisestaan antamaan lautakunnalle matkakertomuksen, ja oli määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Matka-apuraha sihteeri E. Bööckille.

Työväenasiain lautakunnan esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan sihteerille, lakitieteenkandidaatti E. Bööckille 1,000 markan matka-apurahan valmistakseen hänelle tilaisuuden kuuden viikon aikana ulkomailla tutustua kunnallisen asuntopoliitiikan järjestykseen ja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiskysymykseen, velvoittaen Bööckin aikansa antamaan sosialilautakunnalle matkakertomuksen, ja oli määräraha suoritettava valtuuston käyttövaroista.

Matka-apuraha tyttöjen ammattikoulun

Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto mainitun koulun johtajattarelle ja taloushoidon

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 8 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 23 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 24 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 25 §.

ensimmäiselle opettajattarelle kumpaisellekin 300 markan matka-apurahan, jotta he voisivat ottaa osaa Gööteporissa kesällä 1913 pidettävään toiseen pohjoismaiseen koulukeittiöopettajatarkokoukseen, ja oli määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 10,656 markan 50 pennin määrärahan huonekalujen y. m. ostamiseksi seurahuoneelle.

Kaupungin hätäapukomitean ²⁾ esityksestä osotti ³⁾ kaupunginvaltuusto 500 markkaa tarpeellisten työkalujen hankkimiseksi työtömille henkilöille, jotka olivat halukkaita lähtemään maaseudulla oleville työpaikoille, sekä erittäin hellittävässä tapauksissa vähäisten raha-avustusten jakamiseksi tuollaisille työntekijöille, ja oli määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin hätäapukomitean kirjelmässä marraskuun 20 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa komitean täällä tammikuun 1914 lopulla toimeenpanemaan yleisen työttömyyslaskun pääasiallisesti mainitussa kirjelmässä esitetyn ohjelman mukaisesti, minkä ohessa valtuusto tähän tarkoitukseen myönsi 1,150 markan määrärahan, joka oli merkittävä mainitun vuoden menosääntöön.

Kaupungin hätäapukomitean kirjelmässä marraskuun 8 päivältä tehtyä esityksen sepelikivenhakkuun järjestämisestä työtömille ja rahatoimikamarin annettua lausunnon ⁵⁾ asiasta päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto kivenloushintaa mainittua tarkoitusta varten toimeenpantavaksi eräillä kaupungin myymättömillä tonteilla sekä tätä tarkoitusta varten kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 40,000 markkaa, joka rahamäärä oli takaisin saatava panemalla näille tonteille korkeampi yksikköhinta niitä myytäessä.

Samalla päätti kaupunginvaltuusto sepelikivenhakkuusta toistaiseksi maksettavaksi korvausta 3 markkaa m³:ltä, ollen rahatoimikamarin kuitenkin hätäapukomitean kanssa neuvoteltuaan annettava selvitys siitä, voiko työmies elättää itseään ja perhettään mainitun yksikköhinnan mukaisilla tuloilla, vai olisiko korvaus ehkä korotettava 4 markkaan m³:ltä.

Kaupungin hätäapukomitean esityksestä ja rahatoimikamarin lausunnon hankittuaan päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto sekä myöntää 8,000 markkaa maksettavaksi Helsingin kaupunkilähetykselle työansion hankkimiseksi työtömille naisille talvella 1913—14 lähemmin

johtajattarelle ja yhdelle opettajattarelle.

Määräraha huonekalujen y. m. ostamiseksi seurahuoneelle.

Määräraha työkalujen hankkimiseksi työtömille.

Työttömyyslasku.

Sepelikivenhakkuun järjestäminen työtömille.

Määrärahoja työttömien avustamiseksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 31 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 228 ja seur. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 26 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 13 §. — ⁵⁾ Rtk. kirj. jouluk. 1 p. n:o 809. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 14 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 11 §.

määrätyin ehdoin että myös vaivashoitohallituksen käytettäväksi asettaa 10,000 markkaa eräin ehdoin jaettavaksi työttömäin perheiden avustukseksi, ja oli nämä määrärahat pantava maksettaviksi valtuuston käyttövaroista.

Määräraha hätäapukomitean menojen suoritukseen.

Kaupungin hätäapukomitean esityksestä osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 500 markkaa komitean juoksevain menojen ja sihteerin-palkkion suoritukseen, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha Helsingin pörssin voimassapitoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 7,743 markan 3 pennin määrärahan Helsingin pörssin voimassapitoon vuonna 1912.

Evättyjä rautatienrakennusehdotuksia.

Kokouksessaan huhtikuun 30 päivänä 1912 päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto m. m.:

1) asettaa viisihenkilöisen rautatievaliokunnan, jonka tuli:

a) tarkemmin tutkia Helsingin—Pusulän rautatiehanketta ja ehdottaa millä tavoin ja millä määrällä kaupunki voi taloudellisesti ottaa osaa sen toteuttamiseen;

b) järjestää ja ottaa muiden asiaa harrastavain kuntain kera osaa Helsingin ja Viipurin väliselle alueelle Riihimäen—Viipurin rautatielinjan eteläpuolelle teetettävään uusien rautatielinjain taloudellisten edellytysten selvittämistä tarkoittavaan tutkimukseen;

c) jos olot vaativat, asettua yhteyteen jonkin niiden suunnitelmain edustajain kanssa, jonka katsotaan ansaitsevan erityistä huomiota; sekä

d) kaupunginvaltuustolle tehdä ne esitykset ja ehdotukset, joita valiokunnan työ aiheuttanee; samoin kuin

2) valiokunnalle kaupunginvaltuuston käyttövaroista myöntää 10,000 markan määrärahan tilinteon ehdolla käytettäväksi edellä mainittujen tutkimusten kustantamiseen.

Mainittu valiokunta antoi helmikuun 17:tenä päivätyn mietinnön ⁴⁾, jossa esitettiin m. m. seuraavaa:

Oli asian luonnossa, että linjat, joiden täytettävänä oli tärkeämpi tehtävä maamme kulkulaitoksissa, rakensi ja käytti valtio, ja edellytettävä oli, että valtioratajärjestelmää vastedeskin meillä johdonmukaisesti toteutettiin, mikäli koski emäratioja ja liikennekanalta katsoen huomattavia rautateitä, näin jo senkin johdosta että tuollaisten linjain rakentaminen yleensä kävi liian rasittavaksi yksityiselle yritteliäisyydelle. Sitä vastoin oli rautatiepolitiikassamme otettu käytäntöön se periaate, että pienemmät haara- ja sivuradat, jotka olivat verraten paikallista laatua, haitatta kävi

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 36 §.
— 3) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 173 ja seur. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

jättäminen yksityisen alotteen huollettaviksi. Tuollaisten yksityisten imuratojen syntymistä oli valiokunnan mielestä kaupungin taholta helpotettava ja edistettävä.

Varovainen kunnallispolitiikka kuitenkin vaati, ettei kaupunki antautunut muihin yrityksiin kuin semmoisiin, jotka olivat järjestyksellisesti suunniteltuja sekä nojasivat varmoihin laskelmiin ja selvään ohjelmaan. Edellytyksenä avustuksen saamiselle kaupungin taholta oli, että yritys rahalliselta kannalta tarjosi riittäviä takeita siitä, että aiottu rata tehtiin luja ja että sitä voitiin tarmokkaasti käyttää hyödyksi sekä että sen kannattavuus oli taattu. Sen lisäksi oli valiokunta sitä mieltä, että kaupungin avustuksen ehdoksi yleensä oli pantava, että kaupungin alueelle tahi sen välittömään läheisyyteen johdetut yksityiset rautatieyritykset kävi liittämisen valtionrautateihin, s. o. tehtiin leveäraitteiset.

Mitä tuli kysymykseen, millä tavoin kaupungin olisi edistettävä sille hyödyllisten imurataiden syntymistä, ei näyttänyt olevan edeltäpäin paneminen yleisiä ohjeita, vaan oli tarpeellista, että kaupunki kussakin eri tapauksessa asianhaaroja tutkittuaan ratkaisi, oliko ja missä muodossa kaupungin avustettava hankkeissa olevaa rautatieyritystä. Tässä kohden ajateltavat avustusmuodot olivat lainat, pääomamaksu tahi osakemerkintä sekä obligatsioonien korkotakuu, joka viimeksi mainittu muoto valiokunnan mielestä voi erällä edellytyksillä olla erittäin sopiva ja omansa tarkoitusta edistämään, koska siten välittömästi rasittamatta kaupungin rahassääntöä helpotettiin yksityisen rautatieyrityksen pyrintöä saada lainoja edullisilla ehdoilla.

Esillä oleviin alotteihin nähden valiokunta huomautti, että suunniteltu Helsingin—Viidin—Pusulän rautatie oli Helsingille sangen tärkeä maalaistuotteiden tuontiratana, koska rata puhkaisi rikkaan tuontialueen, missä myös oli melkoisia halkometsävarastoja. Kun kuitenkin rata esillä olevan suunnitelman mukaan rakennettaisiin kapearaiteinen, ei valiokunta ollut katsonut voivansa puoltaa, että kaupunki kävisi yritystä kannattamaan. Valiokunta ei myöskään ollut esitettyä varainhankintasuunnitelmaa ja siihen liittyviä laskelmia tarkastaessaan havainnut olevan takeita siitä, että niin paljon yksityistä pääomaa saataisiin tähän yritykseen, että aiotun radan rakennuttaminen ja käyttö olisi taattu.

Helsingin—Viipurin rannikkorata oli niin tärkeä, että se oli rakennettava valtionratana, joten Helsingin kaupungilla ei näyttänyt olevan aihetta aktiivisesti puuttua tämän rautatieyrityksen valmistelujen järjestämiseen.

Helsingin—Korian rautatie ei valiokunnan mielestä mainittavassa määrässä edistäisi kaupungin etuja, koska radan liikenne-

alueen etäisemmät osat aivan luultavasti edelleen tuottaisivat ja lähettäisivät tavaransa Kotkan rataa pitkin. Kun sitä paitsi nykyään ei ollut minkäänlaisia lähtökohtia yrityksen kannattavuuden arvostelemiseksi ja koko yrityksen suunnitelma näytti perustuvan liian sangvinisiin edellytyksiin, ei kaupungilla vielä liene aihetta ryhtyä yhteyteen tämän ratasuunnitelman aloitteentekijäin kanssa, ainakaan niin kauan kuin perinpohjin harkittua talous-suunnitelmaa ei ollut olemassa.

Keravan—Lahden radalla oli valiokunta havainnut olevan melkoista merkitystä pääkaupungin tuontiratana. Tosin rata ainoastaan noin 30 kilometrillä lyhentäisi Helsingin ja Lahden välimatkaa, mutta tämä rautatieyhteys liittäisi viimeksi mainitun, huomattavaksi liikennekeskustaksi kehittyneen kaupungin laajoine kauppa-alueineen lujemmin pääkaupunkiin, minkä ohessa rata edistäisi liikennettä siirtämällä pois osan liikennettä Helsingin—Lahden emäradan osalta. Sitä paitsi rata kulkisi halki paikkakuntain, mistä olisi odotettavana runsasta maataloustuotteiden tuontia. Valiokunta katsoi tämän radan ehdollisesti ansaitsevan avustusta kaupungin taholta, kuitenkin sillä edellytyksellä että se rakennettiin normaaliraitainen ja liikenneyhteyteen valtionrautateiden kanssa. Kun ei ollut olemassa tätä rataa koskevaa taloudellista tutkimusta eikä kustannus- ja kannattavuuslaskelmaa, oli liian varhaista ottaa tätä asiaa käsiteltäväksi, mutta esimerkiksi Lahden kaupungin taholta tehty vakava aloite näytti voivan saada osakseen harrastusta Helsingin kaupungin puolelta.

Hämeenlinnan—Näpinlahden rata, joka ehdotuksen mukaan rakennettaisiin kapearaitainen eikä niinmuodoin olisi välittömässä liikenneyhteydessä emäradan kanssa, ei valiokunnan mielestä missään tapauksessa voinut tuontiväylänä vetää vertoja Keravan—Lahden linjalle. Tähän nähden ja kun Helsingin kaupungin ei missään tapauksessa pitäne välittömästi ottaa osaa tämän verraten loitolla sijaitsevan ratarakennustyön järjestämiseen, ennenkuin taloudellinen tutkimus oli toimeenpantu ja paikkansa pitäviä kannattavuuslaskelmia esitetty, ei nykyään näyttänyt käyvän puoltaminen toimenpiteisiin ryhtymistä aloitteentekijäin mainitsemaan suuntaan.

Edellä esitetyistä syistä ei valiokunta ollut katsonut olevan aihetta asian nykyisessä vaiheessa kaupunginvaltuustolle tehdä esitystä, että kaupunki edistäisi jonkin edellä mainitun rautatierakennusyrityksen toteuttamista. Niinikään oli valiokunta asettunut varmalle kannalle siinä, että kaupungin ei tulisi sitä varten asettua yhteyteen mainittujen suunnitelmain edustajain kanssa, vaan päinvastoin vastedes mahdollisesti esitettyjen valmiiden suunnitelmain ja niihin kuuluvan täydellisen selvityksen pohjalla harkinnan jäl-

keen kussakin eri tapauksessa ratkaista, oliko apumaksua kaupungin puolelta myönnettävä vai ei. Valiokunta, joka näin ollen ei ollut käyttänyt mitään osaa edellä mainitusta määrärahasta, sentähden esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että esillä olevat rautatierakennusyrityksiä koskevat esitykset eivät nykyään aiheuta toimenpidettä kaupungin puolelta;

että tämä valtuuston päätös on rahatoimikamarin toimesta saatettava asianomaisten alotteentekijäin tiedoksi; sekä

että rahatoimikamarin käsketään ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että edellä mainittu, valiokunnan käytettäväksi asetettu 10,000 markan määräraha poistetaan kaupungin tileistä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto, osin äänestettyään, valiokunnan esityksen.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen käytettäväksi 2,500 markan määrärahan tilaisuuden hankkimiseksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastolle ottaa osaa Leipziginä vuonna 1913 pidettävään „Internationale Baufach-Ausstellung“ nimiseen näyttelyyn.

Määräraha Leipzigin rakennusnäyttelyyn osanottoa varten.

Sen johdosta että Gentin pormestarilta ja kaupungineduskunnalta oli saapunut kutsu ottamaan osaa siellä heinäkuun lopulla 1913 pidettävään kaupunkikongressiin, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, että Helsingin kaupunki ottaisi osaa mainittuun kongressiin, ja valittiin kaupungin valtuutetuiksi siinä herra Ehrnrooth, valtuuston apulaissihteri Ugglä sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jung, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan osotti herroille Ugglälle ja Jungille kumpaisellekin 700 markan matka-avun, jota vastoin herra Ehrnrooth puheena olevaa matkaa varten saisi apurahaa kunnallisen keskustuomiston siihen tarkoitukseen varatuista varoista.

Kaupungin osanotto Gentin kaupunkikongressiin.

Suomen soutuliiton ja Helsingin soutuklubin anomuksen johdosta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1,000 markan määrärahan soutukilpailujen toimeenpanemiseksi täällä kesällä 1913, ja oli määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha soutukilpailujen toimeenpanoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan hankkeissa olevan n. s. suomalaisen viikon järjestämiskomitealle 5,000 markkaa käytettäväksi mainitun viikon tarkoituksen edistämiseen tässä kaupungissa.

Määräraha n. s. suomalaisen viikon johdosta.

Lontoossa vuonna 1914 pidettävän kansainvälisen matkailunäyttelyn pääkomitean tekemän esityksen kaupunginvaltuuston

Evätty esitys kaupungin edustuttamiseksi Lontoon matkailunäyt-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 35 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 28 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 35 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 29 §.

telyä varten asetettavassa komiteassa.

Kysymys kaupungin kaunistamisesta taide-teoksilla.

edustajan valitsemisesta mainitun näyttelyn suomalaiseen jaostokomiteaan valtuusto epäsi 1).

Suomen kuvanveistäjäliiton kaupunginvaltuustolle tekemä esitys taideteosten hankkimisesta kaupungin puistoihin ja julkisiin paikkoihin sekä kuvanveistäjä G. Winterin tarjous taideteosten myymisestä kaupungille lähetettiin 2) valmisteltavaksi siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi.

EväTTY anomus rasisu-luettelolunastamisesta.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa ja kamarin oman lausunnon kera valtuustolle lähetetyssä kirjoituksessa anoi maistraatinsihteeri V. Ekroos, että valtuusto kaupungin omiksi lunastaisi hänen laadittuttamansa kaksikymmentä rasisu-luettelolunastamisesta. Asiasa esiteltäessä epäsi 3) kaupunginvaltuusto edellä mainitun anomuksen.

EväTTY esitys juovutusjuomien käyttöä koskevan tutkimuksen toimittamisesta.

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnan kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen 4) että täällä toimitettaisiin tutkimus juovutusjuomien käytöstä ja sen seurauksista kaupungin väestölle, joka tutkimus olisi joko kaupungin tilastokonttorin tai myös tarkeitusta varten erittäin asetetun komitean toimitettava kunnan varoilla, valtuusto, tilastokonttorin ja rahatoimikamarin lausunnot 4) saatuaan, epäsi 5).

Lausunto Valkonauha-yhdistyksen valtioapua koskevasta asiasta.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 19 päivältä vaadittiin kaupunginviranomaisten lausuntoa siitä, oliko Valkonauha-yhdistys, joka k. senaatilta oli anonut vuodelta 1911 5,000 markan valtioapua Emmaus nimiselle pelastus- ja työkodilleen, saanut tai voisiko se saada kunnalta apurahaa mainittuun tarkoitukseen.

Asiasa esiteltäessä päätti 6) kaupunginvaltuusto, siihen viitaten mitä rahatoimikamari oli asiasta antamassaan lausunnossa esittänyt, maistraatille ilmoittaa, ettei hakija puheena olevassa pelastuskodissaan harjoitettua n. s. pelastustoimintaa varten tavallisesti ollut saanut apurahaa kaupungilta, koska kaupungin perustamalle terveystoimistolle oli katsottu olevan annettava koko se avustusmäärä, mikä siihen tarkoitukseen oli voitu osottaa kaupungin käytettävänä olevasta Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain osuudesta.

Lausunto Helsingin palvelijatyöryhdistyksen valtioapua koskevasta asiasta.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 19 päivältä vaadittiin kaupunginviranomaisten lausuntoa siitä, oliko Helsingin palvelijatyöryhdistys, joka täällä piti voimassa työtä etsiväin nuorten naisten

1) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 26 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 17 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 24 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 22 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 29 §.

kotia ja k. senaatilta oli vuodeksi 1913 anonut 5,000 markan valtiopuuta, saanut tai voisiko se saada kunnalta apurahaa mainittuun tarkoitukseen.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto maistraatille ilmoittaa, että edellä mainittu yhdistys oli puheena olevaa kotiaan varten yleensä saanut apurahaa Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovarain kaupungille tulevasta osuudesta vaihtelevia määriä, tavallisesti noin 2,000 markkaa vuodessa, sekä ettei nykyään ollut ratkaistavissa, voiko yhdistys vastedeskin saada kannatusapua kaupungilta, koska tämä asia oli eri harkinnan varassa niissä tapauksissa, jolloin sellaista apurahaa ehkä oli haettu.

Sen johdosta että rahatoimikamari oli kirjelmässä lokakuun 25 päivältä ilmoittanut kamarin ylimääräisen apulaissihteerin, varatuomari W. O. Beckerin vuosina 1912 ja 1913 anastaneen kaupungille kuuluvia, Hämeenlinnan ja Tampereen tullikamareista mainittuina vuosina rahatoimikamariin lähetettyjä tuulaakivaroja kaikkiaan 8,153 markkaa 15 penniä, päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa erityisen, herrain Schybergsonin, Relanderin ja Freyn muodostaman valiokunnan toimeksi lähemmin tutkia asiaa sekä valtuustolle antaa tutkimuksen ehkä aiheuttamat lausunnot ja ehdotukset.

Kirjelmässä marraskuun 6 päivältä anoi rahatoimikamari esittämillään syillä valtuutusta saada ent. varapresidentille A. Spårelle ja pankinkamreeri G. Albrechtille palauttaa heidän kamariin antamansa, lokakuun 23:ntena päivätyt sitoumuksen suorittaa ennen 1913 vuoden loppua kamariin ne rahamäärät, enintään 10,000 markkaa, mitkä varatuomari Beckerin havaittasiin olevan kaupunginkassalle velkaa hoitamistaan kaupungin omistamista varoista.

Edellä mainitun valiokunnan annettua lausunnon asiasta päätti 3) kaupunginvaltuusto käskää rahatoimikamarin asianmukaisen ajan kuluessa periä takuusumman takaajilta, elleivät nämä pitäisi parempana pitentää sitoumustaan, mutta samalla valtuuttaa kamarin mak samaan takaisin rahat tai julistamaan takuusitoumuksen mitättömäksi, siinä tapauksessa että varatuomari Becker viimeisessä oikeusasteessa tuomittasiin vapausrangaistukseen hänen viakseen tulleeesta kaupungin varain anastuksesta.

Sen johdosta että rahatoimikamari oli ilmoittanut 4) m. m., että Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiö, jolle kamari oli kaupunginvaltuuston suostumuksella tehdastontiksi myynyt kaupunginasema-kaavaan asuntotontiksi merkityn Laivanvarustajakadun tontin n:o 8 korttelissa n:o 130 VII kaupunginosassa, näytti aikovan käyttää

Kysymys Laivanvarustajakadun tontin n:o 8 käyttämisestä asuntotontiksi.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 30 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 12 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 12 §. — 4) Rtk. kirj. tammik. 23 p. n:o 42.

mainitun tontin asuntotontiksi, sekä sittenkun kamari valtuuston antaman tehtävän 1) mukaisesti oli ryhtynyt yhtiön kanssa keskusteluihin sen lisämaksun määrästä, minkä yhtiö ehkä olisi halukas tontista suorittamaan, jos sen saisi käyttää asuntotontiksi, päätti 2) kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sen puolelta ollut olemassa estettä rakentaa ja käyttää puheena olevaa asuntotonttia, sillä ehdolla että yhtiö kaupunginkassaan maksaa käteistä lisähintaa 40,000 markkaa.

Tontin kauppahinnan suorituksen toistaiseksi lykkääminen.

Sen johdosta että kiinteistöosakeyhtiö Ostrobotnia oli kaupunginvaltuustolle tehnyt anomuksen osakeyhtiön omistaman, Töölönkadun varrella korttelissa n:o 406 XIII kaupunginosaa sijaitsevan tontin n:o 3 kauppahinnan vuotuismaksun suorituksen toistaiseksi lykkäämisestä, päätti 3) valtuusto joulukuun 9 päivänä myöntää yhtiölle sellaisen huojennuksen mainitun vuotuismaksun suorittamisessa, että vuotuinen pääomanvähennys siirrettiin viisi vuotta tuonemmaksi, joten vähennystä ensi kerran sen jälkeen maksettaisiin vuonna 1919, jota vastoin yhtiö tuona aikana edelleen oli velvollinen suorittamaan koron kauppahinnan maksamattomalle osalle.

Kysymys kaupungin tonttiverotaksan uudistamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 14 päivänä 1911 oli rahatoimikamariin lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt 4) vapaaherra von Alffhanin y. m. valtuustolle antaman esitysehdotuksen täällä nykyään voimassa olevan tonttiverotaksan uudistamisesta kaupungin vakinaisten tulojen lisäämiseksi tämän luokan kohdalla, antoi kamari helmikuun 13:nä päivätyn lausunnon 5) asiasta. Siinä kamari esitti m. m.:

Kamarin hankkimasta tonttiveron historiallisen ja oikeudellisen laadun selvityksestä tuli siihen käsitykseen, että tonttivero, vaikka se alkuaan olikin ollut maksu, jota ehdonalaisen kaupunkitontin haltija suoritti alan varsinaiselle omistajalle eli kaupungille, kuitenkin nyttemmin Suomen oikeuskehityksen johdosta oli muuttunut asianomaisille kaupungeille suodun veroerioikeuden — ja eräissä maamme kaupungeissa ylimuistoisen käytännön — perusteella suoritettavaksi, itsenäisiä kaupunkikiinteistöjä rasittavaksi maaveroksi, jonka laskuperusteen määrääminen oli kunkin kaupunginhallinnon, nyttemmin, 1873 vuoden kunnallisasetuksen johdosta, kaupunginvaltuuston asia. Tästä tonttiveron oikeudellista laatua koskevasta tulkinnasta oli kuitenkin epäilyksiä lausunut yksi kamarin jäsen, jonka mielestä oli syytä epäillä, oliko kaupunki oikeutettu verottamaan muita kuin ehdonalaisia tontteja.

Mitä ehdotetun tonttiverotuksen uudistamisen suotavuuteen ja

1) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 14 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 7 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 16 §. — 4) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 172. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

tarpeellisuuteen tuli, oli kamarissa niinkään esiintynyt eriäviä mielteitä. Enemmistö oli katsonut olevan puoltaminen sellaista uudistusta, että tonttivero pantaisiin maksettavaksi yksityisen omistamalta sekä rakennetulta että rakentamattomalta tontilta, että verotusperusteena tästälähin ei olisi tonttiala, vaan tonttiarvo, joka määrättäisiin toimittamalla arvio joka kymmenes vuosi, sekä että tonttiveron määrä olisi $\frac{1}{10}$ % tontille pannusta arvosta. Vähemmistö taas oli vastustanut ehdotetun uudistuksen toimeenpanoa, huomauttaen että puheenalainen verotus, jonka tarkoituksena oli hankkia kaupungille osa maa-arvon nousun tuottamista tuloista, ei ollut järkipерäinen, koska se kohtaisi verotettuja sangen epätasaisesti. Niinpä eivät täyteen rakennettujen tonttien omistajat kärsisi verosta mitään, erittäinkin kun se viime kädessä jäisi vuokralaisten suoritettavaksi, jota vastoin taas muut tontinomistajat joutuisivat sen johdosta suorittamaan osin tuntuvastikin korotettuja vuosimaksuja kaupungille.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi seuraavan ehdotuksen:

Tonttiveron suorittamisessa Helsingin kaupungissa noudatettava sääntö.

I. Tonttiveroa suoritetaan vuosittain jokaiselta kaupunginasemakaavaan otetulta, yksityisen omistamalta tontilta, niin rakennetulta kuin rakentamattomaltakin, $\frac{1}{10}$ % alempana mainitulla tavalla arvioidusta tontin maa-arvosta.

II. Tonttiveromaksun määräämiseksi arvioi edellä mainitut tontit joka kymmenes vuosi viisihenkilöinen tonttiverolautakunta, jossa kaupungingeodeetti ja kaupunginasemakaava-arkkitehti ovat itseoikeutettuina jäseninä ja jonka muut jäsenet kaupunginvaltuusto valitsee. Valtuuston asiana on myös tonttiverolautakunnan puheenjohtajan valitseminen.

III. Tonttiverolautakunnan tehtävänä oleva arvioiminen toimitetaan kunkin arvioimiskauden alussa ja arvion pohjaksi pannaan tontin silloinen myyntiarvo.

Kaupungin myymää rakennustonttia ei kuluvan kymmenvuotiskauden jäljellä olevaksi ajaksi erityisesti arvioida tonttiveromaksun määräämiseksi, vaan luetaan maksu tältä väliajalta myyntikirjaan pannun kauppahinnan perusteella.

IV. Sittenkun arvioiminen on suoritettu, on siitä laadittu tonttiveroluettelo neljäntoista päivän aikana oleva nähtävänä raatihuoneella tahi muussa sopivassa paikassa, jotta asianomaiset verovelvolliset voivat siihen tutustua; ja on tieto tästä annettava ilmoittamalla kaupungin enemmän levinneissä sanomalehdissä.

V. Se, joka ei tyydy tuollaiseen arvioon, antakoon kirjallisen muistuksensa viikon kuluessa edellä mainittujen neljäntoista päivän umpeen menemisestä, enemmän puhevallan menettämisen uhalla, rahatoimikamariin, joka oman lausuntonsa kera alistaa asian kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

VI. Tonttiveron maksunpanon ja kannannan toimittaa rahatoimikonttori edellä mainitun arvioluettelon perusteella ja huomioon ottamalla siihen ehkä tehdyt oikaisut; ja tulee rahatoimikamarin antaa ne tarkemmat määräykset, joita asianhaarat sekä tässä kohden että tonttiveron maksettavaksi panemiseen nähden muutoin ehkä vaativat.

Asiaa uudelleen esiteltäessä lähetettiin ¹⁾ se lisäselvityksen saamiseksi erikoisvaliokuntaan, johon valittiin herrat Ståhlberg, Grotenfelt ja Heimbürger, ent. senaattori J. Serlachius sekä lakitieteen tohtori K. Willgren.

Säännöt, joita on noudatettava rantasilloilta ja satama-alueilta paikkoja vuokralle annettaessa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan lokakuun 8 päivänä 1912 lausunnon saamiseksi Helsingin kauppavaltuutetuille lähettänyt ²⁾ rahatoimikamarin tekemän esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä olojen järjestämiseksi kaupungin rantasilloille sijoitettuihin tavaroihin nähden sekä maksujen määräämiseksi tavarasta, jota siellä on pidetty yli määrääjän, antoivat kauppavaltuutetut sellaisen lausunnon ³⁾.

Rahatoimikamarin lausuttua mielensä ³⁾ mainitun lausunnon johdosta sekä komitean, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä maksuttoman maksuajan myöntämisestä vientitavaroille ⁴⁾, annettua syyskuun 1:senä päivätyn mietinnön ⁵⁾ ehdotuksineen asiasta vahvasti ⁶⁾ valtuusto seuraavat:

Säännöt, joita on noudatettava kaupungin rantasilloilta ja satama-alueilta paikkoja vuokralle antaessa.

1 §.

Jos liikennöitsijä haluaa kauemmin kuin kolme päivää sen jälkeen, kun laiva on purkamisensa lopettanut, kaupungin rantasilloilla tahi satama-alueilla säilyttää purettua tavaraa, antakoon siitä, paikan ilmoittamalla, kahden päivän kuluessa purkamisesta tiedon satamakonttoriin, joka palveluksessaan olevalla tarkastuskonstaapelilla katsastuttaa paikan sekä mittauttaa ranta-alan. Satamakonttorin asia on sitten tutkia, käykö ja kuinka kauaksi aikaa tavarain varastoonpanoa salliminen. Kuitenkin on liikennöitsijä, jonka siten on sallittu vuokrata rantasillalta paikka tavarain varastoonpanoa varten, velvollinen, ellei muuta sopimusta ole tehty, kahden päivän kuluessa satamakonttorilta käskyn saatuaan poistamaan tavarain sillä tavoin ja sen uhalla, kuin voimassa olevan satamajärjestyksen 8 §:ssä säädetään.

2 §.

Vuokramaksu on 5 penniä neliömetriltä vuorokaudessa tavarasta, joka on varastossa liikennettä varten valmiiseen kuntoon pannulla rantasillalla tahi

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 21 §. — ²⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 182. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 92. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 54. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 22 §.

satama-alueella, sekä 10 penniä neliömetriltä viikossa sellaiselle satama-alueelle sijoitetusta tavarasta, jota ei ole täydellisesti järjestetty liikenteen käytettäväksi.

Vuorokauden tai viikon osalta luetaan maksu niinkuin täydeltä vuorokaudelta tai viikolta.

3 §.

Satamakonttorin on kuukausittain rahatoimikamariin lähetettävä paikanvuokraajain ja suoritettavain vuokramääräin luettelo, ja peritään vuokramaksut rahatoimikonttorin toimesta.

4 §.

Nämä säännöt, joita sovelletaan tammikuun 1 päivästä 1914 lähtien, eivät koske sellaista kaupungin satamain kautta saapuvaa tavaraa, joka on aiottu välittömästi edelleen lähetettäväksi toiseen paikkakuntaan, kohta kun rautatievaunuja tahi tilaa laivoissa on käytettävänä.

Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1914 vahvistama ¹⁾ meno- ja tulosääntö osottaa 1913 vuoden rahasääntöön verraten seuraavat loppusummat:

Menot:		1914.	1913.
I. Kaupungin velat	Smk	3,617,076: 54	3,153,674: 03
II. Kaupungin virastot	„	421,725: 82	399,576: 67
III. Kunnallishallinto	„	958,054: 99	871,883: 33
IV. Katu- ja laiturivalaistus	„	333,900: —	336,040: —
V. Palolaitos	„	312,265: —	262,845: —
VI. Poliisilaitos	„	377,586: 66	355,898: 33
VII. Terveysten- ja sairaanhoito	„	1,811,726: 13	1,739,036: 50
VIII. Vaivaishoito	„	1,159,975: —	1,179,610: —
IX. Opetus- ja sivistyslaitokset	„	2,416,587: 18	2,277,311: 97
X. Kaupungin yleiset rasitukset	„	697,075: 46	597,942: 46
XI. Kauppahallit	„	66,566: 65	42,700: —
XII. Kaupungin teknilliset laitokset	„	5,884,886: 71	4,198,143: —
XIII. Yleiset työt	„	6,720,623: 50	4,817,325: —
XIV. Eläkkeet ja apurahat	„	73,708: 67	60,195: 67
XV. Sekalaiset menot	„	7,613,814: —	875,910: —
Yhteensä	Smk	32,465,572: 31	21,168,091: 96

1914 vuoden
meno- ja tulo-
sääntö.

Tulot.		1914.	1913.
Säästö	Smk	500,000: —	1,500,000: —
I. Korot	„	1,185,500: —	1,243,800: —
II. Tontinlunastukset	„	1,000,000: —	1,100,000: —

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 90, 91 ja 95 sekä valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

III. Kaupungin kiinteä omaisuus	Smk	844,220: —	781,620: —
IV. Tontinverot	„	4,200: —	4,200: —
V. Tuloa tuottavat oikeudet	„	1,618,200: —	1,597,200: —
VI. Sekalaiset tulot	„	1,509,125: —	1,405,945: —
VII. Valtioavut	„	544,158: 55	518,640: 50
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset	„	5,707,500: —	4,713,400: —
IX. Puhtaanapitolaitos	„	322,780: —	278,360: —
X. Lainat	„	13,336,624: —	2,676,615: 94
XI. Taksoitus	„	5,893,264: 76	5,348,310: 52
Yhteensä Smk		32,465,572: 31	21,168,091: 96

1914 ja 1913 vuoden rahasääntöjen väliset eroavaisuudet johduvat pääasiallisimmin seuraavista seikoista:

Menot. Kaupungin velat.

I pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin 1914 vuoden menosääntöön vuotuismaksut ja lainain kustannukset kaupungin obligatsioonilainoille vahvistettujen kuoletussuunnitelmain ja lainasopimuksissa olevain määräysten mukaisesti. Uusina erinä merkittiin: 1913 vuoden obligatsioonilainan ¹⁾ korkoa ja kuoletusta 417,919 markkaa 20 penniä sekä korkoa y. m. lainoista, joita kaupungin vuonna 1914 varsin luultavasti täytyisi ottaa, arviolta 45,000 markkaa. Tämän pääluokan kohdalla olevat menot osottavat lisäännystä 463,402 markkaa 51 penniä.

Kaupungin virastot.

II pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalle merkittiin „Maistraatti“ nimiseen osastoon palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta yhdelle kunnallisraatimiehelle 291 markkaa 67 penniä, jota vastoin kunnallispormestarin ja oikeusraatimiehen palkankorotukset, yhteensä 1,125 markkaa, poistuivat. — Osastoon „Raastuvanoikeus“ merkittiin palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta seitsemälle oikeusraatimiehelle yhteensä 2,645 markkaa 82 penniä sekä määrärahoja raastuvanoikeuden ²⁾ väliaikaista viidettä osastoa ja ensimmäisen osaston väliaikaista toista jaostoa varten 25,600 markkaa ja 14,850 markkaa 1913 vuoden menosäännön määrään 22,400 markan ja 13,200 markan sijasta. — Osastoon „Maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat“ merkittiin m. m. palkankorotusta kymmenelle kaupunginapulaiselle kullekin ³⁾ 400 markkaa ja raatihuoneen rengille ³⁾ 680 markkaa sekä 2,000 markan määräraha yhden uuden kaupunginpalvelijan palkkaamiseksi maistraatin kansliaan. — „Ulosottolaitos“ nimisessä osastossa korotettiin m. m. neljän ulosottoapulaisen palkkaa kunkin ³⁾ 400 markalla ja kahdeksan ulosottoapulaisen palkkaa kunkin ³⁾ 100 markalla sekä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 146 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 88. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 89.

laitoksen huoneiston vuokra 3,160 markasta 5,100 markkaan. Uusina erinä merkittiin 500 markkaa ensimmäisen ja toisen kaupunginvoudin 1) viransijaisten palkkaamiseksi sekä arviolta 300 markkaa tarverahoiksi. — Osastossa „Sekalaista“ korotettiin m. m. tarverahain määrärahaa 2,000 markalla ja siivoamista y. m. varten olevaa määrärahaa 700 markalla, minkä ohessa lisäksi merkittiin 1,000 markan arviomääräraha rekisteröityjen toiminimien korttirekisterin laatimiseksi. Polttoainemäärärahaa vähennettiin 700 markalla. — Menojen kokonaissumma puheena olevan pääluokan kohdalla osottaa lisäännystä 22,149 markkaa 15 penniä.

III pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalle merkittiin „Kaupunginvaltuusto“ nimiseen osastoon palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta sihteerille ja kanslistille 1), edelliselle 833 markkaa 33 penniä ja jälkimäiselle 240 markkaa, minkä ohessa valtuuston huoneistojen vuokra- ja valaistusmäärärahoja korotettiin 2,100 markalla 1) ja 200 markalla sekä lisäksi panttiin 900 markan määräraha vahtimestarinapulaisen palkkaamiseksi. — Osastoon „Rahatoimikamari“ merkittiin kanslian palkkaussääntö kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen 1) mukaisesti, minkä ohessa korotettiin tarverahain y. m. ja arvaamattomain tarpeiden määrärahoja 3,000 markalla ja 2,000 markalla. Rahatoimikamarin menot merkittiin siten 105,440 markaksi kuluvan vuoden menomäärän 79,100 markan sijasta. — Rahatoimikonttorin tarverahain määrärahaa korotettiin 500 markalla. Rahatoimikamarin menosääntöehdotukseen merkityt rahatoimikonttorin korotetut ja uudet palkkausmäärärahat poistettiin ja kysymys näiden määrärahain tarpeellisuudesta lähetettiin XII pääluokan kohdalla mainitun erikoisvaliokunnan 2) käsiteltäväksi. — Liikennekonttorin menosäännössä korotettiin m. m. tarverahain, polttoaineiden ja kaluston määrärahoja yhteensä 1,800 markalla. — „Satamakonttori“ nimiseen osastoon merkittiin satamakapteenille ja satamakonttorikirjurille tulevat kannantaprosentit korotettuina 300 markalla ja 75 markalla, jota paitsi korotettiin m. m. kassanhoitajan palkkausta 900 markalla ynnä tarverahain, valaistuksen ja polttoaineiden määrärahoja yhteensä 450 markalla. Uusina erinä merkittiin 1,050 markkaa vartijan palkkaamiseksi Pohjoissataman venelaituria varten, 500 markkaa sähköllä käyvän nostokranan käyttökustannuksiin sekä 2,400 markkaa apulaisen palkkaamiseksi Sörnäsän satamamestarille. Ylimääräisten satamakonstaapelien palkkausmäärärahaa vähennettiin 4,500 markalla. — Osastoon „Kaupungin yleisten töiden hallitus ja satamakonttori“ merkittiin lisäksi kaupunginasemakaava-arkkitehdille matkarahoja 500 markkaa, minkä

Kunnallis-
hallinto.

1) Ks. tätä kert. siv. 90. — 2) Ks. tätä kert. siv. 183.

ohessa korotettiin varastonhoitajan palkkaa 1,000 markalla sekä merkittiin palkankorotuksena 5 vuoden palveluksesta näille virkamiehille yhteensä 233 markkaa 33 penniä, jota paitsi korotettiin ylimääräisten insinööri- ja piirustaja-apulaisten sekä tarverahain määrärahaa, edellistä 10,000 ja jälkimäistä 2,000 markalla. Rakennuskonttorin virkamiesten opintomatkoja varten 1913 vuoden menosäännössä XV pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla oleva 5,000 markan määräraha siirrettiin tähän osastoon, ja taas vastamainitun pääluokan kohdalla oleva 10,000 markan määräraha kesäloman hankkimiseksi kaupungin palveluksessa oleville työntekijöille merkittiin tähän 7,500 markan määräisenä.

Rauennut kysymys kaupungin asema- ja insinöörinviran perustamisesta.

Viimeksi mainitun osaston menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että esitetty kysymys kaupungin asema- ja insinöörinviran perustamisesta rakennuskonttoriin sai nykyään raueta.

„Tilastokonttori“ nimiseen osastoon merkittiin lisämenoina 1,500 markkaa yhden laskuapulaisen palkkaamiseksi entisten lisäksi sekä 7,850 markkaa 1909—15 vuoden kunnalliskertomusten jouduttamiseksi ¹⁾. Ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa vähennettiin 1,200 markalla.

Kysymys kunnallistilaston ehdollisesta yksinkertaistamisesta.

Tämän osaston menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto tilastokonttorin käsiteltäväksi lähettää kysymyksen kunnallistilaston ehdollisesta yksinkertaistamisesta, ja tuli konttorin antaa lähempi lausunto asiasta sekä, jos mahdolliseksi katsoi, tarpeelliset uudistusehdotukset.

„Rakennustarkastus“ nimiseen osastoon merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta rakennustarkastajalle 1,200 markkaa ²⁾. Kuluvan vuoden menosäännössä ylimääräisten apulaisten palkkausta varten oleva 6,000 markan määräraha poistui. — „Revisionikonttori“ nimiseen osastoon merkittiin 3,600 markkaa reistraattorin ²⁾ palkkaamiseksi. Konttorin apulaisten ja tarverahain määrärahoja vähennettiin, edellistä 1,000 ja jälkimäistä 2,000 markalla. — Osastossa „Taksoitusvalmistelu“ korotettiin jäsenten palkkiomäärärahaa 1,000 markalla, ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa 2,000 markalla, ensitietojen hankintamäärärahaa 500 markalla sekä tarverahain määrärahaa niinkään 500 markalla. — „Erinäiset lautakunnat“ nimisessä osastossa korotettiin holhouslautakunnan sihteerin palkkausta 300 markalla. Kunnan työnvälitystoimiston menosäännössä korotettiin yhden naisapulaisen palkkausta 1,000 markalla sekä tarverahain y. m. ja polttoaineiden määrärahaa, edellistä 600 markalla ja jälkimäistä 400 markalla. Kasvatyslautakunnan

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 96 ja 97. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 97.

menosääntöön merkittiin lisäksi 1,500 markkaa lääkärin palkkaamiseksi, arviolta 1,500 markkaa matkakuluja, 1,500 markkaa vuokraa sekä yhteensä arviolta 500 markkaa polttoaineita ja valaistusta varten, minkä ohessa tarverahain y. m. määrärahaa korotettiin 1,000 markalla. Helsingin kaupungin museon lautakunnan menosäännössä korotettiin valokuvausta y. m. varten olevaa määrärahaa 2,300 markalla ja tarverahoja y. m. varten olevaa määrärahaa 1,200 markalla, jota paitsi lisättiin 1,700 markan määräraha laatikojen y. m. hankkimista varten. Työväenasiain lautakunnan ja kunnan työväenasuntojen hoitolautakunnan 1) sijaan perustetun sosialilautakunnan menosääntö käsitti molempain viimeksi mainittujen lautakuntain menosäännöt m. m. osittain korotetuina ja uusina määrärahoihin 2). Niinpä merkittiin lautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten arviolta 3,000 markkaa ja kaupungin yleishyödyllisen rakennuslainarahaston hallintojaostoa varten 1,500 markkaa sekä jaoston tarverahoja varten 500 markan arviomääräraha. Viimeksi mainittu menosääntö päättyi 27,520 markkaan. — Tämän pääluokan menot osottavat lisäännystä 86,171 markkaa 66 penniä.

IV pääluokan, Katu- ja laituri- ja laiturivalaistus, kohdalla kohosivat menosäännöt osastossa „Kaasuvalaistus“ 15,000 markalla ja osastossa „Sähkövalaistus“ 21,800 markalla, jota vastoin „Petrolivalaistus“ ja „Laiturien ja tavaravajain ylimääräinen valaistus“ nimisten osastojen menosäännöt vähenivät, edellinen 38,400 ja jälkimäinen 540 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis menojen vähennystä 2,140 markkaa.

Viimeksi mainitun pääluokan menosääntöjen vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että kaupungin petrolivalaistus oli mahdollisimman pian kokonaan poistettava.

V pääluokan, Palolaitos, kohdalla korotettiin „Palkat ja muut edut“ nimisessä osastossa useimpain toimihenkilöiden palkkauksia ja lisättiin koneenkäyttäjien luku kahdeksi sekä kersanttien lukua kahdella, korpraalien kahdellatoista ja konstaapelien kolmellatoista. Palomestarin palkkausta korotettiin 1,500 markalla, alipalomestarin 1,700 markalla, toisen ruiskumestarin 1,500 markalla, koneenkäyttäjien ja kersanttien kunkin 600 markalla, eräiden korpraalien 300 markalla sekä konstaapelien 300 markasta, 420 markasta ja 600 markasta 600 markkaan ja 720 markkaan kunkin. Tämän osaston menot kohosivat tämänvuotisesta määrästänsä 132,900 markasta 197,105 markkaan. Esi-
tetty kysymys palkankorotuksen myöntämisestä palomestarille ja alipalomestarille määrävuosien palveluksesta lähetettiin valmistelta-

1) Ks. tätä kert. siv. 200 ja seur. — 2) Ks. tätä kert. siv. 98.

vaksi XII pääluokan kohdalla mainittuun erikoisvaliokuntaan¹⁾. — „Palotalli, 25 hevosta“ nimisen osaston menot kohosivat 930 markalla. — Niinikään kohosivat „Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus“ nimisen osaston menot 4,385 markalla. — Sitä vastoin vähenivät osaston „Palokalut ja kalusto“ menot 21,200 markalla. — „Sekalaista“ nimisessä osastossa korotettiin m. m. tarverahain y. m. määrärahaa 1,000 markalla. — Puheena olevan pääluokan menot osottavat lisäännystä 49,420 markkaa.

Poliisilaitos.

VI pääluokan, Poliisilaitos, kohdalla kohosivat „Virkaahuoneistojen vuokrat“ ja „Sekalaista“ nimisten osastojen määrarahat 17,938 markalla 33 pennillä ja 3,750 markalla. Tämän pääluokan menosääntö osottaa siis lisäännystä 21,688 markkaa 33 penniä.

Terveyden- ja sairaanhoito.

VII pääluokan, Terveyden- ja sairaanhoito, kohdalla korotettiin osastossa „Terveydenhoitolautakunta“ m. m. tarverahain määrärahaa 1,500 markalla, minkä lisäksi siihen merkittiin 2,000 markkaa toimistoapulaisen²⁾ palkkaamiseksi. — „Lääkärit ja sairaanhoitajat“ nimiseen osastoon lisättiin m. m. 8,000 markan määräraha terveydenhoidontarkastajan²⁾ palkkaamiseksi. Kallion toisen aluelääkärin lääkeainemääräraha, 600 markkaa, poistui. — Osastossa „Marian sairaala“ korotettiin sisätautien osaston kohdalla m. m. alilääkärin ja apulaislääkärin palkkausta kunkin 900 markalla sekä ylihoitajattaren palkkausta 300 markalla, minkä lisäksi merkittiin palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta eräille toimihenkilöille yhteensä 703 markkaa 50 penniä. Uutena eränä merkittiin 400 markkaa viransijaisuuspalkkioksi alilääkärille. Amanuenssien palkkaukset, yhteensä 3,600 markkaa, poistuivat, syystä että toimet oli lakkautettu. Kulkutautiosaston menosäännön sijaan, joka viimeksi nousi 40,020 markkaan, merkittiin lasten- ja eristysosastoa varten 20,000 markan arviomääräraha, jota ei kuitenkaan saisi käyttää, ennenkuin kaupunginvaltuusto oli tutkinut ja ratkaissut, miten tätä osastoa olisi käytettävä. Kirurgisen osaston kohdalle tuli lisää m. m. 250 markan määräraha viransijaisen palkkaamiseksi vanhemman apulaislääkärin kesäloman aikana. Kojoiden ostoa varten ollut 8,800 markan määräraha poistui. Talousosaston menot vähenivät 2,914 markalla 85 pennillä. Oppilaskoulun osalta, joka oli ollut sijoitettuna entisen kaasulaitoksen konttorirakennukseen, mutta muutettaisiin Marian sairaalan erääseen rakennukseen, pantiin maksettavaksi kaikki tarpeelliset menot, joista vaatteidenpesun ja ruuan kustannukset olivat rasittaneet talousosaston tämänvuotista menosääntöä. Tämän koulun menot merkittiin 11,951 markaksi 75 penniksi entisen määrän 5,560 markan sijasta. — Kulkutauti-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 183. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 103.

sairaalan menosääntö järjestettiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ¹⁾ mukaisesti muuten, paitsi että siihen lisäksi merkittiin palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta kolmelle hoitajattarelle yhteensä 270 markkaa. Tämä menosääntö nousi siten 326,010 markkaan 25 penniin. Ehdotuksen että palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta myönnettäisiin kulkutautisairaalan ylilääkärille, alilääkärille, apulaislääkäreille, toimitsijalle ja hoitajattarille 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla lähetti kaupunginvaltuusto lähemmin valmisteltavaksi XII pääluokan kohdalla mainittuun erikoisvaliokuntaan ²⁾. — Osastossa „Kivelän sairaala ynnä Greijuksen lisähoitola“ korotettiin m. m. ylilääkärin palkkausta 1,000 markalla, toisen apulaislääkärin palkkausta 600 markalla ja eräiden muiden toimihenkilöjen palkkausta vähemmällä määrällä sekä ruokamäärärahaa 10,220 markalla ja lääkkeiden määrärahaa 4,000 markalla. Uusina erinä merkittiin m. m. 840 markkaa yhden osastonhoitajattaren palkkaamiseksi, 600 markkaa työnjohtajattaren palkkaamiseksi, 800 markkaa käymäläästiain ostoon ja arviolta 18,000 markkaa työ- ja vaivaistalossa ³⁾ toimitettavaa vaatteidenpesua varten. Entisestään vähennettiin m. m. pesijätärten palkkaamäärärahaa 1,200 markalla, sen johdosta että näiden luku väheni neljällä, vedenkulutusmäärärahaa 2,000 markalla sekä kaluston ostomäärärahaa 20,000 markalla. Tämän osaston menot kohosivat 18,188 markalla 50 pennillä. — Humaliston varasairaalan menoerät vähenivät 25 markalla. — Osastossa „Poliklinikat ja muu sairaanhoito“ vähennettiin määrärahaa kättilöavun kustantamiseksi varattomille kotonaan 1,000 markalla. — „Terveyspoliisi“ nimisessä osastossa korotettiin m. m. työväenasuntojen tarkastusta ja kotien desinfioimista varten olevia määrärahoja, edellistä 4,000 markalla ja jälkimäistä 6,000 markalla, minkä ohessa lisäksi merkittiin m. m. 3,000 markkaa käsityöliikkeiden naistarkastajan ⁴⁾ ja 2,000 markkaa yhden lisädesinfioitsijan palkkaamiseksi. Terveystarkastajan palkka, 4,000 markkaa, poistui, koska virka oli lakkautettu ⁵⁾. — Terveystoimiston menot kohosivat 550 markalla. — „Terveystieteiden tutkimusten laboratorio“ nimisessä osastossa korotettiin laborantin palkkaa 300 markalla. Kysymyksen laboratorin johtajan palkan korottamisesta 1,000 markalla lähetti kaupunginvaltuusto valmisteltavaksi XII pääluokan kohdalla mainittuun erikoisvaliokuntaan ²⁾. — „Lihantarkastus“ nimisen osaston kohdalle merkittiin menot kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ⁶⁾ mukaisesti sekä lisäksi määräraha vuokraa y. m. varten. Tämä menosääntö kohosi

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 105 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 183. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 115. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 107 ja 108. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 103. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 108 ja seur.

tämänvuotisesta 6,100 markan määrästä 38,850 markkaan 33 penniin. — Osastoon „Sekalaista“ merkittiin Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan ylilääkärille vuokra- ja matkaravoja 1,000 markkaa. Uusina erinä merkittiin 1,200 markkaa Leppäsuon varasairaalain vartioimista y. m. varten, 10,000 markkaa kulkutautien vastustamiseksi, 2,000 markkaa tilapäisten sairaalain makkien y. m. puhtaanapitoa varten, 6,000 markkaa entisen kaasulaitoksen konttorirakennuksessa 1) olevaa desinfiomismajalaa varten sekä 10,000 markkaa kunnan teurastamon 2) johtajan palkkaamiseksi. Lapinlahdenkadun lastensairaalan kunnossapitomäärärahaa vähennettiin 8,000 markalla. Leppäsuon ja Hesperian varasairaalain voimassapitoa, sairaiden kuljetusta sekä uuden kulkutautisairaalan kalustoa y. m. varten olevat määrärahat, yhteensä 326,000 markkaa, poistuivat. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 72,689 markkaa 63 penniä.

Vaivaishoito.

VIII pääluokan, Vaivaishoito, kohdalle merkittiin „Vaivaishoito-hallitus“ nimiseen osastoon palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta toiselle ja henkilökohtaista palkkionlisäystä toiselle 3) kanslianjohtajalle yhteensä 750 markkaa, minkä ohessa korotettiin apulaisten palkkausmäärärahaa 4,960 markalla, kaupungissa olevain kaitsijain y. m. palkkausmäärärahaa 1,400 markalla, hallituksen jäsenten palkkiomäärärahaa 1,200 markalla sekä valaistusta, polttoaineita ja tarve-ravoja varten olevia määrärahoja yhteensä 1,000 markalla. Uusina erinä merkittiin määrärahoja yhteensä 3,000 markkaa kahden diakonissan palkkaamiseksi entisten lisäksi, 480 markkaa vahtimestarin-apulaisen palkkaamiseksi ja 600 markkaa raitiotiekorttien ostoon. — „Vaivaistalo ja sen yhteydessä olevat laitokset“ nimiseen osastoon merkittiin 2,400 markkaa konttoristin 4) palkkaamiseksi, minkä ohessa korotettiin m. m. lääkeaineiden määrärahaa 2,000 markalla ja lääkärinhoitomäärärahaa 1,000 markalla 5). Erinäisiä sisustus- ja tasotus-töitä varten olevaa määrärahaa vähennettiin 2,500 markalla. Nimikkeen „Vaivaistalo“ kohdalla korotettiin m. m. vaatetusmäärärahaa 5,000 markalla, polttoaineiden määrärahaa 7,000 markalla sekä kaurain y. m. ostomäärärahaa 1,200 markalla. Uusina erinä merkittiin 900 markkaa portinvartijan palkkaamiseksi, arviolta 5,000 markkaa uutteruusrahoiksi ja arviolta 35,000 markkaa työlaitoksessa teetetäviä töitä varten. Kalustomäärärahaa vähennettiin 16,800 markalla. Nimikkeen „Työlaitos“ kohdalla korotettiin m. m. vaatetusmäärärahaa 1,000 markalla, tarveaineiden määrärahaa 40,000 markalla ja uutteruusrahain määrärahaa 3,000 markalla, minkä lisäksi merkittiin

1) Ks. tätä kert. siv. 55. — 2) Ks. tätä kert. siv. 54. — 3) Ks. tätä kert. siv. 113. — 4) Ks. tätä kert. siv. 114. — 5) Ks. tätä kert. siv. 114 ja 115.

5,000 markkaa erinäisiä teetettyjä töitä varten. Puusepän- ja jalkine-työkoneiden ostoa varten ollut 17,800 markan määräraha poistui. — „Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten“ nimisessä osastossa korotettiin suoranaisten apurahain määrärahaa 70,000 markalla, jota vastoin sairaanhoitoa ja mielen- vikaisten henkilöjen hoitoa varten olevia määrärahoja vähennettiin, edellistä 70,000 ja jälkimäistä 120,500 markalla. — „Sekalaista“ nimi- sessä osastossa korotettiin hautauskulujen määrärahaa 1,000 mar- kalla, minkä ohessa lisäksi merkittiin 10,000 markan määräraha pelastusarmeijalle sen pelastustoimintaa varten. Viimeksi mainitun määrärahan nauttimisen ehdoksi sääsi kaupunginvaltuusto että, samalla kun soveltuviissa tapauksissa oli ero tehtävä täällä koti- paikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevain henkilöjen välillä, määrärahan nauttimiseen oli kytkettävä se lisäehto, että pelastusarmeijan tuli kussakin eri tapauksessa avustuksen myöntä- misen välttämiseksi, jos vaivaishoito sitä jo antoi, vaivaishoitohalli- tuksen rekisteritoimistosta hankkia tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin, siitä kuukausittain ilmoittaa toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämisen ja käyttämisen valvontaan nähden nou- dattaa niitä määräyksiä, joita vaivaishoitohallitus lisäksi saattoi katsoa tarpeelliseksi antaa; ja oli määrärahasumma maksettava kuukausierin, sittenkun edellä mainitun laatuiset tiedot oli edelli- seltä kuukaudesta vaivaishoitohallitukselle asianmukaisesti an- nettu. — Tämä pääluokka osottaa menojen vähennystä 19,635 markkaa.

IX pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla korotettiin „Käsityöläiskoulut“ nimisessä osastossa alempain käsityöläiskoulujen määrärahaa 1,217 markalla, jota vastoin ylempäin käsityöläiskoulujen määrärahaa vähennettiin 576 markalla. Nimikkeen „Valmistava poikain ammattikoulu“ kohdalle merkittiin m. m. vähäisiä palkan- korotuksia 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta opettajille ja työmesta- reille, minkä ohessa tuli lisäksi m. m. 1,000 markan määräraha opetusvälineistöä varten. Tyttöjen ammattikoulun menot koho- sivat 100 markalla. — „Kauppaoppilaitokset“ nimiseen osastoon tuli lisää 3,000 markan määräraha Helsingfors handelsskola nimi- sen yhtiön liikeapulaisiltakursseja varten. Helsingin kauppiaitten kauppakoulun määrärahaa vähennettiin 2,000 markalla. — „Kan- sakoulut“ nimiseen osastoon, jonka menosääntö oli kaupungin- valtuuston päätöksen mukaan jaettu kahtia, ruotsinkielisten ja suo- menkielisten koulujen menosääntöön, merkittiin nimikkeen „Palkat“ kohdalle palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta molemmille tar- kastajille yhteensä 1,166 markkaa 70 penniä, lisäystä yhteensä 3,600

Opetus- ja si-
vistyslaitokset.

markkaa taloudenhoitajain ynnä yhden apulaisen ja sihteerien ¹⁾ palkkaamiseksi, palkankorotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta opettajille ja opettajattarille yhteensä 14,208 markkaa 35 penniä, kalliinajanlisäystä opettajille ja opettajattarille yhteensä 7,283 markkaa 33 penniä sekä seitsemän uuden opettajan ja kahdeksan uuden opettajattaren palkkaamiseksi 17,340 markkaa ja 15,100 markkaa. Laiminlyötyjen lasten opettajattaren lisäpalkka väheni 141 markalla 67 pennillä. Tuntiopettajain ja -opettajatarten palkkausmäärärahoja korotettiin kaikkiaan 7,920 markalla ja palveluskunnan palkkauksia yhteensä 1,466 markalla. Nimikkeen „Eriyisiä palkkioita“ kohdalla kohosivat menot kaikkiaan 4,370 markalla. Nimikkeen „Muut kustannukset“ kohdalla korotettiin m. m. vuokramäärärahoja 13,409 markalla, käsityötarvikkeita ja koulukeittiöitä varten olevaa määrärahaa 1,000 markalla, kouluhuonekalujen määrärahaa 5,000 markalla, polttoaineita ja halonhakuuta varten olevaa määrärahaa 2,000 markalla, eläkemaksujen apurahaa 1,875 markalla ja ilmoituksia y. m. varten olevaa määrärahaa 1,000 markalla. Yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten merkittiin 4,400 markkaa. Valaistusta ja matkastipendejä varten olevia määrärahoja vähennettiin, edellistä 5,000 ja jälkimäistä 1,000 markalla. Kansakouluhuoneistojen ja -talojen kunnossapitomäärärahat, 30,400 markkaa, poistettiin; vastaavat menoerat ovat merkittyinä XIII pääluokan, Yleiset työt, kohdalle. Kansakoulujen menosääntö osottaa lisäännystä 65,596 markkaa 71 penniä. — „Pahantapaisten lasten turvakodit“ nimisessä osastossa vähenivät kasvatuslaitosten määrärahat kaikkiaan 3,967 markalla, jota vastoin opettajiston eläkeapumaksut kohosivat 50 markalla. Lääkärintutkimusta ja lomakkeiden painatusta y. m. varten ovat määrärahat, yhteensä 2,900 markkaa, poistuivat. — „Helsingin kaupungin kirjasto“ nimisessä osastossa korotettiin m. m. vahtimestarien ja kahden siivoojattaren palkkausta yhteensä 1,080 markalla, vuokramäärärahaa 350 markalla, kirjain y. m. määrärahaa 2,000 markalla, luetteloiden painatusmäärärahaa 3,500 markalla, ylimääräisten apulaisten määrärahaa 800 markalla sekä polttoaineiden määrärahaa 500 markalla. Uusina erinä merkittiin 2,200 markkaa ja 900 markkaa yhden amanuenssin ja yhden ylimääräisen amanuenssin palkkaamiseksi ennestään olevain lisäksi, 600 markkaa vahtimestarinapulaisen palkkaamiseksi sekä 1,500 markkaa kirjoituskoneen y. m. ostoon. Yhteensä 1,450 markalla vähenivät m. m. valaistusta ja paloapumaksuja varten olevat määrärahat. Lukusalien sisustamista varten ollut 4,500 markan määräraha poistui. — Olemassa olevain kansantalentarihain määrärahoja korotettiin yhteensä 57,307 markalla 50

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 116 ja 117.

pennillä. Mainittujen määrärahoihin nauttimiseen liitti kaupunginvaltuusto seuraavat ehdot: että laitokset pidetään toiminnassa tavanomukaiset työtunnit ja -ajat; että kansanlastentarhain johtokunta saa määrätä lomakausien pituuden; että annettavista lupapäivistä ilmoitetaan tarkastajalle; että johtajattarelle tahi opettajattarelle myönnetty kahta viikkoa lyhempi virkavapaus on ilmoitettava johtokunnalle, mutta pitemmän virkavapauden myöntämiseen on hankittava johtokunnan suostumus; että uudet opettajattaret on johtokunnan hyväksyttävä, ennenkuin heidät laitoksiin otetaan; että uutta huoneistoa kansanlastentarhalle vuokrattaessa on johtokunnan hyväksyminen hankittava; sekä että kunkin johtajattaren on johtokunnalle annettava tili kantamistaan määrärahoista sekä tilastoja muita tietoja kansanlastentarhansa toiminnasta. Lisäksi tulevia uusia kansanlastentarhoja varten ollut 10,000 markan määräraha poistui. — Työväenopetusta varten merkittiin määrärahat siten, että luentokurssien menot laskettiin kevätlukukaudelta 1914 sekä kunnan työväenopiston menot saman vuoden syyslukukaudelta. Tämän johdosta vähenivät mainittujen kurssien määrärahat yhteensä 10,700 markalla ja menosääntöön merkittiin puolet työväenopiston vahvistetun vuosirahansäännön ¹⁾ määrystä eli 23,000 markkaa. — Osastoon „Muut kansanvalistustarkoitukset“ tuli lisää 10,000 markan määräraha Helsingin torvisoittokuntaa varten. Tähän osastoon merkittyjen määrärahojen nauttimiseen nähden olisivat voimassa samat ehdot ja määräykset, mitkä siinä kohden oli aikaisemmin tavallisesti vahvistettu. — Puheena olevan pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 139,275 markkaa 21 penniä.

X pääluokan, Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset, kohdalla lisääntyivät majoituskustannukset 99,133 markalla.

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

XI pääluokan, Kauppahallit, kohdalla kohosivat Ranta- ja Harjutorin hallien määrärahat yhteensä 3,200 markalla, minkä ohessa uuden osaston, „Hakaniementorin kauppahalli“, kohdalle merkittiin määrärahoja 20,666 markkaa 65 penniä. Tämän pääluokan kohdalla osottavat menot siis lisäännystä 23,866 markkaa 65 penniä.

Kauppahallit.

XII pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalle merkittiin „Vesijohtolaitos“ nimiseen osastoon nimikkeen „Hoito“ kohdalle palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta toimitusjohtajalle, kemistille ja kamreerille yhteensä 1,650 markkaa, minkä ohessa työmestarin, kahden putkimestarin ja varastonhoitajan palkkauksia korotettiin yhteensä 1,540 markalla sekä apulaisten palkkausmäärärahoja kaikkiaan 3,000 markalla.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että ehdotus insi-

Rauennut eh-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 123 ja 124.

dotus johto-
insinöörinviran
perustamisesta
vesijohtolait-
oksen putki-
verkkoa var-
ten.

nöörinviran perustamisesta vesijohtolaitoksen putkiverkkoa varten sai raueta.

Nimikkeen „Käyttö“ kohdalle merkittiin 3,400 markkaa kahden toisen koneenkäyttäjän palkkaamiseksi ennestään olevain lisäksi, minkä ohessa korotettiin m. m. pumppulaitosten ja selkeytysaltaiden käyttökulujen määrärahoja yhteensä 17,500 markalla sekä vesimitarien lukemista ja tarkastusta varten olevaa määrärahaa 1,500 markalla. Kunnossapito- ja korjauskulujen määrärahaa korotettiin 15,700 markalla. Sitä vastoin vähenivät nimikkeen „Sekalaisia menoja“ kohdalla olevat määrärahat 34,330 markalla, m. m. sen johdosta että kuorma-automobiilin ostoa varten ollut 17,000 markan määräraha poistui. Utustöitä varten merkittiin 1,274,900 markkaa ¹⁾, johon summaan myös oli luettu arviomäärärahoja yhteensä 18,000 markkaa työkalujen ja kaluston ostoa sekä Vanhaankaupunkiin rakennettavaa kemikalioiden säilytysuojaa varten. Utustöitä varten oli 1913 vuoden menosäännössä määrärahoja 259,200 markkaa. Vesijohtolaitoksen menosääntö päättyi 1,710,723 markkaan. — „Kaasulaitos“ nimisessä osastossa korotettiin nimikkeen „Hoito“ kohdalla m. m. konttoriapulaisten palkkausmäärärahaa 1,400 markalla ja tarverahain määrärahaa 1,000 markalla. Nimikkeen „Valmistus“ kohdalle merkittiin määrärahoja yhteensä 905,900 markkaa kuluvan vuoden menomäärän 853,350 markan sijasta. Nimikkeen „Jakelu“ kohdalla olevat määrärahat kohosivat 5,030 markalla. Katuvalaistuksen kustannukset kohosivat 3,000 markalla. Nimikkeiden „Johto-osasto ja varasto“ sekä „Sekalaisia menoja“ kohdalla kohosivat määrärahat 6,310 ja 50 markalla. Utustöitä varten merkittiin määrärahoja kaikkiaan 497,900 markkaa ²⁾ kuluvan vuoden menosäännön 26,900 markan sijasta. Uusien lyhtyjen asettamista varten olevaa määrärahaa vähennettiin 15,475 markalla. Nimikkeen „Talojohdot ja kalusto“ kohdalla poistui kaasumittarien ostoa varten ollut 90,000 markan määräraha. Kaasulaitoksen menosääntö päättyi 1,778,895 markkaan. — „Sähkölaitos“ nimisessä osastossa korotettiin nimikkeen „Hoito“ kohdalla olevia määrärahoja yhteensä 820 markalla. Niinkään korotettiin käyttökulujen määrärahoja 37,400 markalla, jakelukulujen määrärahoja 28,600 markalla, johdon tarkastusta y. m. varten olevia määrärahoja 17,800 markalla, johtoverkon määrärahoja 6,600 markalla, katuvalaistuksen määrärahoja 3,800 markalla, johtotyöosaston y. m. määrärahoja 7,500 markalla ja sekalaisien menojen määrärahoja 12,000 markalla. Nimikkeen „Utustyöt“ kohdalla korotettiin talojohdotöiden määrärahaa 10,000 markalla, minkä ohessa lisäksi merkittiin katujen sähkövalaistusta varten 85,510 markkaa,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 69—72. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 72, 73 ja 125.

sähkölaitoksen lauhdutusvesijohtojen perustustöitä varten 52,500 markkaa sekä sähkölaitoksen laajentamiseksi, jotta se kykenisi antamaan sähkövoimaa raitiotiekäyttöön¹⁾, 450,000 markkaa. Kaupunginkassaan takaisin maksettavain etuantivarain määräraha väheni 70,661 markalla 29 pennillä ja aikaisemmin vahvistetun suunnitelman mukaisiin laajennustöihin käytettävä määräraha 248,000 markalla. Hiilenpurkauslaitteen y. m. teettämistä sekä Pikku Robertinkadun talon ja tontin n:o 8 ostoja varten olleet määrärahat, yhteensä 168,000 markkaa, poistuivat. Sähkölaitoksen menosääntö päättyi 2,395,268 markkaan 71 penniin. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 1,686,743 markkaa 71 penniä.

Viimeksi mainitun pääluokan menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa erikoisvaliokunnan harkittavaksi, olisiko ja missä määrin kaupungin palveluksessa olevain, teknillisesti sivistyneiden toimihenkilöjen palkkaetujen järjestelyä toimitettava²⁾, minkä ohessa valiokunnan valmisteltaviksi lähetettiin erinäisten muiden teknillisissä laitoksissa palvelevain toimihenkilöjen palkankorotusta koskevat kysymykset, ja sen ohessa annettiin 1914 vuoden alussa asetettavan valmistusvaliokunnan toimeksi ehdottaa mainitun erikoisvaliokunnan kokoonpano.

Palkanjärjestelyvaliokunta.

XIII pääluokan, Yleiset työt, kohdalle merkittiin „Rakennukset ja talot“ nimiseen osastoon tässä kertomuksessa aikaisemmin mainittuja korjauksia varten määrärahoja yhteensä 241,710 markkaa³⁾. Vastaava menomäärä 1913 vuoden menosäännön mukaan oli 157,235 markkaa. Erinäisten korjausten määrärahaa korotettiin 5,175 markalla. Uutistöihin käytettäväksi merkittiin, paitsi ennen mainittua 1,225,543 markan 50 pennin summaa⁴⁾, 1,200,000 markkaa kunnan mielisairaalaa varten eli siis yhteensä 2,425,543 markkaa 50 penniä. Uutistöitä varten oli kuluvan vuoden menosäännössä määrärahoja 1,872,125 markkaa. — „Kadut ja yleiset paikat“ nimiseen osastoon merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten yhteensä 72,150 markkaa⁵⁾ tämänvuotisen määrän 203,225 markan sijasta.

Yleiset työt.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että Itäisellä vierotieläällä Kolmannen ja Viidennen linjan välillä oli ne katuosat, joiden kunnossapito välikirjan mukaan oli kaupungin velvollisuutena, vuonna 1914 päällystettävä I noppakivillä asfalttiin tai muulla tarkoitukseen sopivalla aineella sekä että kaupunginkassan tuli edeltäpäin antaa siihen tarvittavat varat, minkä ohessa valtuusto päätti maistraatilta anoa sen suuntaista toimenpidettä, että muutkin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 64 ja 65. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 89. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 37—50, 55, 58, 59, 64—66, 98—99, 107 ja 119. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 39, 47—50, 51—59, 65—66 ja 69. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 73 ja 74.

mainitulla viertotien osalla olevat katuosuudet tulisivat päällystetyiksi samanlaisella aineella.

Uutistöitä varten osotettiin kaikkiaan 2,152,050 markkaa ¹⁾ kuluvan vuoden menosäännön 768,175 markan sijasta. — „Kanavat ja viemärit“ nimiseen osastoon merkittiin korjauksia ja uutistöitä varten 50,600 markkaa ja 124,650 markkaa ²⁾ kuluvan vuoden menosäännön määrän 45,000 markan ja 169,150 markan sijasta. — „Tiet“ nimisessä osastossa osotettiin korjauksia ja kunnossapitoa varten yhteensä 155,775 markkaa ³⁾. Kuluvan vuoden menosäännön mukaan oli osastossa määrärahoja 47,960 markkaa. — Viertoteiden korjausta ja kunnossapitoa varten merkittiin määrärahoja yhteensä 35,150 markkaa ³⁾ kuluvan vuoden määrän 22,000 markan sijasta. — „Sattamat“ nimiseen osastoon merkittiin korjaus- ja kunnossapitotöitä varten edellä mainittu 148,800 markan ⁴⁾ määräraha sekä lisäksi sähkövalon laittamiseksi uuteen ruoppauslaitokseen 4,500 markkaa, vanhan ruoppauslaitoksen korjauksiin ja uuden höyrykattilan hankkimiseksi siihen 7,000 markkaa, elevaattorin erinäisiin korjauksiin ja muuttokuluihin 9,000 markkaa ynnä vanhan ruoppakoneen erinäisiin korjauksiin ja uuden höyrykattilan hankkimiseksi siihen 5,700 markkaa, yhteensä siis 175,000 markkaa kuluvan vuoden menosäännön 203,650 markan sijasta sekä uutistöitä varten edellä mainittu 149,800 markan ⁵⁾ määräraha ja lisäksi 24,000 markkaa kolmen ruoppaproomun ostoon, yhteensä siis 173,800 markkaa kuluvan vuoden menosäännön 258,000 markan sijasta. Rahatoimikamarin menosääntöön merkityt määrärahat 150,000 markkaa uivan elevaattorin ostoon, 60,000 markkaa umpikantisen hinausveneen ostoon ja 45,000 markkaa uuden höyrymutauskoneen ostoon poistettiin, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitus sai toimekseen hyvissä ajoin ennen 1915 vuoden merenkulun alkamista ja esimerkiksi elokuun kuluessa 1914 kaupunginvaltuustolle tehdä esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä mainittujen esineiden hankkimiseksi sekä samalla antaa seikkaperäiset kustannusarviot. — „Istutukset“ nimiseen osastoon merkittiin nimikkeen „Korjaus ja kunnossapito“ kohdalle määrärahoja yhteensä 189,350 markkaa ⁶⁾ sekä uutistöitä varten 107,100 markkaa ⁷⁾. Vastaavat menoerat 1913 vuoden menosäännössä olivat 176,200 markkaa ja 151,950 markkaa. — „Puhtaanapitolaitos“ nimiseen osastoon merkittiin määrärahoja yhteensä 404,400 markkaa ⁸⁾ entisen määrän 357,980 markan sijasta. — „Yleinen makkien puhtaanapito“ nimisessä osastossa korotettiin palkkausmäärärahaa 15,000

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 4—7, 68 ja 73—76. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 79. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 79 ja 80. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 80. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 65, 66 ja 80. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 80 ja 81. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 66 ja 83. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 83 ja 84.

markalla, desinfiomisaineita y. m. varten olevaa määrärahaa 1,000 markalla, ajoneuvojen korjausta y. m. varten olevaa määrärahaa 500 markalla ja makkiastiain ostomäärärahaa 5,200 markalla, minkä ohessa lisäksi merkittiin 1,320 markan määräraha jalasten hankkimiseksi kuljetusrattaisiin. Kaikkiaan 4,300 markan määrärahat kuljetusrattaiden ja yhden hevosen ostoa varten poistuivat. — „Työkalut“ nimisen osaston menosääntö väheni 25 markalla. — Osastoon „Sekalaista“ tuli lisää 4,800 markan määräraha kuuden hiekkavajan teettämiseksi. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 1,903,298 markkaa 50 penniä.

XIV pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalla kohosivat menot 13,513 markalla, lukuunotettuna työntekijäin eläkkeisiin vuonna 1914 varattu 5,000 markan arviomääräraha.

Eläkkeet ja apurahat.

XV pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla korotettiin m. m. palovakuutusmaksujen määrärahaa 10,000 markalla, henkikirjottajan määrärahaa 1,000 markalla, Gumtähden y. m. maatilain määrärahaa 5,000 markalla, työntekijäin tapaturmakorvausmäärärahaa 1,200 markalla, kaupungin työkunnan määrärahaa 3,000 markalla, kalustoa y. m. varten olevaa määrärahaa 5,000 markalla, puhelinmaksujen määrärahaa 1,000 markalla, vedenkulutusta y. m. varten olevaa määrärahaa 4,000 markalla, kaupungin historian julkaisumäärärahaa 7,000 markalla sekä taksoitettujen varain ja muiden tulojen poistoa ja palautusta varten olevaa määrärahaa 10,000 markalla. Uusina erinä tuli lisää 1,600 markkaa tullikamarin¹⁾ makasiininvuokraa varten, 21,900 markkaa seurahuoneen hoitoa ja kunnossapitoa varten, 37,000 markkaa erään alueen lunastamiseksi Kirkko- maankadun viereltä²⁾, 1,150 markkaa työttömyyslaskun³⁾ toimittamiseksi, 4,708,224 markkaa Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön⁴⁾ osakkeiden ostoa varten sekä 2,000,000 markkaa yleishyödyllistä rakennuslainarahastoa⁵⁾ varten. Bengtsärin maatiljan ja Turholmassa olevan Henrik Borgströmin kansanpuiston määrärahat vähenivät yhteensä 1,700 markalla sekä kunnan virutushuoneiden määräraha 10,500 markalla. Määrärahat 1,500 markkaa henkikirjottajan huoneiston polttoaineita y. m. varten, 2,000 markkaa huoneiston vuokraamiseksi Aleksanterinkadun talosta n:o 16, 5,000 markkaa opintomatkoja varten, 10,000 markkaa kesäloman hankkimiseksi työntekijöille, 12,500 markkaa liikekannalle panon varalle ja 36,000 markkaa uuden kaupungintalon luonnospiirustusten kilpapakintojen kustantamiseksi poistuivat. Tämän pääluokan kohdalla kohosivat menot 6,737,904 markalla.

Sekalaiset menot.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 91. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 14 ja 15. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 161. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 146 ja seur. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 140 ja seur.

- Tulot. Säästö. Säästönä vuodelta 1913 merkittiin tulosääntöön 500,000 markkaa mainitun vuoden tulosäännön määrän 1,500,000 markan sijasta.
- Korot. I pääluokan, Korot, kohdalla laskettiin korot kaupungin laina-obligatsioneista ja Vallilan lainarahastosta, edelliset 5,200 ja jälkimäiset 6,000 markkaa suuremmiksi kuluvan vuoden tulosäännössä olevaa määrää ja uutena eränä merkittiin yleishyödyllisen rakennuslainarahaston korkoja 1,000 markkaa. Tontinlunastusten ja teknillisten laitosten etuantien korot vähenivät, edelliset 30,000 ja jälkimäiset 10,500 markalla. „Erinäisiä korkoja ja osinkoja“ nimisen 550,000 markan erän sijaan pantiin kaksi erää: „Osakkeiden osinkoja“ 245,000 markkaa ja „Erinäisiä korkoja“ 275,000 markkaa. Tämä tuloluokka osottaa siis tulojen vähennystä 58,300 markkaa.
- Tontinlunastukset. II pääluokan, Tontinlunastukset, tulosääntö väheni 100,000 markalla.
- Kaupungin kiinteä omaisuus. III pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla kohosivat „Kaupunkiin yhdistetty alue“ nimisessä osastossa erät poliisin virkahuoneistojen vuokrat 15,700 markalla, Bengtsårin kasvatuslaitoksen vuokra 1,000 markalla, kauppahallikojujen vuokrat 30,000 markalla, erinäiset vuokrat 5,200 markalla, uimahuone- ja kalavesimaksut yhteensä 900 markalla, satunnaiset maan ja kenttien vuokrat 35,000 markalla, maksut kadun erilleen aitaamisesta 5,000 markalla sekä tulot kunnan virutushuoneista 600 markalla. Uutena eränä merkittiin tuloja tenniskentistä 1,600 markkaa. Seurahuoneen vuokrat vähenivät 25,000 markalla, torien myyntipaikkain vuokrat 5,000 markalla ja kunnan työväenasuntojen vuokrat 3,000 markalla sekä eräät muut vuokratulot yhteensä 1,900 markalla. — „Kaupungin maatilat“ nimisessä osastossa korotettiin tuloja Bengtsårin maatilasta 2,500 markalla. — Tämän pääluokan tulojen kokonaismäärä osottaa siis lisäennystä 62,600 markkaa.
- Tuloa tuottavat oikeudet. V pääluokan, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalla kohosivat m. m. erät makasiinivuokra 2,000 markalla, satamamaksut 15,000 markalla ja perunkirjotusprosentit 4,000 markalla, jota vastoin punitusmaksut ja kolehtirahat vähenivät yhteensä 500 markalla. Tämä pääluokka osottaa tulojen lisäennystä 21,000 markkaa.
- Sekalaiset tulot. VI pääluokan, Sekalaiset tulot, kohdalla kohosivat m. m. erät henkilökohtainen vaivaismaksu 5,000 markalla, tulo myydyistä ruuantähteistä 3,000 markalla, sairaanhoidosta uudessa kulkutautisairaalassa 10,000 markalla, kotien desinfiomisesta 9,000 markalla, tulot työlaitoksesta 80,000 markalla, korvaus köyhäin ylläpidosta 10,000 markalla, tulot Bengtsårin y. m. kasvatuslaitoksista 1,000 markalla, tulot kaupungin työkunnasta 3,000 markalla ja majoituksen korvaus 99,780 markalla. „Maantuotteita vaivaistalosta“ nimisen 2,000 markan erän ja „Tuloja vaivaishoitolaisten töistä“ nimisen 200 mar-

kan erän sijaan pantiin uusi erä „Tuloja vaivaistalosta“ 25,000 markkaa. Muina uusina erinä merkittiin lihantarkastusaseman tuloja arviolta 45,000 markkaa ja huoneiston korvausta henkikirjottajalle 1,500 markkaa. Vaivaishoidon maksettava korvaus varattomain sairaiden hoidosta Marian ja Kivelän sairaaloissa väheni 56,000 markalla, tulot sairaanhoidosta Kivelän sairaalassa 8,000 markalla ja vaivaishoidon maksettava korvaus mielenvikaisten hoidosta Kivelän sairaalassa 100,000 markalla. Apumaksu uusien palokalujuen ostoon, 23,100 markkaa, poistui. Tämä pääluokka osottaa menojen lisäännyttä 103,180 markkaa.

VII pääluokan, Valtioavut, kohdalle merkittiin kansakoulujen ja kasvatustalosten valtioavut 19,323 markkaa 5 penniä ja 2,195 markkaa suuremmiksi kuluvan vuoden tulosäännön vastaavia määriä, minkä ohessa korotettiin kaupungin osuus paloviinaverosta nimistä erää 4,000 markalla.

Valtioavut.

VIII pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla korotettiin „Vesijohtolaitos“ nimisessä osastossa eriä vedenmyynti 120,000 markalla, vesimittarien vuokria 2,000 markalla ja korvausta vedenkulutuksesta vapaakaivoissa y. m. niinkään 2,000 markalla ¹⁾. Uutena eränä merkittiin maksuja vesimittaria vaille olevista palovesiputkista 200 markkaa. Vesimaksuja hevosaltaista niminen 2,100 markan erä poistui ¹⁾. — „Kaasulaitos“ nimisessä osastossa korotettiin eriä korvausta katuvalaistuksesta 15,000 markalla ja yksityiskulutuksesta 90,000 markalla sekä tuloja sivutuotteista 122,700 markalla. Uutena eränä merkittiin satunnaisia maanvuokratuloja 1,500 markkaa. Voittoa tehdyistä töistä niminen erä väheni 10,000 markalla. — „Sähkölaitos“ nimisessä osastossa korotettiin eriä korvausta katuvalaistuksesta 21,800 markalla ja yksityiskulutuksesta 504,000 markalla sekä voittoa johtotöistä 7,000 markalla. Uutena eränä merkittiin korvausta raitiotiekäytöstä 120,000 markkaa. — Tämän pääluokan tulojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 994,100 markkaa.

Kaupungin teknilliset laitokset.

IX pääluokan, Puhtaanapitolaitos, kohdalla laskettiin talonmistajain maksujen, kaupungin omain talojen puolesta suoritettavain maksujen sekä myydystä lannasta olevain tulojen kohoavan kunkin 20,000 markalla, 1,420 markalla ja 3,000 markalla. Uutena eränä merkittiin talonmistajain maksettavaa korvausta katujen puhtaanapidosta, lumenkuljetuksesta y. m. 20,000 markkaa.

Puhtaanapitolaitos.

X pääluokan, Lainat, kohdalla osotettiin 1911 vuoden obligationilainasta vesijohtolaitoksen laajentamiseen 776,000 markkaa, vesijohtolaitoksen uutistöihin ja mittarien ostoon 470,400 markkaa, kaasulaitoksen uunilaitteiden laajentamiseen 400,000 markkaa, kaasu-

Lainat.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 124.

mittarien oston 80,000 markkaa, sähkölaitoksen laajentamiseen sähkövoiman antamiseksi raitiotiekäyttöön 450,000 markkaa, sähkömittarien oston 100,000 markkaa, sähkölaitoksen laajentamiseen 452,000 markkaa, Santa- ja Busholman tasotus-, laituri- ja viemäritöitä varten 1,700,000 markkaa, uutta mielisairaala varten 1,200,000 markkaa, Sörnäsiin tehtävää kunnan teurastamo varten 1,000,000 markkaa ja yleishyödyllistä rakennuslainarahastoa varten 2,000,000 markkaa sekä 1913 vuoden obligatsioonilainasta Helsingin raitiotie- ja omnibussosakeyhtiön osakkeiden oston 4,708,224 markkaa eli siis yhteensä 13,336,624 markkaa.

Taksoitus.

XI pääluokan, Taksoitus, kohdalle merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoittamalla otettavaksi määräksi 5,893,264 markkaa 76 penniä 1913 vuoden tulosaännön 5,348,310 markan 52 pennin sijasta.

C. Muut asiat.

Ratkaisemattomat asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päivänä 1912 ratkaisematta olevain asiain luetteloa 1) päätti 2) valtuusto huomauttaa rahatoimikamaria, että oli tarpeellista mahdollisimman pian sekä katsomatta kysymykseen asuntolautakunnan asettamisesta käsiteltäväksi ottaa kamariin lähetetty kysymys valvonnan aikaansaamisesta siinä kohden, että kieltä vastaanottaa asukkeja työväenasuntoihin asianmukaisesti noudatettiin.

Lausunto tonttien yhteenrakentamisasiasta.

Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi kondiittori K. Fazerin tekemästä anomuksesta saada yhteenrakennuttaa Pursimieskadun varrella korttelissa n:o 120 olevat tontit n:ot 28 ja 30 päätti 3) kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun anomukseen.

Lausuntoja tonttien halkomisasioista.

Maistraatin vaatimiksi lausunnoiksi tonttien halkomisluvasta tarkoitavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

osakeyhtiö Gamla murbruksfabriken 4) Eerikinkadun varrella korttelissa n:o 173 olevaan tehdastonttiin n:o 45 nähden, sillä edellytyksellä että luoteisen tontin asianomainen omistaja on velvollinen kustantamaan ehkä tarpeellisen yhdistämisen noin 20 metrin päässä tontinrajasta sijaitsevaan päälokaviemäriin, ja sillä ehdolla että kaupungille ei koidu kustannuksia kumpaisenkaan tontin liittämisestä vesijohtoverkkoon; sekä

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 36 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 19 §.